

magasin SKÄRGÅRD.

sinne/smak/sevärdheter

Läs mer om
»det stora lyftet«
på sidan 5.

Istid posten svävar/första skären
pippi i hamnen/havets lab/and i sikte/paranta snipor

Gratis Skärgårdsguide

DEN FINA
SKÄRGÅRDS-
TIDNINGEN!
DIN NJUTNING
I VARDAGEN

vintern 2012

ÖFOLK / MAT OCH DRYCK / BÖCKER / NOTISER / PRYLAR

Att resa är att leva

En mening som betyder så mycket – i alla fall för oss på den lilla personliga resebyrån. I vår butik säljer vi gedigen kunskap och erfarenheter från resmål och hotell världen över. Så var du än vill resa, hör av dig till oss på Freys.

UPPTÄCK VÄRLDEN

Vi har själva kryssat ombord de flesta fartyg och vi älskar kryssningar. Just nu har vi fantastiska erbjudanden på Azamara och Celebrity till Medelhavet, Asien, Sydamerika och i Karibien. Kontakta oss för priser och förslag.

Pris från 6.900 kr

FLY MÖRKRET TILL EN STORSTAD

En storstadsweekend är ett utmärkt sätt att sätta lite guldkant på vardagen. Rom, Barcelona, Riga, Berlin, Prag, London, Budapest, Wien och Paris ligger nära.

Ex avser två nätter med flyg till Berlin.

Pris från 1.700 kr

VÅRT EGET HOTELL I FILIPPINERNA

För tio år sedan köpte vi ett hotell i paradiset. Det ligger på en av Filippinernas 7000 öar. Vi skräddarsyr din resa hit.

Efter tio år på plats vet vi vilka de bästa platserna är och hur resan dit ska se ut.

Pris från 14.000 kr

SYDAFRIKA ÄR ETT ÄVENTYR

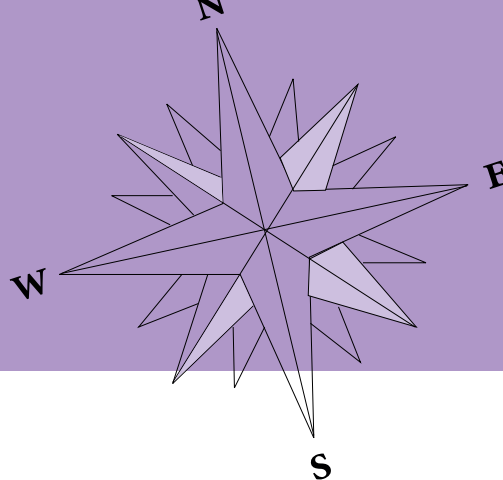
Natur, kultur och vilda djur. Sydafrika bjuder på det mesta.

Landet är en av Freys egna favoriter, vi har varit här flera gånger. Ett färdigt paket med Temaresor nedan eller en skräddarsydd resa, valet är ditt.

Pris från 22.590 kr

Krönika

Vita fina tid

SÅ ÄR DEN HÄR IGEN. ÄNTLIGEN. Årstiden vi längtat så efter. Blev det ingen riktig sommar måste vi åtminstone få en riktig vinter. Vi nordbor är lyckligt lottade som får uppleva snö och is. Hisnande tanke att majoriteten av jordens befolkning aldrig gör det. Någonsin. Under en hel livstid.

Tänk allt roligt man kan göra på is, vid is och med is. Visste du att man kan uppleva exotiskt safari på hemmaplan? I en hamn vid färjornas farled och öppet vatten trivs vinterns fåglar. Följ med på ett tålmodigt äventyr, att vänta på ögonblicket när havsörnen dyker upp och det blir kaos i den stora flocken. Var beredd att fånga stunden med ett snabbt »klick«. Kanske lyckas du även fånga en giraff på bild.

Is är allt bra vackert. Naturens konstverk av kristaller. Fantasifulle formationer i variationsrik design. Något alla långfärdsskridskoåkare ofta får uppleva. Pensionärsparet Jönssonligan har full koll på när den tors åka på nybliven is. *Marianne* och *Leif* är tidigt ute och skinnar ifrån de flesta. Att de är 81 och 79 år gamla är inget hinder. Härligt med förebilder som håller i gång hela livet och låter rollatorn vänta.

En annan tuff pensionär är *Ingegärd* som stannar

kvar på sin ö även vintertid. Med bara sina husdjur som sällskap. Tack vare en full frys går det ingen nöd på henne. Möt också *Marianne* i Öregrund som nålbinder istället för stickar. En uråldrig tradition som skapar extra slittåliga vantar och andra klädesplagg. Det gäller att hålla tummen rätt när man lär sig tekniken med att trä öglor av ullgarn och pilla med en speciell nålbinderingsnål.

Vi träffar fler härliga åldringar. De goa gubbarna från föreningen Allmogeåtar tar ömt hand om gamla träbåtar innan förfallet gått för långt. Gemenskapen och det gemensamma intresset för ökar, ekar, snipor och sumpar och allt vad båtarna kallas gör att de sällan missar en torsdag då de träffas. Endast älgjakt eller allvarlig sjukdom kan sätta käppar i hjulen.

Mer spännande finns att läsa om. »Hur mår Östersjön?» till exempel. Frågan engagerar både forskare på Askölaboratoriet och Håll Sverige Rents antiskräpkampanj där man dykt i hamnar runt om vårt innanhav för att plocka upp avfall som döljs på havsbotten.

Ha det så kul i vinter men ta med skräpet hem till soptunnan. Och se upp med svag is. Eller gör som breven till Svartsö. Åk svävare. / REDAKTIONEN

»Vi nordbor är lyckligt lottade som får uppleva snö och is. Hisnande tanke att majoriteten av jordens befolkning aldrig gör det.«

4WORK
YRKESKLÄDER
JÄRFÄLLA NORRTÄLJE SOLLENTUNA

Snickers
WORKWEAR

Acode

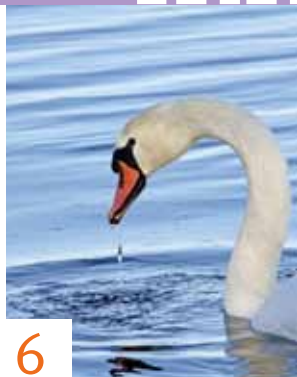
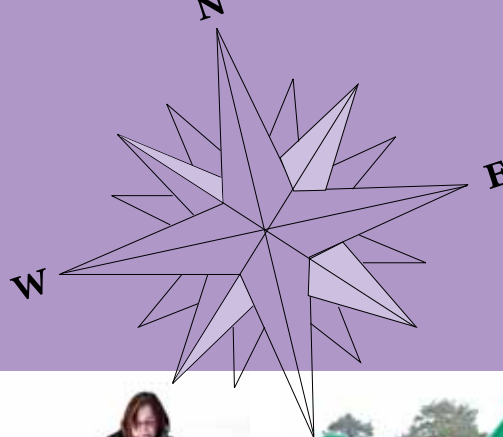
BLÅKLÄDER
WORKWEAR

FRISTADS® KANSAS®

...samt flertal andra märken.

010-199 35 30 • WWW.4WORK.SE • BALDERSGATAN 16, NORRTÄLJE

Innehåll

6

Fågeläventyr i hamnen

s 6

Vinterns sjöfåglar gillar ställen med öppet vatten. En favoritplats är i färjornas kölvatten vid Kapellskärs hamn. När havsörnen dyker upp och skrämmer flockens fåglar är fotograf *Roine Karlsson* snabb att fånga »det stora lyftet« med sin kamera.

16

Jönssonligans första skär

s 16

Långfärdsskridskoåkare är ivriga att komma ut på vinterns första åkbara is. Pensionärsparet *Marianne* och *Leif Jönsson* alias »Jönssonligan« från Åkersberga är kanske mest otålig att komma ut på isarna. Deras skär syns ofta först på nyisen.

Posten som svävar

s 26

En gul postsvävar full med viktiga brev, julkort, räkningar och paket svävar fram över isarna för att snabbt komma fram i tid till öborna i mellanskärgården.

– Det är ytterst sällan postutbärningen inte fungerar, berättar *Sozy Newton Hedelin* på Svartsö Lanthandel.

26

Havets lab ger svar

s 44

På Askölaboratoriet i Trosa skärgård bedrivs sedan femtio år forskning om livet i Östersjön och havets tillstånd. *Lena Kautsky* även kallad Tant Tång berättar om sin passion för tång och alger. Visste du till exempel att tångens kärleksliv är förvånansvärt lik en människas?

Gubbar och gamla ökor

s 50

I en gammal skola i Långgarn utanför Norrtälje huserar bedagade män och anrika träbåtar. Goa gubbar från Föreningen Allmogebåtar vårdar ömt gamla ökor, sumpar, ekor och snipor. Gemenskapen och intresset för träbåtar är kittet för det de själva kallar »Gubbdagis«.

Din Skärgårdsguide

s 85

Julmarknader och kontaktppgifter till entreprenörer i skärgården.

Akterspegl

s 98

Knäck vår fågelnot och vinn fina priser.

44

HYR UT DIN STUGA

Efterfrågan är stor på trevliga stugor i Stockholms skärgård och Roslagen. Vi ordnar all hantering kring uthyrningen. Vi är ett familjeföretag som bor och verkar i skärgården. Hör av dig för ett förutsättningslöst samtal.

LUUSTERÖ
Skärgårdscenter
yvonne skanlert werner

HYR STUGA

Vi hjälper dig hitta huset som passar dig. Välkommen med din förfrågan.

www.lscab.se
08-542 424 01

Havsörnen i favoritgranen har bra koll på gräsänderna som flyger förbi.

Exotiskt safari hemma

När många är ute och reser stannar
sommiga kvar. Fotograf Roine Karlsson
åker på sitt eget safari. Och hittar dramatiskt fågelliv i färjornas kölvatten.
Till kulisser av giraffer och pingviner. TEXT O. FOTO: Roine Karlsson

Ögonkontakt med en viggane.

»Där jag står mitt emot ön Kapellskäret kan tusentals viggas bilda stora svartvita mattor på vattnet. Hit hittar också flera hundra gräsänder, knipor och storskrakar.«

Kvällsrodnad över Furusundsleden.

»När giraffer, zebror och pingviner sakta glider förbi bland isflaken kan man undra vart vi är på väg? De blir ett tidsfördriv att betrakta i kylan. Svanar och änder har annat att tänka på.«

» MITT VINTERÄVENTYR finns i en hamn, längre än så behöver jag inte resa för att uppleva något exotiskt. Nära en miljon passagerare kommer till Kapellskärs hamn på Rådmansö varje år för att sig över Östersjön. Om de bara tar sig tid innan båten avgår eller stannar till innan de far vidare kan de få en häftig naturupplevelse här.

Stående på ångbåtsbryggan i Kapellskär i snålblåsten med min kamera väntar jag på »det stora lyftet«. På vintern rastar här tusentals med sjöfåglar. Anledningen till

att så mycket fåglar samlas i hamnen är det isfria vattnet som bildas efter båtarna. Alldeles öster om bryggan går Furusundsleden med över femtio båtar om dagen. På sin väg till och från Stockholm får fartygen stränder och ismassor i rörelse. Vilket uppskattas av fågellivet men inte av markägare som får se sina stränder försvinna ut i Östersjön.

När giraffer, zebror och pingviner sakta glider förbi bland isflaken kan man undra vart vi är på väg? De blir ett tidsfördriv att betrakta i kylan. Svanar och änder har annat att tänka på. De hittar föda och öppet vatten

Kråkan blir snuvad på middagen när havsörnen flyger bort med resterna av svanen.

»Då helt plötsligt lämnar örnen grantoppen där den suttit i flera timmar. Tusentals vingar exploderar i ett öronbedövande brus och vattnet ser ut att koka.«

mellan isflaken. Där jag står mitt emot ön Kapellskäret kan tusentals viggas bilda stora svartvita mattor på vattnet. Hit hittar också flera hundra gräsänder, knipor och storskrakar. Med lite tur kan man upptäcka mer ovanliga gäster i flockarna som salskrake, bergand och sångsvan. Fåglarna kan ligga helt stilla i flera timmar på vattnet.

Det stora lyftet

Ingen verkar bry sig om den unga örnen som hittat sin favoritposition i den stora granen på Kapellskäret. Utom den svårt sargade kniphanen som klivit upp på ett isflak alldeles intill mig. Antagligen har den fått känna på havsörnens vassa klor och jag

inbillar mig att den känner sig tryggare här i mitt sällskap. Jag står huttrande bredvid den stackars knipan i snön, beredd med min kamera för att fånga »det stora lyftet«.

Då helt plötsligt lämnar örnen grantoppen där den suttit i flera timmar. Tusentals vingar exploderar i ett öronbedövande brus och vattnet ser ut att koka. Det är omöjligt för mig att få in skärpan på örnen i all den panik som uppstår. Ett litet ögonblick som jag har stått och frusit i timmar för att få uppleva. Inte förrän örnen är högt över fåglarna lyckas jag fånga den. Efter bara ett par minuter vänder flocken tillbaka som om ingenting har hänt.

Mina tankar går till de stackars svanarna

som har svårt att hitta grunt och öppet vatten på vintern där de kan nå ner till botten för att hitta föda. Undernärdade svanar blir snabbt föda åt havsörn. Örnarna är bra på att hitta kadaver. Jag minns särskilt en gång då femton örnar slogs om en död svan. De unga örnarna lekte tafatt i luften med en svans långa tarm. Och till sist flög en gammal havsörn i väg med resterna av kroppen.

Det finns mycket att upptäcka på nära håll en vinterdag om man ger sig tid och klär på varma kläder. Man behöver inte resa långt för att möta exotisk dramatik. Med både havsörn och giraff bland isflak. Ett alldeles gratis safari i ens närhet. Leta rätt på din egen hamn i vinter. 🐾

Vigg och gräsänder landar
på vattnet när faran är över.

ARTIPELAG

På försommaren invigdes ARTIPELAG, en mötesplats för konst i alla dess former på Hålludden, Värmdö, c:a 20 km från Stockholm City. På Artipelag ska man kunna njuta av kultur i form av musik, målningar, foto, design och dessutom inmundiga god mat och naturligtvis titta på sjöutsikten och naturen. Byggnaderna omfattar totalt 10 000 kvadratmeter och är belägna vid Baggensfjärden. De har helt anpassats till naturen av den kände arkitekten *Johan Nyrén*, numera framlieden. Hans idé var att besökaren redan vid

entrén skulle mötas av de fyra elementen. Förutom den ljusa interiören noteras bl.a. att det finns mycket få räta vinklar och att de 5 000 kvadratmeter stora taken täcks av sedum.

Grundaren, *Björn Jakobson*, ägare av BabyBjörn och fick redan år 2000 denna idé att skapa en vacker och handikappanpassad byggnad och omgivning för konst- och kulturupplevelser i Stockholms Skärgård. Han har verkligen lyckats vilket man ser på antalet besökare och dess positiva ansiktsuttryck. / HANS BRANDT

FOTO: HANS BRANDT

Roslagen

Vinter i Roslagen

Foto: Mats Rosenholm

Vandra i det vackra vinterlandskapet eller ta en stillsam tur med en vänlig islandshäst. När isarna ligger spegelblanka är en långfärdsskridskotur till ytterkärgården en oslagbar upplevelse!

Gör en spännande skärgårdsutflykt eller boka en avkopplande weekend. Möjligheterna finns. I Roslagen är de ovanligt många.

Roslagen omfattar de fyra skärgårdskommunerna Vaxholm, Österåker, Norrtälje och Östhammar. Varmt välkommen! www.roslagen.se

www.aventyretvassaro.se
lager@scoutkansliet.se
 N 60° 15' E18° 42'

Kom på lägerskola,
 världens bästa klassresa!
 Ring och boka nu, 070-755 64 65

ÄVENTYRET VÄSSARÖ

MAGASIN SKÄRGÅRD ÄR GRATIS TACK VARE ALLA ANNONSÖRER

Fler vill gärna vara med
men vi hinner inte
kontakta dem i den takt
vi skulle önska.

Vill du hjälpa oss?

Tycker du om människor? Är du lyhörd,
vänlig och korrekt? Vaknar du sällan
på fel sida? Då kan du vara den
annonssäljare vi söker.

Lönsamt extraknäck eller heltidsjobb?

Det är upp till dig. Låter det här intressant?

Tveka inte att kontakta Josefin på
0176-181 90 eller 0709-701 901 eller
maila till josefin@magasinskargard.se

PS. Vi ser helst att du har en F-skattsedel
då arbetet är provisionsbaserat.

magasinsKÄRGÅRD.
www.magasinskargard.se

Välkommen till Djurönäset i vinter

Öppet hela vintern för privat- och kon-
ferensgäster. Varje helg t.o.m. november
kan du boka weekendpaket och därefter
blir det julbord.

Skärgårdsweekend 1.595:-
Spaweekend 1.795:-
Gastroweekend 1.995:-

KALENDARIUM

10 november

- Skärgårdsweekend med Svenska smaker
- Spaweekend

17 november

- Skärgårdsweekend med Säsongs smaker

•Gastroweekend med Anders

Levén - Det goda vilda

•Spaweekend

24 november

- Skärgårdsweekend med Svenska smaker

•Spaweekend

29 november t.o.m. 16 dec.

- Skärgårdens bästa julbord, ett exklusivt, musikaliskt och humoristiskt julbord fyllt av hemlagade läckerheter, ett på alla sätt oförglömligt julbord!

Läs mer på www.djuronaset.com/privat

DJURÖNÄSET
KONFERENS HOTELL SPA RESTAURANG

www.djuronaset.com 08-571 490 00

Linneladan **i Penningby**

Jul på Linneladan!

Hos oss hittar du det mesta för julen.
Välkommen!

ÖPPTIDER:
fre 11-17, lör-sön 11-16
December alla dagar
fram till jul 11-16

linneladan.se • 0176-26 60 37

REPARATIONER & TVÄTT AV BÅTKAPELL
OMKLÄDSEL & NYPRODUKTION AV BÅTDYNOR
GROVSÖMNAD & SÖMNAD

Inlämning för rep. av kapell under nov och dec ger 15% rabatt

HANTVERKARN

RING 070-879 32 33
www.hantverkarn.info
Bergshamra Bygdegård

**Nu har vi fyllt butiken med
julbelysning och julklappar**

Öppet: Må-Fr 10-18, Lö 10-15, Sö 12-16

M Interiör

LjusExpo • Kyrkogatan 11 • Norrtälje

JANSSONS MARKISER

Allt i solskydd

Markiser • Persienner
Rullgardiner • Konstrotting

Kontakta oss gärna för gratis mättagning!
Estunavägen 13 B, 761 51 Norrtälje
Tel 0176-177 95, E-post info@janssonsmarkiser.com
www.janssonsmarkiser.com

30 år i Norrtälje

Välkommen in
i vår ateljé och
låt oss förverkliga
ditt drömsmycke!

GULDSMEDERNA

Posthusgatan 6 Norrtälje tel.: 0176-156 56 www.guldsmederna.se

»Visste du att ... namnet Norrtälje år 1409 skrevs Norra Tælgha. Ett med tälja besläktat namn på inbyggare: »deras som bor vid inskränningen«, med vilket avses »vid den långa viken«.

Collins Ostbod

Servering och goda ostar, mitt i Norrtälje, Rådhuset Stora Torget 0176-177 70

PORATHS GULD
ETÄBLERAD 1891

FÖRSEGLA DET MAGISKA DATUMET
12.12.12

Vi erbjuder specialpriser till den 12.12.12
TULLPORTSGATAN 1, NORRTÄLJE 0176-101 62
WWW.GULD.NET

Norrtälje »Roslagens huvudstad«

Namnet Norrtälje skrevs 1298 in Telgium samt 1409 Norra Tælgha. Detta har i doktrinen ansetts stå för ett med tälja besläktat namn på inbyggare: »deras som bor vid inskränningen«, med vilket avses »vid den långa viken«. Mitt igenom staden flyter Norrtäljeån. I hamnen ligger ångbåten S/S Norrtälje sedan 28 juli 1968. Båten levererades år 1900 och har trafikerat ett flertal sträckor bland annat till Åland. Idag är ångbåten en restaurang.

Visste du att Pensionat Granparken, Hotell Roslagen och Lilla Torget har varit inspelningsplatser för filmen »Ha ett underbart liv«?

Vi du känna välbehag, glädje harmoni?
Vill du bli smärtfri och utvilad?
Vill du bli pigg och full av energi?
VI HJÄLPER DIG!

Norrtälje
Hälsocenter

Posthusgatan 10 – Norrtälje
Tele 0176- 26 84 88
www.norrtaljihalsocenter.se

Julbord på Marholmen

Telefon. 0176-20 81 00
E-post. bokning@lyrankonferens.se

Besök www.lyrankonferens.se för mer information!

MARHOLMEN, 761 92 NORRTÄLJE

Contura
Kaminer för varje hem

Contura 850

elda
BUTIKEN

Eldabutiken Norrtälje
Söderlinds Vedspisar
Storstensvägen 6, Norrtälje
Tel 0176-142 00

»Jönssonligan« ute på hal is

De är snabbast ut på första nyisen. De åker ifrån de flesta. De har åkt överallt. De tillhör de äldsta. Möt Marianne och Leif Jönsson, i skridskokretsar kända som »Jönssonligan«.

TEXT: Josefin Ekberg

Marianne och Leif Jönsson fann varandra på isen. För mer än ett halvt sekel sedan.

SÅ FORT ISEN LÄGGER SIG på Gumrasjön i Österåker är Marianne, 81 år och Leif, 79 år ute och skinner säsongens första skär. De är ofta först ut. Det kan tyckas modigt eller våghalsigt. Faktum är att de två har lång erfarenhet av långfärdsskridskoåkning och olika sorters isar. Redan 1959 träffades de första gången på en skridskotur i Bullerö skärgård. Och blev kära.

– Jag låtsades vara lite svag så att han fick dra mig, avslöjar Marianne hur hon fångade sin drömprins.

Bägge delar en stark passion för skridskoåkning och kan väl tacka sitt gemensamma fritidsintresse för att de är så pigga

och vitala. Ingen lider av några ålderskrämpor. Sedan de blev pensionärer har de fått ännu mer tid för sin hobby. Det lär dröja länge än innan de lägger skridskorna på hyllan. Förhoppningsvis aldrig.

Efter mer än femtio år på olika sorters isar är de väl medvetna om riskerna som lurar. De är alltid på sin vakt, har säkerhetsutrustning med och åker aldrig ensamma.

– Vi lyssnar mycket och ser skiftningar i isen, berättar Marianne.

Har ni gått igenom och plurrat någon gång?

– Ja då, flera gånger. Senast nu i vint-ras, svarar hon obekymrat.

– Det är bra att vara två, tillägger Leif

och nämner att kus är jätteviktigt. Det vill säga Kunskap, Utrustning och Sällskap.

De är inte oroliga för att plurra. Det är kallt, visst. Men upp igen kommer de med hjälp av dubbar och säkerhetslinan som alltid är med. Däremot är de livrädda för att driva iväg på ett isflak. Det har inte hänt dem än peppar, peppar. När de ser sprickor i isen väljer de det säkra före det osäkra. Det var nära ögat för ett antal år sedan när en grupp skridskoåkare fastnade på några isflak i Trosa skärgård. Jönssonligan var i närheten.

– Vi såg en spricka och valde att vända. Sen hörde vi helikoptern, berättar Marianne.

Gått igenom

De känner flera som har förolyckats på isen. Som plurrat, inte kommit upp och frusit ihjäl. En gång räddade paret Jönsson en autistisk pojke som gått ut på alltför svag is och hamnat i det iskalla vattnet.

– Hade inte vi varit där just då hade han inte klarat sig, berättar Marianne.

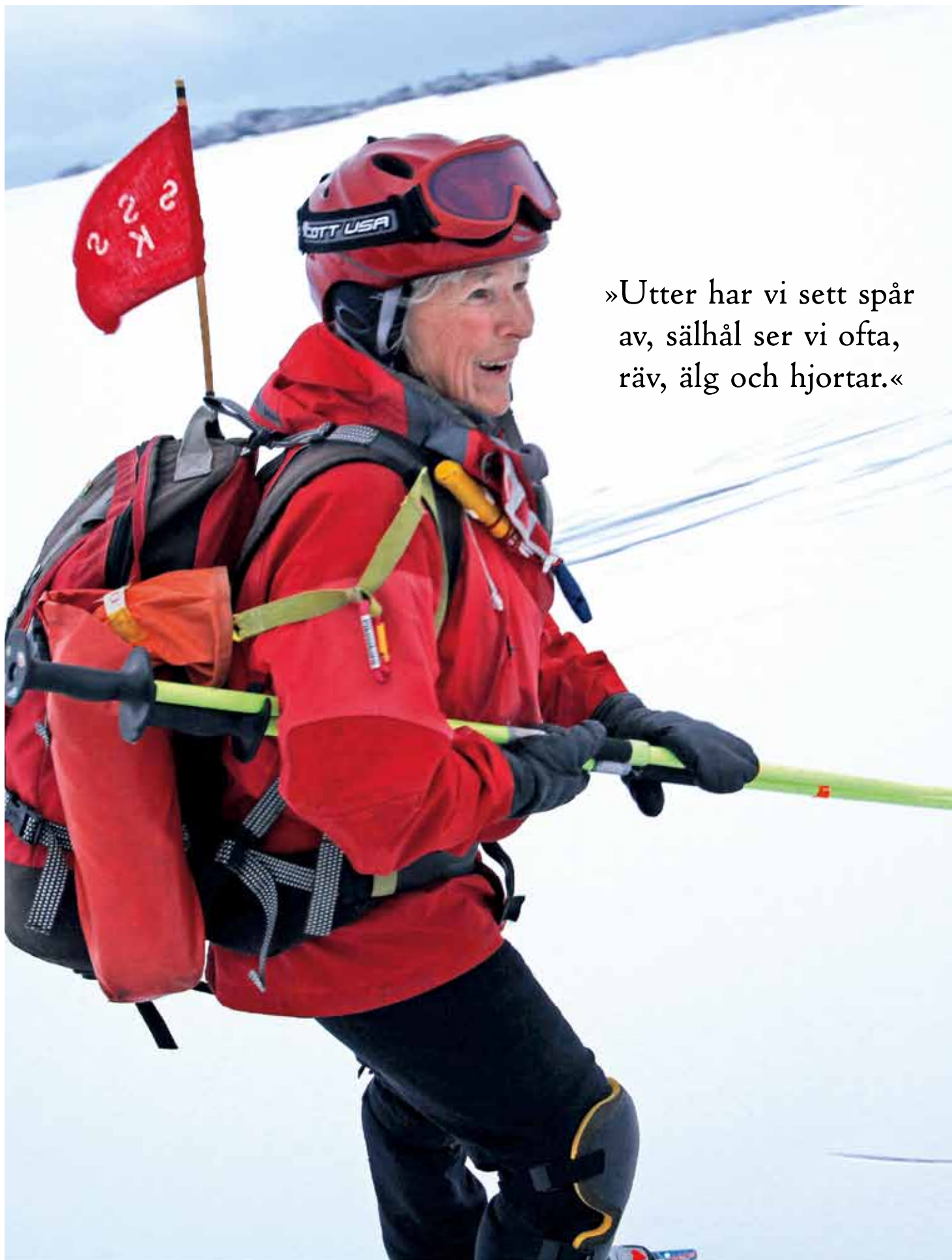
En annan gång såg de några färgglada »bojar« som vid en närmare titt visade sig vara två huvuden. Jönssonligan hjälpte till att dra upp de båda som var väldigt tack-samma efteråt.

– Den ena sa »Hur kan vi hjälpa er som tack?« och när vi inte svarade »Ja, vi är gynekologer bägge två«, berättar Leif och skrattar gott åt historien.

En fara med att vara först ut på isen är att andra kan se spåren och bli frestade att följa efter. Det vill paret varna för. Andras spår är ingen garanti att isen håller. Alla som ger sig ut på svag is gör säkrast i att kontrollera själv med en ispik först. Hugger man till och det sipprar upp vatten är det klokast att vända om.

Jönssonligan har varit nästan överallt och åkt skridskor. De brukar lägga ut information på nätet. Bromskär, Östra Lagnö, Trosa, västkusten, Åland, Luleå, Vätern, Vättern, S:t Anna och Gryt är bara några av platserna de varit till. Framförallt gillar de

»Vi lyssnar mycket och ser skiftningar i isen. En fara med att vara först ut på isen är att andra kan se spåren och bli frestade att följa efter.«

»Utter har vi sett spår
av, sälhål ser vi ofta,
räv, älg och hjortar.«

FOTO: LEIF JÖNSSON

Premiäris på Stava Långsjön utanför Åkersberga.

att åka i skärgården, speciellt ytterskärgård och gärna på blank fin nyis. De är ute hela dagen från klockan 08.00 till skymningen. I ryggsäckarna har de torrt ombyte och matsäck så de klarar sig.

Vad brukar ni packa ner för godsaker?

– Termosar och mackor. Och dricka så det räcker hela dagen, svarar Marianne.

De har alltid kamera med och tar många fina bilder. Deras fotoalbum är späckade av fotografier från skridskoåkningens eskapader. På iskulpturer, gnistrande kristallmönster, isar som ser ut som vatten, grottor med istappar och bilder som avslöjar hur nära iskanten de törs åka. Äventyrligt ser det ut. Minst sagt. Bilderna talar sitt tydliga språk – nämligen hur oslagbart vacker vintern kan vara. Visuellt. Många av bilderna har publicerats i Stockholms Skridskoseglarklubb's jubileumsbok som kom ut 2001 då man firade 100 år. Både Marianne och Leif tillhör den exklusiva

klubben sedan länge och är erfarna färdledare.

Spänningen

Tjusningen med att åka långfärdsskridskor tycker de är spänningen, naturkänslan och inte minst det sociala.

– Man träffar mycket intressanta människor. Det kan vara allt från en slipare på diamantbörningsföretag till tandläkare, författare och professorer, berättar Leif.

Oftast pratar man om skridskoåkning, isarna och vad man har på smörgåsen. Och alltså inte om djupare saker som hur universum uppstått eller antal molekyler i en isbit.

– Det ligger mycket mer nära att prata om, förklarar Leif.

De kan ha nytta av sitt breda kontaktnät ibland. En gång ringde de en skridskoåkarvän och tillika professor för att fråga vad det var för underlig liten spindel-liknande krabba de hittat. En ung maskeringskrabba visade det sig vara.

Parets motionsform ger så mycket mer än god fysik och nya vänner. Det har blivit en livsstil.

– Skridskor är ett medel att komma ut i naturen och inte bara gå i ide på vintern, förklarar Leif.

En bra vinter kan man åka redan från oktober och ända till april. När det obönhörligen inte går att åka längre tar Jönssonligan fram kajakerna.

– Vi tränar ben på vintern och armar på sommaren, säger Marianne.

Många gånger paddlar de på samma platser som de brukar skrinna på och får nya intryck av naturens skiftningar.

Vilken är den häftigaste naturupplevelsen?

– Utter har vi sett spår av, sälhåll ser vi ofta, räv, älg och hjortar, rabblar Marianne.

Nu går de i väntans tider och längtar efter den första nyisen som håller för dem att åka på. Vi tror att det kommer att bli en bra isvinter. Det har i alla fall meteorologerna lovat. En tradition som är helig är att åka skridskor på julafton. Senast då bör isen ha lagt sig. Den bästa julklappen man kan få. ❄️

Skaffa Dig nya tänder som sitter fast!

Mer än 25-års erfarenhet av tandimplantat
Ej remisstvång

Mats Thomsson

Välkomna!

Mats Thomsson Legitimerad tandläkare
Spec. käkkirurgi

Stefan Graf Legitimerad tandläkare

JOHANNELUNDS GÅRD
184 92 ÅKERSBERGA
TEL 08-540 881 00
www.teamthomsson.se
Roslagsbanan, hållplats Åkers Runö

Njut av lugnet i skärgården

Vi har öppet för alla höst och vår
samt höst- och sportlov.

Under vintern hyr vi ut vandrarhemmet
med självhushåll till dig som vill ha
kalas med släkt och vänner eller
till den enklare konferensen.

Varmt välkommen!

08-542 462 12

www.finnhamn.se

1/2 priset
på 1 vara från
Flügers egna sortiment
Tapeter & färg

gäller tom 31 december

Pilstugetorget 4C, 184 40 Åkersberga
08-540 204 20 • www.flugger.se
Vard 6.30-18, Lörd 10-15, Sön 11-15

Flügger färg

KLIPP UR OCH TA MED TILL BUTIKEN

Österåker »Roslagens pärla«

Österåkers kommun är en kommun i Stockholms län. Centralort är Åkersberga. Kommunen ligger i södra Roslagen i Uppland. Österåkers kommun är i hög grad präglad av närheten till havet i öster och innefattar flera stora öar i den norra delen av Stockholms skärgård, bland annat Ljusterö, Siarö, Vättersö, Husarö, Ingmarsö och Sårsö.

Öka trivselen och sänk elkostnaden

Varmt
välkomna!

Vi har energi-
kassetter för
alla öppna
spisar

Spisdoktorn
Brasvärme Sthlm

Tel: 08-540 203 95
www.spisdoktorn.com

St Säby Gård, Åkersberga • Öppettider: onsd-fred 11-18, lör 11-15
Nybygget, Arlanda Stad • Öppettider: onsd, lörd, sönd 11-16

FOTO: HÅLL SVERIGE RENT

En bråkdel av vad som hittades på botten i Oxelösunds hamn.

Botten med mycket skräp

I somras uppmärksammades allt skräp som slängs i Östersjön under en dykturé. The Baltic Sea Waste Campaign 2012. Sopor plockades upp från bottarna på några av havets hamnar. **TEXT: Josefin Ekberg**

»» DET SOM GÖMS i snö kommer fram vid tö heter det. Men det som är dolt under ytan får vi mer sällan se. Något som organisationen Håll Sverige Rents antiskräpkampanj har lyckats lyfta fram i ljuset. Med sommarens

dykturé runt några av Östersjöns hamnar.

Kampanjen startade Visby i juli och fortsatte till Kalmar, Simrishamn, Norrtälje, Oxelösund, Stockholm, Tallin och avslutades i Riga den 13 september. Den följde delar av den vackra briggen Tre Kro-

nors turné runt i Östersjön med projektet Hållbara Hav.

I varje hamn döks det under en timme för att filma och plocka upp så mycket avfall som möjligt. Åskådare kunde med egna ögon se på en storbildsskärm vad dykarna bevittnade på havets botten. En många gånger skrämmande syn som avslöjar människans sämre sidor. Delar av skräpet plockade dykarna upp och la på kajen till allmän beskådan.

Geggiga loppisfynd

Resultatet från dykningen i Oxelösunds hamn räckte till att fylla en mindre loppis. Fyra cyklar, två kundvagnar, skrivmaskin, motorcykelsadel, glas och burkar, avloppsledningar från en restaurangbåt, fyra stegar, åtta däck, paraply, bilbatteri, plastskräp, slangar, stol, järnrör, rep, klädnyppa, sladdar, strykjärn, traktordäck, rörtång och olika verktyg.

Hur grejerna hamnat på havets botten kan man bara fantisera om. Har någon tappat saker av en olyckshändelse? Hittade man ingen soptunna och slängde det i sjön istället? Eller var tjuven jagad av polisen och gömde stöldgodset på första »bästa« ställe? Hur det än ligger till så är det inte bra. För livet i Östersjön och vattenmiljön.

På kajen fanns representanter från beslutsfattare, företag, intresse- och miljöorganisationer samt till barnens glädje artisterna Vattenmannen och Speed för att väcka folks medvetenhet på problemen. Det blev även filmvisning från turnéns tidigare skräpdyk samt fototävling för barn och vuxna.

Kampanjen är ett samarbete mellan Håll Sverige Rent och Folke Rydén Production med stöd från Nordiska Ministerrådet, BalticSea 2020 och havs- och vattenmyndigheten. Information och bilder från sommarens turné ligger uppe på websidorna hsr.se och balticseawaste.com. 🌱

W

FOTO: ROINE KARLSSON

Första Väddösnipan sjösatt

Nu har Hällzon Båtbyggeri på Väddö sjösatt och provkört sin prototyp av Väddösnipan. Ett par till är under produktion. Den långsamtgående och tysta snipan skönjer en renässans i tider med större miljömedvetenhet, mindfulness och strängare sjöfyllerilag. Skrovet är gjutet i plast efter en träsnipa från Estland. Troligen en av flyktbåtarna som kom till Roslagen under andra världskriget. Den är 6,05 m lång, 2 m bred med en dieselgående inombordsmotor av märket Vetus på 12 hk. Marschfart är cirka sex knop. Priset ligger på 230 000 kr med motor. Till skillnad mot sin äldre förlaga är den så gott som underhållsfri och utan tändkulebuller.

Hört på ljugarbänken

God fart – Ni talar om fart pojkar, det är bara stiltje mot vad som hände oss år 1896. Vi gick i rykande storm tätt utmed Englands kust, då en av besättningen fick se ett äpple på en gren som hängde ut över vattnet. Han sträckte ut handen för att ta det. Han fick tag i en kokosnöt på en ö utanför Indien istället. Skål pojkar!

(ur boken Skepparhistorier – Skrönor från haven)

Taxitrafik, Charter, Turtrafik

dygnet runt **08 571 50 100** året runt
www.battaxi.se
info@battaxi.se

Forsmarks Wårdshus

Speglar sig i bruksdammen och i entrén möter glögg och en värmande brasa i öppna spisen. Julbordet står uppdukad enligt gamla anor med hemlagad mat. På bordet står allt från vår egen julkorv, leverpastej och köttbullar till hemlagade kavameller och stauror

JULBORD 30/11–22/12

Julbord med "så kan det låta", fredagar under advent.

Under 1-3 advent serveras julbord endast torsdag - söndag. Från och med 13 dec kan man få julbord alla dagar.

JULMARKNAD
och JULKONSERT 16/12

Välkomna! | Tel. 0173-501 00 | www.forsmarkswardshus.se

SUNDBODEN
ÖREGRUND

Heminredning
möbler, kläder
galleri, café
www.sundboden.se 0173-133 64

ÖFOLK När jämnåriga kamrater slår ner sina bopålar och skaffar familj gör Linda Pettersson tvärt om och kastar loss i stället. Möt tjugotreåringen som seglat runt i Europa men som i framtiden kommer patrullera Sveriges kust.

TEXT O. FOTO: Jessica Alm

Siktet inställt på sjöliv

SOM UPPVUXEN på Rådmansö med närhet till havet, har båtar och sjöliv alltid varit en del av Lindas liv. Däremot var det inte självklart att hon skulle söka sig till ett sjörelaterat yrke.

– Jag har alltid varit intresserad av båtar, men från början var det inte det som var min inriktning.

I stället var det ledarskap och kommunikation som lockade Linda att söka till gymnasieskolan Marina Läroverket, där just den inriktningen finns. Som en del av utbildningen ingick ett flertal seglingar med skolans eget skepp och där någonstans föddes idén om att kunna kombinera ledarskap med sjöliv. Vid 23 års ålder har hon så siktet inställt på framtidsyrket.

– Jag ska bli kustbevakare, säger hon med bestämdhet. På så sätt får jag jobba med det jag gillar, året om.

För att uppfylla sin dröm har Linda sedan gymnasiet tog

slut för fyra år sedan hela tiden vidareutbildat sig och läst kurser som ger rätt meriter för att nå målet. Att orka fortsätta plugga direkt efter gymnasiet när många är skoltrötta, är något hon är stolt över att hon klarat av.

Det är många kompisar som liksom krokmat och inte orkat mer, men jag har bestämt mig och då är det lättare att hålla fokus.

Tidigt i våras fick Linda en tjänst som lättmatros på sin gamla gymnasieskolas segelfartyg och åkte runt i Europa med olika grupper. Arbetet som lättmatros innebar varierande arbetsuppgifter som till exempel att handleda elever, sätta segel, sköta maskin och gå vakt. När skeppet ligger i hamn kunde hon ligga och knacka rost en hel arbetsdag. Men hårt arbete avskräcker inte.

Det går faktiskt inte att förklara, även om det är hårt arbete så ger det en sådan frihet. Man

NAMN:
Linda Pettersson

ÅLDER: 23

UTBILDNING:
Samhällsvetenskapligt program med inriktning mot ledarskap och kommunikation, Marina Läroverket, Skärgårdskapten KY-utbildning, Marina Läroverket, Fartygsbefäl klass VII, Linné-universitetet, Maskinbefäl VII, Chalmers Tekniska Högskola

TIDIGARE ARBETEN:
Lättmatros på Klart Skepps skolfartyg. Matros på S/S Blidösund

JUST NU: Antagen till Kustbevakningens grundutbildning

måste uppleva det själv för att förstå. På natten, när det är stjärnklart, är det helt fantastiskt, det är som att vara inne i en ostkupa, säger hon och får något drömskt i blicken.

Men varför just Kustbevakningen?

För bredden på arbetsuppgifterna. Ingen dag är den andra lik, det är olika uppgifter som ska lösas och man löser dem tillsammans.

Efter många år inom fotbollsrörelsen, är Linda en riktig lagspelare och detta tror hon är till fördel inom jobbet som kustbevakare. Att bli antagen till utbildningen är en lång process med stenhård konkurrens. Förra året var hon nära att lyckas, men föll bort i sista gallringen. Med hjälp av sin envishet och sin förmåga att fokusera gav hon inte upp utan ansökte igen och denna gång gick det hela vägen. I början av sommaren kom beskedet Linda hade väntat på så länge, hon hade blivit antagen! Nu väntar några års hårda studier innan hon är helt framme vid målet, men vad gör väl det? Nu är hon ombord och kommer med lätthet ro skutan i hamn.

»Det går faktiskt inte att förklara, även om det är hårt arbete så ger det en sådan frihet.«

W

FOTO: ROINE KARLSSON

Ny lekplats på Lidö

I höstas drog Skärgårdsstiftelsens kanslipersonal och tillsynsmän till Lidö för att hugga i med diverse göromål. Efter Finnhamns lyckade satsning ifjol på en barnstig var det i år Lidös tur. På önskelistan stod: tjärning av Lidö kvarns underrede, lekplats för barn vid säteriet, gårdsgård runt lekplatsen, grillplats nere vid vattnet och bänkar vid »Bröllopsudden«. Stiftelsens personal varvade föredrag med praktiskt arbete under två dagar. Ett vinnande koncept med gemensamt arbete och mycket skratt.

Gamla foton efterlyses

Värmdö norra skärgårds hembygdsförening efterlyser och samlar in folks gamla bilder från byrålädor och i album. Bilderna scannas av och så mycket information som möjligt dokumenteras innan folk tar med sig kunskapen i graven. Bilderna och texterna läggs ut på en hemsida med kartbild över området till allmän beskådan. Resultatet läggs fortlöpande ut på www.hembygd.nu/bildprojektet.

S/s Norrtälje upprustas

Ångfartyget s/s Norrtälje ska få en rejäl upprustning. Norrtälje kommun och Roslagens Sparbanks Stiftelse satsar vardera en miljon kronor. Pengar som bland annat ska användas till löpande underhåll, ventiler ska renoveras, masten ommålas och taket bytas. Fartyget ligger still vid Norrtälje hamn och fungerar idag som restaurang. Satsningen är ett led i att hela hamnområdet ska bli en ny attraktiv stadsdel.

Gotska Sandön – En ö för själen

Finn friden på Gotska Sandön, Sveriges mest isolerade ö.
Båt från Nynäshamn och Fårösund 3–4 dagar/vecka. Guidning.
Logi i stuga, STF-vandrarhem eller tält.
Bokning tel 0498-24 04 50 www.gotskasandon.se

Posten svävar fram

Ett brev betyder så mycket. Är det då vinter och man bor i skärgården krävs ett väldigt pussel med många bitar för att brevet ska komma fram. Enbart i mellanskärgården finns 120 öar där det bor människor. Och när isen varken bär eller brister är det svävaren som håller brevbäraren torrskodd.

TEXT: Mats Wigardt FOTO: Bosse Lind

POSTEN SVÄVAR fram

Sozy Newton Hedelin driver Svartsö Lanthandel. Förutom att butiken är ombud för Systembolaget och Apoteket är Sozy även postombud på Svartsö. Det innebär att hon sorterar posten till de 35 hushållen som finns här året om, något som hon har gjort sedan 1993.

– Sommartid är det däremot omkring 270 hushåll som ska ha sin post i rätt låda eller fack, säger hon.

Men nu är det vinter. Bryggorna nedanför butiken ligger infrusna i isen. Några båtar har blivit kvar vid sina bojar när isen lagt sig. Vassruggarna knastrar i den kalla vinden och många hus ligger öde under vintermånaderna.

Men isen är förrädisk – på sina håll för tunn att åka skoter på, på andra ställen för tjock för att en liten båt ska kunna ta sig fram.

Då är det bara svävaren som fungerar. Det är svävaren som vintertid håller skärgården vid liv, för skolskjutsar, sjukvårdstansporter och stadsbesök.

Och utan lantbrevbäraren *Thomas Flodmans* gulmålade postsvävare skulle Sozy vintertid inte få många brev, tidningar och paket att sortera.

Varje vardag under de cirka tre månader som isen ligger i Stockholms skärgård turas Thomas och hans kollegor om för att de bofasta i mellanskärgården ska få sina försändelser från vänner, postorderföretag och myndigheter.

Det är ytterst sällan postutbärningen inte fungerar, konstaterar Sozy och lastar sin kärra med de postsäckar som Thomas haft med sig.

Lösningarna för att posten året runt ska komma fram i skärgården varierar. *Joanna Sallander* är produktionschef vid Posten och ansvarig för att pusslet i mellanskärgården, från Svartsö till Nämndö, läggs på rätt sätt.

Vi har många olika lösningar för att få ut breven till rätt brevlåda, säger hon. Ingen

är den andra lik. Bara i mitt område finns 120 öar där det finns folk bosatta, sommar eller vinter eller både och.

Allt kommer fram

Försändelserna kan skickas med Vaxholmsbåt från Strömkajen till postlådor på olika bryggor, så kallad bryggpost. Till lite större öar körs de ut av brevbarare från fastlandet. Eller så sköts utbärningen av privata entreprenörer.

Alternativet, som i det här fallet, är att brev och tidningar körs ut av postens egna anställda med båt – eller svävare – till bryggor där lokala postombud tar över.

Men på en del bryggor är det min uppgift att både sortera posten och att lägga den i rätt låda, förklarar Thomas Flodman.

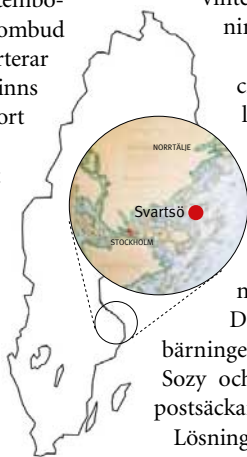
Och det är inte ofta som posten inte kommer fram. Vädret ställer sällan till med problem. Däremot händer det ibland att den mänskliga faktorn medverkar till att brev läggs i fel låda.

I skärgården kan adresserna ibland vara lite speciella och det kan vara svårt att hitta en borttappad försändelse, säger Joanna Sallander.

Men, tillägger hon snabbt, vi löser alltid problemet, även om det ute på öarna kan ta lite längre tid än på land.

När postsäckarna tagits om hand på Svartsö kliver Thomas Flodman ner i svävaren, startar motorerna och försvinner iväg i ett moln av virvlande snö.

Eftersom det är måndag och mycket

»Hon sorterar posten till de 35 hushållen som finns här året om. Sommartid är det däremot omkring 270 hushåll som ska ha sin post i rätt låda eller fack.«

»Ska man bo i skärgården har man inte råd att bli vid sin läst, säger Camilla som förutom att vikariera som postombud även jobbar inom hemtjänsten, driver B&B och vandrarhem och dessutom svarar för arrangemang på temat natur och kultur.«

post får vi inte plats ombord. Istället tar vi hjälp av *Peter Ivanoff* för att kunna följa i postmannens kölvatten.

Peter kör också svävare i skärgården. Det är skolbarn, beställningstrafik och sjuktransporter. Däremellan driver han handelsboden på Norra Stavsudda.

Dessutom är det Peters bror *Magnus* som bygger flertalet av de svävare som trafikerar skärgården, med god hjälp av Peter själv som bistår med elsystem, demonteringar och tester av nya konstruktioner.

En isfri vinter innebär att jag inte har några beställningar, konstaterar han. För oss som kör svävare är isen att betrakta som det vita guldet.

Svävare tillverkade av familjen Ivanoff har sålts till länder som Kanada, Korea, Namibia, Grönland, Kina, Hong Kong och Tyskland.

Farkosten, som är registrerad som båt, bärs upp av en luftkudde och kan köras över land och vatten utan att skrovet vidrör

underlaget. Svävaren är helt osänkbar och drar bara en tredjedel så mycket bränsle som en båt.

En helt oombärlig farkost för skärgården, försäkrar Peter innan han sätter på sig hörselskydden.

Smörklick i het stekpanna

Över frusna fjärdar glider vi iväg med ett moln av yrsnö i kölvattnet. Mellan tysta bryggor, förbi infrusna bojar och snötäckta stenar. En blek sol får landskapet att se ännu kallare ut än det är.

Vi känner oss som en smörklick i en het stekpanna. Eller som en skalbagge som sladdar med bredsida före över isen.

Att köra svävare liknar inget annat, säger Peter. Bäst kan det jämföras med att köra en halvfull kundvagn på ICA med bara tummen.

Svävaren tar sig fram med hjälp av en motor som lyfter och en som driver farkosten framåt. Styr gör man med roder

i aktern. Bromsar finns inte, ska farten minskas måste motoreffekten dras ner eller farkosten sänkas mot underlaget.

Obekymrat tar vi oss över isarna, passerar råkar och svart sur-is och öppet vatten. Det är ett mjukt sätt att färdas, utan båtens hårda slag mot vågorna. Nästan som att flyga. Peter kallas sig därför gärna »svävar-pilot«.

Nedanför Ingmarsö Stekhus & Brygga väntar postombudet *Mia Alonzo* på att Thomas ska leverera dagens post. Och sedan är det *Camilla Ahlzén* på Möja som står på tur för att få sortera och köra ut posten då Thomas dyker upp i sundet i ett vitt moln av snökristaller.

Ska man bo i skärgården har man inte råd att bli vid sin läst, säger Camilla som förutom att vikariera som postombud även jobbar inom hemtjänsten, driver B&B och vandrarhem och dessutom svarar för arrangemang på temat natur och kultur.

Nästa brygga är Norra Stavsudda där Peter med en kontrollerad bredsladd lägger till vid den infrusna bensinbryggan. Detta är hans hemmahamn där han förutom att driva handelsbod och bensinmack även hyr ut kajaker och säljer avloppssystem.

Restaurangen drivs däremot av farsan, det var inget för mig, säger han.

I bensinmackens inre har Thomas dukat fram för att sortera post och tidningar till hushållen innan den läggs i de lådor som sitter på rad på en rödmålad husvägg. Här ska han också se till att posten till de bryggor som står närmast på tur hamnar i rätt plastback.

På hemresan är det inte tal om något solglitter över fjärdarna. Inte heller ser vi några vita segel eller badande barn i någon vik.

I mitten av februari är det vintervardag i skärgården, med is, minusgrader, tysta stugor och gråa moln som kulisser mellan öarna.

Men att posten fungerar som vanligt, oavsett årstid, vet vi nu alldeles säkert. 🐼

W

FOTO: ROINE KARLSSON

Båttoa till Arholma

I höstas åkte en flytande miljöbrygga med toalett, sopbehållare och slamtömningsstation för fritidsbåtars septitankar iväg till Österhamn på Arholma i norra skärgården. Kommunen satsar även på Megelskär i Rödlöga skärgård, gästhamnen i Stämmarsund på Blidö och i Älmsta på Vaddö som utrustats med likadana »miljöbryggor«. De är avsedda för båtfolk och det är gratis att använda dem.

»Kulan« ställer ut i Djursholm

Den 15 november klockan 14–19 är det vernissage med flera kända konstnärer, däribland Erik »Kulan« Wennberg från Blidö, hos Ateljé Lasse i gamla mejeriet i Djursholm. Motiven på hans konst är hämtade från skärgården, öarna runt Blidö och hans barndoms stadsdel – det forna Hagalund i Solna. Det är mycket färg och glad naivistisk konst i olja. Utställningen pågår till 20 december. Öppet tisdag–fredag klockan 12–18, lördag klockan 12–16. Se mer på ateljelas.se

**KOM TILL OSS,
VI ÄR EXPERTER
PÅ NIBE
VÄRMEPUMPAR!**

Ett VVS företag
med helhetslösningar som
servat roslagsbor i snart 25 år.

0176-22 01 00

A new generation of heat pumps
DESIGNED FOR EARTH

NIBE

Upp till
80%
besparing

Smartast i familjen!

NIBE™ F1245 – en avancerad bergvärmepump som alla kan använda. Och den sänker din energikostnad med upp till 80%.

Läs mer om våra bergvärmepumpar och se alla smarta funktioner på www.nibe.se

Smartphone-användare!
Läs av koden och
upplev mer av oss.

FOTO: TOMAS ALMBO

Jul hos Ostmakeriet

På Rindö ligger Anna Kälvebrands charmiga Ostmakeri. Den gamla svetsverkstaden på dåvarande kustartilleriregementet har omvandlats till ostbutik och trivsamt café där det serveras ostkaka till julglöggen. I rummet bredvid ystas mjuka och hårda ostar med namn som Brännströms salut, Oxdjupet och Bullandö Blå. Ostarna går att köpa med sig hem tillsammans med Annas egen marmelad och goda kex. Om du bokar i för tid kan du även lysa upp vintermörkret med en ostprovarkväll där du får höra mer om historien kring varje ost och vilka drycker som passar till. Lagom till jul erbjuds en extra lagrad Rindö Ädel som passar bra till pepparkakorna. Den nya färskosten med tranbär och vanilj rekommenderas också till de kaneldoftande julkakorna. Ostmakeriet är öppet i vinter fredag till söndag 11-17. Men du kan även hitta Ostmakeriets ostar på flera julmarknader, bland annat på Bondens marknad i Waxholm den 15 december. Läs mer på www.ostmakeriet.se

TEXT: Gunnika Isaksson-Luttelman

Öppen Gård på Hjälmo

Ett nytt projekt med stöd av Leader Uross har startat på Hjälmo hos jordbrukarna och Skärgårdsstiftelsens tillsynsmän Lill och Per Schierman. Projektet Öppen Gård pågår år 2012-2013 ska möjliggöra för allmänheten att ta del av ett småskaligt jordbruks betydelse för biologisk mångfald och kulturlandskapet.

FOTO: ROINE KARLSSON

HANDGJORDA PÄRLOR från Pärlmakeriet, Rådmansö. Daisy armband 1 200 kr. Finns även som halsband 2 800 kr. Flora sommar, ring 490 kr och örhängen 450 kr. Finns även som halsband 10 000 kr. www.parlakeriet.se

»Visste du att ... 26,4 procent av de ålänningar som röstade i folkomröstningen om EU 1994 röstade nej?«

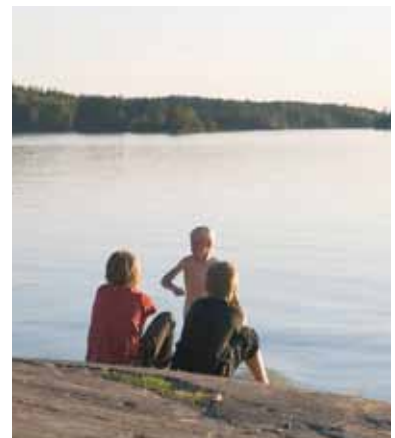
Biovacuum - Watercare minireningsverk

- Ingen slamsugning behövs.
- Enkel placering ovan mark.
- Hög reningsgrad - även vid oregelbunden användning.
- Besök - installation - service

Hör av dig för mer information.
Vi delar gärna med oss av vår långa erfarenhet.

Miljö & Bioteknik

08-608 21 60
kontakt@miljoochbioteknik.se
www.miljoochbioteknik.se

Välkommen till: Sjöbloms ÖjaBod

KONFERENSER
MIDDAGAR
BRÖLLOP
FESTER
BED & BREAKFAST
LUNCHER OCH
LUNCHKORGAR

Info och bokning: Tel 08-520 341 11, 070-531 90 80
Se även vår hemsida: <http://www.landsort.nu>

**KONST
POOLEN**

Kp

Konstpoolen
Konsthall

I samarbete med:
Mopedum
Kafé Radiokakan
Studio Ergren
Kicki Cleverbom
ABF Södertörn
Konstbutiken Konstartera

Vikingavägen 39 (gamla badhuset), Nynäshamn
08-711 77 88 www.konstpoolen.se

Nynäshamn »Badort i söder«

Nynäshamn är beläget längst söderut på Södertörn, 58 kilometer söder om Stockholm. Staden växte fram som uthamn till Stockholm, på mark som tidigare tillhört Nynäs gods. Färjetrafiken till Visby är kanske det Nynäshamn är mest känt för, men det finns också färjor till andra destinationer. Orten har gett namn åt oljebolaget Nynäs Petroleum som grundades här 1930 och som alltjämt finns kvar.

Visste du att Nynäshamn var ett litet fiskeläge fram till slutet av 1800-talet?

HAVSNÄRA UPPLEVELSER
I LÄTTÅTKOMLIG YTTERSKÄRGÅRD

Nynäshamns Turistbyrå | 08-520 737 00 | info@nynashamn.se

www.visitnynashamn.se

Du hittar oss på kajkanten
i Fiskehamnen i Nynäshamn

Fiskrökeri
med butik och liten
servering

Öppet året runt!

**NYNÄS
RÖKERI**

FISKEHAMNEN • BOX 16 • 140 21 NYNÄSHAMN
TEL. 08-520 100 23 • www.nynasrokeri.se

Varje dag går Ingegärd på promenad med hunden Wilma.

ÖFOLK 80-åriga Ingegärd väljer olivet även på vintern. Trots isolering och hög ålder. Med full frys, husdjur och skärgårdshelikoptern klarar hon sig bra.

TEXT O. FOTO: Anna Arnerdal

Vintern inget hinder

INGEGÄRD, SNART 80, har fullt upp. Hon spelar in tv-program på dagen som hon tittar på senare på kvällen. Efter tio med Malou måste hon se. Det gäller att passa på att göra det hon måste medan det är ljus ute.

– I december blir det mörkt klockan två, då gäller det att få in veden innan dess, säger Ingegärd.

Ingegärd bor på Norrö i Stockholms södra skärgård. Sedan 1986 har Ingegärd bott i det svartbruna huset med vita knutar mitt emellan Söderviken och Norrviken. Här bor hon tillsammans med hunden Wilma och katten Bella som hon köpt på Blocket.

På vintern är det bara på fredagar som Ingegärd kan åka fram och tillbaka till fastlandet på samma dag. Men då måste hon stanna i land i åtta timmar. Det orkar hon inte. Därför handlar Ingegärd väldigt sällan.

– Jag fryser allt; mjölk, skivat äpple och banan, bröd, pålägg. Häromdagen var jag sugen på frukt och tog fram lite ur frysen och tinade i micron. Det går hur bra som helst, hävdar Ingegärd.

Ingegärd har en fyrhjuling som hon åker med på ön. Det är ingen traditionell fyrhjuling, en

sådan hade hon förut. Den här har en liten hytt och ett flak.

– Det är skönt att inte behöva bli blöt om det regnar. Och flaket är bra att lasta grejer på. Då behöver jag inte alltid koppla på släpet. Jag har svårt att backa med släpet, men jag vet vart jag kan vända, säger hon och ler finurligt.

Ingegärd har alltid haft hund.

– Jag behöver ha djur omkring mig, även om det blir skitigt.

Efter varje promenad hoppar Wilma vant upp på den lilla bänken som står innanför dörren. Där väntar hon tills Ingegärd har klätt av sig sina ytterkläder och kommer och torkar henne med hårfönen.

– Det har jag lärt henne. Det är ingen idé att hon går in med våta tassar och skitar ner, säger Ingegärd bestämt. Det märks att hon är van att hantera djur.

På frågan om vad hon aldrig skulle klara sig utan svarar Ingegärd först:

INGEGÄRD spelar Wordfeud med sin son och barnbarn varje dag.

– Vet inte, vad skulle det vara. Jag tänker inte så, jag anpassar mig.

Men när hon får tänka en stund kommer hon fram till att Skärgårdshelikoptern skulle hon inte klara sig utan.

– Jag behöver komma till doktorn och sådant, precis som alla andra.

Skärgårdshelikoptern är en service från landstinget som finns för de bofasta ute i skärgården där det inte finns någon broförbindelse till fastlandet. Den här årstiden är den värsta på hela året när det gäller att ta sig fram erkänner Ingegärd. Annars tycker hon inte att vintern är mer besvärlig än någon annan tid.

– Det är lite kallt och snö, man får klä på sig. Ibland får jag gå med stavar, men vad då, säger Ingegärd och rycker på axlarna.

»Jag fryser allt; mjölk, skivat äpple och banan, bröd, pålägg. Häromdagen var jag sugen på frukt och tog fram lite ur frysen och tinade.«

NYCKELVIKENS
HERRGÅRD • 1746

www.nyckelviken.com
TEL 08-718 00 21
NACKA

Smådalarö Gärd

www.smadalarogard.se
TEL 08-501 551 00
SMÅDALARÖ

GRINDA

www.grinda.se
TEL 08-542 49 491
GRINDA

RESTAURANG
PONT

www.restaurangpont.se
TEL 08-756 32 20
HÄGERNÄS STRAND

JULBORD I SKÄRGÅRDEN

Forsmarks Wårdshus

www.forsmarkwardshus.se
TEL 0173-501 00
FORSMARK

www.wikstromsfisk.se
TEL 08-571 641 70
MÖJA

s/s Norrtälje
www.ssnorrtalje.se
TEL 0176-191 40
NORRTÄLJE

ECKERÖLINJEN

www.eckerolinjen.se
TEL 0175-258 00
GRISSEHAMN

www.ludvigsberg.se
TEL 08-500 454 10
MUSKÖ

siggesta
gård
VÄRMDÖ

www.siggestagard.se
TEL 08-562 801 11
VÄRMDÖ

Julbord
375 - 525 kr

Trosa Stadshotell & Spa
www.trosastadshotell.se 0156-170 70
TROSÅ

- direkt vid Bergs Brygga
www.parlanpamoja.se
TEL 08-571 641 85
MÖJA

Sva Marga mat

Vi erbjuder en engelsk jultallrik från den 1 december

www.lagagodmat.se
TEL 08-716 04 88
VAXHOLM

SANDHAMNS VÄRDSHUS

www.sandhamns-vardshus.se
TEL 08-571 530 51
SANDHAMN

Bergby Gård

www.bergbygard.se
TEL 0175-312 55
HALLSTAVIK

- julbästa och julmat,
endast grupper

www.soderarm.com
TEL 0176- 432 12

Dalarö Hotel Bellevue

www.dalarohotel.com
TEL 08-501 504 10
DALARÖ

ÄTELLET

HOTELL · CAFÉ · KONFERENS

www.atellet.se
TEL 0176-700 450
NORRTÄLJE

ANTONS KROG

www.antonskrog.se
TEL 0156-127 49
TROSA

www.restaurantj.com
TEL 08-601 30 25
NACKA STRAND

DJURÖNÄSET

KONFERENS · HOTELL · SPA · RESTAURANG

www.djuronaset.com
TEL 08-571 490 00
DJURÖ

Sjöbloms Öja Bod

www.landsort.nu
TEL 08-520 341 11
LANDSORT

Marholmen

www.lyrankonferens.se
TEL 0176-20 81 00
NORRTÄLJE

www.yasuragi.se
TEL 08-747 64 00
SALTSJÖ-BOO

PENSIONAT GRANPARKEN

www.pensionatgranparken.se
TEL 0176-103 54
NORRTÄLJE

Lagerförman Bo Söderborg i Bodås.

Besök i malt- dryckernas värld

Det är inte många decennier sedan Sverige var ett land, där man grovt sagt bara drack svenskt brännvin, ganska slätstruken svensk öl och härtappade viner. Det var i monopolens tid och konsumenterna kunde bara drömma om en annan dryckeskultur. Nu är den nya tiden här och det svenska utbudet av maltdrycker är imponerande stort!

TEXT: Misse Ljungström

FOTO: MACKMYRA SVENSK WHISKY

Nya destillerier ploppar upp som svampar i den svenska »whiskyskogen«.

en sommardag är en fin upplevelse. Likaså en tur till Nyköping och Nils Oscar, som utnämndes till Årets Svenska Bryggeri 2012, och prova »Kalasöl« i trädgården med Nyköpings slott som närmsta granne!

Det är faktiskt något alldeles visst med att njuta av lokalt öl på plats!

Med den rikedom av bryggerier som numera finns är det möjligt för många att finna något att besöka inom rimliga avstånd. Titta på bryggeriernas hemsidor och se efter om och vilka tider de tar emot besök!

Svensk whisky

Vad det gäller svensk sprit har den utvecklats på liknande sätt. Vem hade för 15 år sedan trott att det skulle vara möjligt för någon annan än Vin&Sprit att tillverka sprit i Sverige!

Nu, ser det annorlunda ut och eftersom Sverige traditionellt är ett ölland låg det nära till hands att whisky blev den sprit som kanske lockade nya producenter allra mest. Whisky och öl framställs ju egentligen på samma sätt och innehåller samma ingredienser ända fram till humlen sätts till ölen och whiskyn destilleras!

Och man måste väl inte göra whisky på skotska hedar?

Idag finns det faktiskt drygt tio whiskydestillerier i landet, några av dem bara i sin linda. Pionjären var Mackmyra i Gävle, som startade redan 1999. Historien hur det började där är rolig. Ett litet gäng KTH-vänner var på skidsemester i Sälen 1998 och när kvällen kom plockade de fram sina medhavda flaskor. Det visade sig att alla hade tagit med whisky! Intresset för whisky hade ökat dramatiskt de senaste åren och naturligtvis talades det och jämfördes

STOCKHOLM BEER & Whisky Festival i Nacka Strand, som startades 1992 av *Marianne Wallberg*, har blivit en ärligen återkommande institution i Dryckessverige. Festivalen föddes i »rätt« tid, då folk hade börjat längta efter en mer kontinental dryckeskultur och inte mindre än 18 000 nyfikna besökare drogs till Nacka Strand för att uppleva nyhetens behag i att få glida runt i en jättestor barmiljö och under trevliga former prova öl från många olika länder.

I år ägde festivalen rum för tjugoförsta gången och samlade drygt 36 000 öl- och whiskyintresserade besökare. Här kunde besökaren prova mer än 2 000 öl och ungefär 350 olika whiskysorter!

Festivalens allra första år, då för 20 år sedan, erbjöds 143 öl och whiskyn fanns ännu inte med. Då fanns det åtta svenska bryggerier i landet och nu i år har vi totalt 65!

Nynäshamns Ångbryggeri, Nils Oscar och Skebobruks bryggeri är tre av mikrobryggerierna vi har berättat om tidigare i Magasin Skärgård. Tillsammans med Jämt-

lands Bryggeri, Gamla Slottskällans Bryggeri i Uppsala, Hantverksbryggeriet i Västerås och Gotlands Bryggeri och några till, är de pionjärer, som med sin målmedvetna kamp mot de minst sagt snåriga lagarna kring alkohol, sitt engagemang och kunnande starkt bidragit till den härliga ölkultur vi numera kan glädjas över. De har givit oss nya, roliga kvalitetsöl och tilldelats många utmärkelser under Stockholm Beer Festival.

Många av bryggerierna tar också emot besökare och ordnar trevliga ölprovningar för grupper. Att exempelvis göra ett bryggeribesök på Nynäshamns Ångbryggeri och njuta av en »Landsort Lager« eller en »Pickla Pils« på den trivsamma terrassen

»Idag finns det faktiskt drygt tio whiskydestillerier i landet, några av dem bara i sin linda. Pionjären var Mackmyra i Gävle, som startade redan 1999.«

» ... en unik affärsidé där fatägare och ›livstidspartners‹ fungerar som ett slags ambassadörer.«

whisky den här kvällen ända fram till att någon av dem kom på tanken att varför gör vi inte whisky i Sverige? Det blev faktiskt startskottet för det fanns kemist, ekonom, säljare och varumärkesbyggare i gänget, som förenades i det djupa whiskyintresset.

Deras målmedvetna arbete att verkligen göra en elegant svensk whisky med svenska råvaror och en unik affärsidé, där fatägare och ›livstidspartners‹ fungerar som ett slags ambassadörer, gjorde destilleriet i Mackmyra till en framgångssaga. Varumärket blev så starkt att man i december förra året invigde ett nytt smart och välplanerat destilleri mellan Gävle och Valbo. Det är en pampig 35 meter hög byggnad, som inrymmer det så kallade gravitationsdestilleriet där jordens naturliga dragningskraft sparar mycket energi i processen. Här är nu en besöksby med vinproducenter i Rioja som förebilder skapad. Det är ett helhetskoncept, som ungefär innebär att samtidigt som produktionen är optimalt effektiv ska besökare och kunder erbjudas en maximal upplevelse. Produktionen kan följas i moment uppifrån och ned och ett besök i berggrummet, ett underjordiskt lager där »änglarnas del« fyller luften med ljuva dofter.

I whiskybyn finns också en restaurang och en butik med souvenirer. Under sommaren finns två guidade besökssturer på vardera en och en halv timme per dag. Mackmyra kommer säkert att bli ett

besöksmål att räkna in bland landets riktigt stora och är definitivt värt ett besök.

Mer sprit

Andra spännande destillerier i Sverige är lilla Wannborga Bränneri ca 90 km norr om Borgholm på

Öland. Företaget startade med vinframställning redan 2005 och 2007 var det dags för den första öländska whiskyn. Här erbjuds också Bed&Breakfast.

2008 drog ett destilleri i konferensanläggningen Backafallsbyn på Ven igång. Spirit of Hven finns på Systembolaget med Urania, som för tankarna till Vens store man Tycho Brahe.

Norrrelje Brenneri i Lohärad började destillera 2002 och hade stor framgång med sin punsch och Roslagssnaps, den första whiskyn lades på fat år 2009. Även här i Lohärad är besökare välkomna att följa arbetet i bränneriet och titta närmare på dess produkter i den stora charmiga ladan där det finns rejält med plats för grupper.

Även Smögens Whisky drog igång 2009 och gör en tuff torvrökig whisky och arbetar efter samma koncept som Mackmyra, dvs att kunden köper in sig i ett eget fat, som lagras under flera år. 2010 startades

Box Whisky i Ådalen och Grythyttan Whisky som båda satsar på sin kunskap och har ambitioner att höra till världens bästa whiskyproducenter.

Sist i raden av nystartade destillerier är Gammelstilla i Sandviken, som nästan är granne med Mackmyra och startade förra året. I Nora kommer Bergslagets Destilleri, som gör snapsen Tre Små Gummor, att börja göra whisky och i Roma på Gotland kommer de första flaskorna av Isle of Lime att lanseras om tre år. Och även whisky från världens nordligaste whiskydestilleri i Arvidsjaur kommer att finnas färdig 2015 om allt går som det ska.

Glöggens tid

Men nu är det ju snart jul och andra svenska kvalitetsdrycker det inte går att bortse från så här inför den, är förstas den traditionella årgångsglöggen Blossa 2012, som i år har influerats av Japan och smakar ingefära och frukten yusu, som liknar en blandning av grapefrukt och mandarin.

Lika traditionell är förstas julnsnapsen, som i år heter Prima Julsnaps 2012 och inspirerats av Selma Lagerlöf och hennes äpplen i Mårbackas frukträdgård.

Julen är verkligen njutningarnas tid och det är härligt att kunna välja och vraka bland alla välsmakande och välgjorda svenska drycker.

Mmmmm! 🍷

ICA VÄDDÖ
Supermarket 0176-778 80

**VI HAR ÖPPET 8-21
 ALLA DAGAR**

Välkommen!

PLANERA I TID!

2013 ÅRS ALMANACKOR
 FINNS NU ATT KÖPA HÄR.
 JULPYSSEL OCH PYNT
 INNAN TOMTEN KOMMER.

VÄLKOMMEN
 TILL TRIVSAMMA
PAPPERSSTUGAN

NORRTÄLJEV 3 0176-523 69
 ÄLMSTA

VI ÄR ÄVEN OMBUD FÖR SYSTEMBOLAGET
 TEL 0176-500 57

Vaddö »Här trivs man«

Vaddö (Waddö) är den norra delen av en ö i norra Roslagen (i Norrtälje kommun) och ligger cirka 10 mil norr om Stockholm. Vaddö räknas tillsammans med den södra delen av ön, som går under namnet Björkö, som Sveriges till storleken sjunde största ö. I söder övergår Vaddö till Barnens Ö och Björkö och i norr finns broförbindelse till Fogdö och Singö. Från Grisslehamn går färjor till och från Åland. Ön har cirka 3 000 permanentbostäder och drygt 8 000 fritidshus. Näringslivet på ön är beroende av sommarturismen. Många hantverkare arbetar som egna företagare.

Visste du att ungefär 22 000 båtar passerar Vaddö kanal varje år?

ROSLAGENS SJÖFARTSMUSEUM
 Älmsta Vaddö

Museum (550 m²) med rika samlingar från
 Roslagens sjöfart under gången tid
 Beläget på Kaplansbacken
 Egen brygga vid Vaddö kanal

ÖPPETTIDER:
 1 juni to m 31 augusti kl 10.00-16.00
 Midsommarafton stängt
 Extra öppethållande för grupper efter
 överenskommelse

Telefon 0176-502 59
www.sjofartsmuseet.se
 Försäljning av kaffe, läsk, bröd och glass

Sir Percy's
Catering 0176-52512
www.sirpercycatering.se

**Spännande & traditionell
 mat med skärgårdskänsla**

Olika bufféer • Bröllopsmenyer • Företagsfester
 Glas & porslin • Bord & stolar

Ni ordnar festen - vi ordnar resten

Koppla av mellan himmel och hav
 Ren njutning för kropp och själ

Njut en dag eller flera på
 Roslagens vackraste SPA-
 hotell. Ring oss för goda
 förslag och färdiga paket!

Hotell Havsbaden
 GRISSLEHAMN

KONFERENS, SPA & WEEKEND I ROSLAGEN

Tel: 0175 - 309 30. www.hotellhavsbaden.se

BEIJER
 BYGGMATERIAL
www.beijersbygg.se

NORRTÄLJE	GRISSLEHAMN
Gäddv. 12	Näsuddsv. 26
075-241 29 00	075-241 29 50
Vardagar 6-18	Vardagar 6-17
Lördagar 9-14	Lördagar 9-14

Oavsett var i kommunen du bor...

SPILLERSBODA VÄDDÖ RÅNÄS
SINGÖ HERRÄNG
SKEBOBRUK
RIALA RÅDMANSÖ
BJÖRKÖ GRÄDDÖ
HYSINGSVIK
RIDDERSHOLM VÄTÖ BERGSHAMRA

BLIDÖ
YXLAN
ARHOLMA
EDSBRÖ
HALLSTAVIK

... så har du möjligheten att
handla el av dig själv.
Norrtälje Energi ägs av Norrtälje
kommuns invånare.

Välkommen att ringa, e-posta, skriva brev, teckna avtal via
hemsidan eller varför inte besöka oss på vårt kontor
- El-lysepalatset på Baldersgatan 12 i Norrtälje.

NORRTÄLJE
ENERGI

Norrtälje Energi AB

Box 216 (Baldersgatan 12)
761 23 Norrtälje
0176-718 00

www.norrtelje-energi.se
www.etanet.se

W

FOTO: JOSEFIN EKBERG

Grattis Mr Havsörn

Mr Havsörn, alias Björn Helander på Naturhistoriska Riksmuseet har belönats med Kungliga Vetenskapsakademins medalj i silver. Han får den för sitt över 40-åriga arbete med att rädda den svenska havsörnsstammen. Genom att sätta ut giftfri mat till de unga örnar har flera överlevt den första kritiska vintern.

Ringmärkning, studerande av dödsorsaker, lagstiftning och naturskydd har genom Björns arbete bidragit till att örnen överlevt och återhämtat sig. Som lägst var antalet havsörnar på 70-talet bara 150 i hela landet. Förra året häckade cirka 60 par enbart i Stockholms skärgård. Tack vare Björn och andra ideella krafters arbete kan vi allt oftare uppleva vår landskapsfågel segla i skyn idag. / RK

LJUSFAT AV KERAMIK

från Paradisverkstaden på Öland. Finns i olika färger. Pris 398 kr/st. Säljs hos Linneladan, Penningby.

Siggesta gård vann energipris

Vinnare av E-prize 2012 för kategorin små och medelstora företag blev Siggesta Gård på Värmdö. En gammal bondgård med anor från vikingatiden som idag är en konferensanläggning och ett populärt nöjesställe. Fastighetschef Ingrid Westman fick i uppdrag att se över vilka energitjuvar som gjorde att gården drogs med höga energikostnader. Varje enhet försågs med elmätare som avslöjade läckorna. Med små medel och engagemang från personalen har gården lyckats sänka sina energikostnader med 25 procent på helårsbasis. Vinsten blir en besparing på minst 300 000 kronor per år. Samt Veckans Affärers prestigifyllda energipris.

Åk svävare!

Gör en oförglömlig svävertur över mellanskärgårdens isbelagda fjärdar. Vi erbjuder spännande paketlösningar, både för små och stora sällskap. Svävertaxi.

SvischAir, Svartsö

Tel: 070 211 13 81
www.svischair.se

SVÄVARTAXI

RUNDTURER OCH ÄVENTYR

–Upplev skärgården på vintern!

Snabba och smidiga transporter. Resor från och till fastlandsbryggorna. En svävare tar upp till fem personer eller motsvarande last. Vid behov ordnar vi flera svävare eller kör fler vändor.

 N. STAVSUDDA HANDEL

www.stavsudda-handel.se
Tel. 070-595 63 98

ENSKÄRS SJÖTRANSPORT

070-692 83 83 • www.enskarssjotransport.se

Taxi • Rundturer • Charter med svävare i Mellanskärgården!

Anders Thorén, Djurö • trafiklinjer.se • 070-311 94 54

»Hon har fördjupat sig i allt om tång. Runt halsen hänger ett smycke av en blåstång. I tjugio år har hon forskat i ämnet.«

På djupet med Askös tång

Förra året firade Askölaboratoriet 50 år. Vi blev nyfikna. Vad gör forskarna där ute på ön utanför Trosa? Professor Lena »Tant Tång« Kautsky visar oss runt bland tångruskor och forskningslokaler. **TEXT: Josefin Ekberg FOTO: Roine Karlsson**

DEN VANLIGASTE FRÅGAN folk på laboratoriet får är »Hur mår Östersjön?»

– Det beror på vem man frågar. Om en blåmussla skulle kunna svara skulle den säga att det är toppen. Den har massor mer mat. Tångruskan tycker det är förskräckligt för vattnet är så grumligt av plankton och den skuggas av fintrådiga alger. Spiggen tycker det är trevligt med så mycket alger att gömma sig i. Torskens romkorn har problem med syrebrist på djupare vatten, svarar *Lena Kautsky*, tidigare föreståndare för Askölaboratoriet, Stockholms universitets fältstation under många år.

Hon har fördjupat sig i allt om tång. Runt halsen hänger ett silversmycke av en blåstång. På fredag blir det fest och då

klär hon sig i en tjugis klänning med tångmönster. I tjuugo år har hon forskat i ämnet. Lika länge som en tång kan leva. Som mest kan den blir 50 år – lika länge som Askölaboratoriet funnits. Lena har till och med upptäckt och varit med om att döpa en ny art – smaltång, eller *Fucus radicans* på latin. Inte konstigt att hon kallas Tant Tång.

»Om en blåmussla skulle kunna svara skulle den säga att det är toppen. Den har massor mer mat. Tångruskan tycker det är förskräckligt ... «

Hon har ett brinnande intresse för alger.

– När det är fullmåne i slutet av maj eller början av juni släpper blåstången ut massor med ägg och spermier i vattnet. Det befruktade ägget sjunker till botten och sätter sig fast, berättar hon.

Var det här bara något som hände i laboratoriet? Ja, först såg det så ut. Ett jätteutsläpp i labbet men inte i Östersjön. Man kom fram till att det berodde på att tången inte släpper sina ägg och spermier vid kraftig blåst.

– Allt sker när det är lugnt i tångbältet och sent på kvällen. Blåser det mycket väntar de med förökningen till nästa dag, förklarar hon.

Det låter som om tången lever ett romantiskt liv lugna nätter vid fullmåne. Liksom vi människor och kopplingen är kanske inte så långsökt. Faktum är att tångens spermier och ägg liknar våra. Och i tidernas begynnelse lär ju allt liv ha startat i havet. Idag ska Lenas doktorand *Ellen Schagerström* dyka ner till tången och samla in prover. Hon är minst lika biten av denna miljö som sin mentor.

– Tång är otroligt kul, tycker hon.

De skriver om sin forskning på tångbloggen.com.

Dansande Tant Tång

Vi förstår hur roligt det kan vara när vi går ner till bryggan och ser en tångruska hoppa omkring till tonerna av schlagerlåten »Bra vibrationer«. Det ska bli en film till en disputationfest. Kanske hamnar den även på You Tube. En av studenterna föreslår att Tant Tång ska klä sig i dräkten.

– Ska jag få Lena att dansa i tången? Ja, det tror jag var det konstigaste uppdraget jag har fått här som doktorand, säger växtfysiolog *Lina Rasmusson*.

Men Lena är inte blyg och förvandlas snabbt till en dansande tångruska till allas förtjusning. Sedan blir vi lite mer seriösa igen och börjar prata om Östersjön.

På djupet med **ASKÖ TÅNG**

Ellen Schagerström och Lena Kautsky skriver
om sin forskning på tangbloggen.com.

»Det krävs en ändrad allmän attityd. Havet är lika använt som land.«

Mycket av det vi vet idag är ett resultat av Askölaboratoriets undersökningar. De tre största hoten är övergödning, miljö-gifter och överfiske. Under fältstationens första årtionden var tillståndet för havet som mest kritiskt.

– På 60- och 70-talet var det extremt dåligt i Stockholms skärgård, berättar Lena.

Idag har vi fått bättre reningsverk och en större medvetenhet. Men fortfarande har vi problem med båtbottnfärger och andra miljögifter samt utfiskning som sker både i Östersjön och globalt och påverkar oss alla.

Hur vill du att vi ska rädda Östersjön?

– Förvalta fiskbestånden bättre, svara hon snabbt.

– Det krävs en ändrad allmän attityd. Havet är lika använt som land. Vi åker på det, badar och fiskar. Vi måste börja lära oss planera för att nyttja havsmiljön långsiktigt och hållbart. Inte bara som nu utnyttja det. Vi kan inte ha hamn, fiske och avloppsvatten i samma vik, menar hon och anser att det kan vara dags att planlägga och förvalta våra vatten på samma sätt som vi länge gjort med landmiljöerna.

Askö ligger perfekt för havsmiljöstudier med reningsverk på ena sidan och oförstörda vatten på den andra. Forskare kan på nära håll studera skillnaderna. De kastades in i händelsernas centrum 1976 när den ryska oljetankern Tsesis gick på grund i farleden till Södertälje. Då gick man ur huse för att samla in prover från tångbältet, öppet vatten och djupa mjukbottnar.

Kungens 50-års present

Att laboratoriet ligger där det gör och att det finns kvar är tur. I april 1961 kom ett gäng under ledning av professor *Lars Silén* från Stockholms universitet hit för att söka efter en plats för landets första brackvattenlaboratorium. Brist på pengar gjorde att blickarna vändes mot skärgården. För facila 500 kronor per år fick man arrendera det sista skärgårdshemmanet på Askö. Med bra hamn och ostörda fiskerika vatten. De marina undersökningarna fick börja från noll med enkla medel och utan el.

Fakta Askölaboratoriet:

Askölaboratoriet tillhör Stockholms universitets marina forskningscentrum, SMF och är landets första marina fältstation i Östersjön. Hit kan forskare och studerande från hela världen komma och använda stationens resurser. Det finns inga fast stationerade forskare här men det är bemannat med personal året runt som hjälper besökare tillrätta. Man kan ta emot cirka 30 övernattande personer. Fältstationen är inte öppen för allmänheten – utan endast för föranmälda forskare, kurser och möten. Båtresan går från Uttervik utanför Trosa och tar 20-30 minuter. Vintertid åker man med isbrytande båt och när isen är alltför tjock är det snöskoter som gäller.

Nu femtio år senare har moderniseringen lett till välutrustade laboratoriesalar, termokonstansrum, experimenthall, nya konferensrum, trådlöst internet, dykrum, snorkelutrustning och båtar av olika storlekar med mera.

Har ni allt? Eller finns det något kvar på önskelistan?

– En ny båt skulle behövas. Den här är över 40 år, svarar Lena och tittar på trotjänaren R/V Aurelia.

Men det tycks vara lättare att vaska fram tång än en massa miljoner pengar. Förhoppningsvis löser det sig. Lite tur, vilja och jaklar anamma har stationen klarat sig på förut. Som den gången då Askö såldes och en optionsklausul möjliggjorde för Naturvårdsverket att köpa tillbaka fastigheten för 9 miljoner kronor. Pengar som inte fanns. Bara halva beloppet. Det hela löstes till slut med en insamling för att överlämna ön som gåva till kungen på hans 50-årsdag. Gissa om både kung och fosterland blev glada. Ett naturreservat inrättades och sedan fem år är även vattnen runtomkring skyddade som marint reservat. Laboratoriet kan lugnt fortsätta att ta fram viktiga forskningsresultat. Och svara på frågan »Hur mår Östersjön?« 🐌

FOTO: ROINE KARLSSON

Eldfesten har spridit sig norrut

Nu har även Gräddö slutit sig till eldfesten »Eld över hav och land«. Lördagen den 20 oktober bjöds på eldshow med eldslukaren Therese och fyrverkerier vid Rådmansö bygdegård på Gräddö brygga. I bygdegården serverades trerättersmiddag och underhållning på temat »eld« med avslutande pubkväll.

Den här helgen bjöd även skärgårdspensionat Lyckhem på Björkö och vandrarhem Arholma Nord på Arholma på eldshower med middagspaket i norra skärgården. Allt fler har anammat traditionen som började på Finnhamn för en åtta år sedan, som ett sätt att lysa upp mörkret och locka folk ut till öarna under lågsäsong. Nu släss många krögare på öar från söder till norr om att bjuda på den häftigaste eldshowen.

Filmspelning på Skansholmen

I höstas spelades delar av filmen Grand Safir in på Skansholmens Sjökrog på ön Mörkö utanför Södertälje. Det är en romantisk komedi som utspelas i Stockholms litterära värld och går upp på biograferna hösten 2013. Filmen produceras av Fladen Film/ Eyeworks Film & TV Drama.

Hört på ljugarbänken

Grundstötning Styrman kommer sävligt inklivande till kapten som just är i färd med sin middagsgrogg och ogärna vill störas.
– Jo, kapten, jag ser ett grund på sjökortet, rätt föröver. Så det är väl bäst vi faller av ett par streck.
Kapten något dimmig, studerar kortet ett ögonblick:
– De där är bara flugsmuts. Håll kursen. Adjö.
Efter någon timma skakas båten av en väldig stöt. Kapten kommer rusande upp på däck och frågar vad i himmelens namn som står på.
Styrman lugn som alltid:
– Jo kapten, vi sitter fast i flugsmutsen.

(ur boken Skepparhistorier – Skrönor från haven)

Fågelsjö i Nynäshamn renoveras

En omfattande restaurering av sjön Östra Styrans i Nynäshamn ska återskapa den till en av landets fågelrikaste. 25 hektar av sjön ska rensas från vass och annan växtlighet. Sedan väntas svarthanedoppingar, rörhönor, rödbena och årtor hitta tillbaka. Som för hundra år sedan. Redan idag finns ett rikt fågelliv med stjärtand, trana, brun kärrhök, häger och bläsand. Upprustningen är ett samarbete mellan Nynäshamn kommun och Föreningen Östra Styrans Vätmarker.

FOTO: NYNÄSHAMNS KOMMUN

HASSE

SKÄRGÅRDSTJÄNST

SJÖFRAKT & BÅTTAXI

070-537 90 19

WWW.SKARGARDSTJANST.EU

- Lastbåt med kran för frakt av gods
- Leverans av grus och jord i storsäck
- Utläggning av bojar och flytbryggor
- Bärning och bogsering
- Hämtning bygg och grovsopor
- Taxibåt
- Grävning på öar

*Välkommen till
Trosa i vinter*

Ett par evenemang i Trosa:

Julmarknad 1:a advent på
Trosa Torg, sön

Advent på Trostorp 1:a & 2:a
adventshelgen, lör-sön

Julmarknad på Tullgarn 2:a
& 3:e adventshelgen, lör-sön

www.trosa.com
turism@trosa.com
0156-522 22

Upplev skärgården

Båtturer i skärgården från
Nyköping och Trosa.

SÖRMLANDSKUSTEN

TROSA NYKÖPING OXELÖSUND

**TROSA
REDERI**
Upplev skärgården

073-655 18 21 info@trosarederi.se trosarederi.se

Trosa »Världens ände«

Trosa är känt som stad sedan 1300-talet och är därmed en av Sveriges äldsta städer. Eftersom landskapet runt ån är flackt, har landhöjningen resulterat i att havet dragit sig tillbaka och landarealen ökat. Staden låg från början cirka en halv mil inåt landet fram till slutet på 1500-talet. Redan i början av 1400-talet var Trosa en betydande handelsplats och stadsprivilegium erhöles år 1610 på den plats Trosa ligger idag.

**TROSA
TRAFIKSKOLA**
0156-195 15

WWW.TROSATRAFIKSKOLA.SE

**Presentkort på en natt i Trädhuset
– vilken julklapp!**

Vandrarhem vid Trosavikens mynning
www.studiolagno.se
0156-224 70

Trosa Åkeri

0156-122 86 • 070-555 88 41
info@trosa-akeri.com • www.trosa-akeri.com

KUTTERKONFEKT

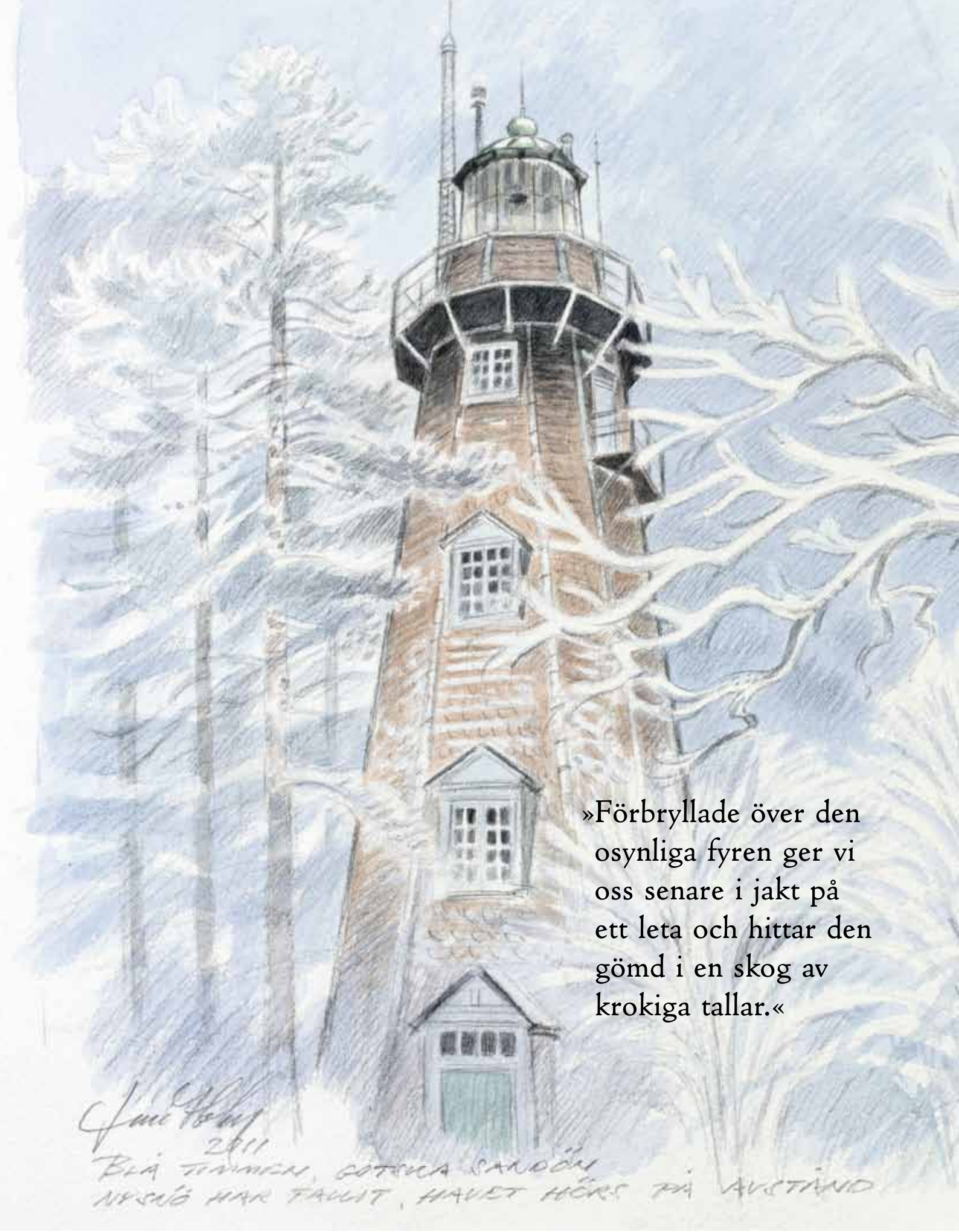
Våra butiker är en upplevelse!

**Choklad, tryfflar, praliner,
nougat, marsipan, kola,
konfektyrmarmelad, m.m.**

Läs om vårt afternoontea och
nätbutiken på www.kutterkonfekt.se

MARSIPANBÅTEN **MARSIPANGÅRDEN**
Mitt på Strandvägen (kajplats 18) Trosa torg, 0156-139 08
Stockholm 070 7644750, 26 nov - nyår året om, mån - sön

»Förbryllade över den osynliga fyren ger vi oss senare i jakt på ett leta och hittar den gömd i en skog av krokiga tallar.«

Janne Bergström
2011

BLÅ TIMMEN, GOTSCA SANDÖN
NYSSÖ HAR TAGIT, HAVET HÖRS PÅ AVSTÅND

Fakta:

Resorna till och från Gotska Sandön sker maj–september. Båtarna går från Nynäshamn och Fårösund onsdagar, fredagar och söndagar samt under högsäsong även tisdagar. Boka din resa via Resestugan Visby Resebyrå AB på telefon 0498-240 450. Mer information finns på www.resestugan.se eller www.gotskasandon.se

Isolerad på paradiset ö

»Ett paradiset på jorden är Gotska Sandön, Östersjöns pärla, en av Sveriges skönaste klenoder«, skrev författaren Albert Engström. Bättre än så kan den sköna ön knappast beskrivas.

TEXT: Josefin Ekberg ILLUSTRATIONER: Lars Holm

>> – **DEN SYNS JU INTE.** Var är den? Med fyren som ledstjärna besöker vi denna gång Gotska Sandön. Vi ser milslånga sandtränder framför tallskogar när vi närmar oss ön. Förbryllade över den osynliga fyren ger vi oss senare i jakt på ett leta och hittar den gömd i en skog av krokiga tallar. Här fick den stå för att inte riskera att glida med sanden som ständigt rör sig av vågor-
nas kraft. Det finns ingen fast berggrund någonstans. Allt ligger på sand och ön gör verkligen skäl för sitt namn.

Då strandkanten ständigt ändrar formation av havets rörelser finns varken bryggor eller hamn. Turbåten kör ända fram till sandstranden och där en trappa på hjul står framrullad. Vid andra stenigare stränder krävs det gummijollar för att hämta och lämna folk. När man väl har kommit i land är det en längre eller kortare promenad som gäller. Längs stranden. I sand. Skönast är att gå barfota nära vattnet. Väskorna slipper man som väl är släpa på. De får åka traktor och vagn.

Den ovanliga ön är givetvis ett naturreservat. Och som sådant finns särskilda bestämmelser. Husdjur är inte välkomna och max 165 gäster får vistas här samtidigt. Rökning och grillning är endast tillåten i den så kallade fyrbyn. På grund av brandrisk. I fyrbyn inkvarteras övernattande gäster i stugor, vandrarhem och tält. De flesta bor kvar två nätter men det kommer även dagturister. All förtäring tas med hemifrån då det varken finns krog, affär, kiosk eller café.

Säkrast är att packa med sig mat för ett extra dygn. Ifall det blir oväder. Det gäller att vara förutseende. Väder och vind avgör om man kan åka hem eller inte som planerat. Inte mig emot. Det tillför bara

»Du kan lita på fåglarna – de hittar de mest paradisiska platserna på jorden. De har koll där de flyger från ovan.«

lite extra krydda av spänning att riskera att bli fast på Östersjöns mest isolerade ö. Tillsammans med sjörövaren Gottbergs vålnad. Han bodde här i många år och dömdes för vrakplundring. Enligt sägen erbjöd han de nödställda middag i en lada som han stängde in dem i och sedan sköt ihjäl. Gottbergsladan är öppen för de som törs besöka den.

Viktig fyrplats

Den största sevärdheten är ändå fyren. Mitt bland en massa krokiga tallar står den och stretar högre upp mot himlen än träden omkring med sina ståtliga 41,6 meter. En äkta Heidenstamare byggd av stål och klädd med laxrosa träbräder som liknar fiskfjäll. Från början fanns det två likadana fyrar men den ena revs. De byggdes år 1859 och var landets första järnfyrar. Man förstår hur viktiga de lysande tornen var.

Namnen på stränderna vittnar om den dramatik som skedde på sjön. Stranden Pallas är döpt efter briggen Pallas som nu är ett vrak på havets botten. Vinbukten fick sitt namn då slupen Adonis förläste med en last vin. På grund av det utsatta läget var fyrplatsen en gång landets mest bemannade med fem man anställda.

En av dem fyrmästare *Karl Bourgrömm* har efterlämnat anteckningar som visar vilken stark kärlek han kände för sin ö. I den forna lotsbarnskolan är idag ett litet museum. Med mycket att läsa om den

populära ön, en av de mest omskrivna med spännande historia. I fyrbyns radda med utedass väljer man gärna en ny dörr varje gång man gör sina behov. På insidan sitter roliga och häpnadsväckande anekdoter. Bland annat om fattiga Madam Söderlund som bar tjuguså krinoliner skänkta av mer välbeställda gotlandsdamer.

Tama fåglar

Även om ön ruvar på många spännande historier så är den nog mest känd för sär-egen natur, rikt fågelliv och ovanliga skalbaggar som trivs i skog där träden får åldras och dö en naturlig död. En framstående biologiskt kunnig växtkännare lär ha setts knäfalla saligt lycklig inför åsynen av en ovanlig »Orobanche« eller på ren svenska det mindre smickrande namnet »Snyltrot«. En parasit på backtimjan.

Fåglarna trivs också jättebra och kan flyga omkring ohotade då det inte finns några rovdjur alls. Bofinkarna är så orädda att de sätter sig i handen på dig när du sitter ute och äter frukost. Inte oväntat sällar sig ornitologer till gruppen som hyllar platsen. I somras rapporterades om tre väldokumenterade förstafynd för ön. Svart-huvad mås, brandkronad kungsfågel och en ökentrumpetare. Du kan lita på fåglarna – de hittar de mest paradisiska platserna på jorden. De har koll där de flyger från ovan. Inte sällan är det vid en fyrplats på någon ö. Mest speciell är dock Gotska Sandön. 🐦

W

FOTO: SÖREN COLBING

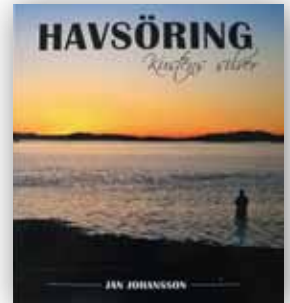

Boktips
Historisk och
kulturell sida
av sportfisket

Få fiskar är så älskade som havsöring

Boken skiljer sig i sitt innehåll från andra böcker om havsöring och havsöringsfiske. Här kan du som även är intresserad av den historiska och

kulturella sidan av sportfiske fördjupa dig. Boken är nära på skriven som en kärleksförklaring till havsöringen. Den blir samtidigt en naturskildring då Jan Johansson inlevelsefullt förmedlar naturens skådespel och berättar om sina upplevelser under alla sina fiskeår.

TITEL: Havsöring – Kustens silver
FÖRFATTARE: Jan Johansson
ANTAL SIDOR: 168 CIRKAPRIS: 246 kr
ISBN: 978-91-7586-637-6

Bilder från Jubileumsregattan till salu

Skärgårdsfotograf Sören Colbing och hans 13-årige son Theodor har tagit fina seglingsbilder från Jubileumsregattan i Nynäshamn i somras. 100 exemplar av varje motiv säljs med äkthetscertifikat och signering. Kollektionen består av nio bilder. De är reproducerade med så kallad Digigraphieteknik. Vilket gör att verken har en livslängd på minst 80 år och i vissa fall upp till 200 år. Bilderna finns även som fototavlor monterade på kapaplatta.

Norrtelje Bränneris whisky fick medalj

Roslagens eget bränneri Norrtelje Bränneri i Lohärad vann en silvermedalj i sin klass för Roslagswhisky Eko No 1 i tävlingen Destillata i Österrike 2012. Whiskyn är Sveriges första ekologiska. I början av 2009 fylldes ett ekfat med ekologisk single malt råwhisky efter varsam destillation. Det lagras i minst tre år innan det får kallas whisky. Ett begränsat antal flaskor kommer att släppas år 2014 om det anses moget då. Intresserade har kunnat teckna fatägarskap på den första whiskyn. Intresset har varit så stort att det nu är fulltecknat.

ULLUNDERSTÄLL Ullunderställ av mjukaste 100% ull i olika storlekar för hela familjen. Maskintvättbar och slitstark. Flera färger. Säljs hos Sommarbackens Ullbod, www.ullboden.se

FOTO: ROINE KARLSSON

Biätare med geting på menyn

Många var de som fascinerades av den färggranna nordliga karminbiätare som under några veckor i oktober jagade getingar i Klacknäset, ett villaområde längst ut på Ingarö. Biätaren som egentligen hör hemma i Afrika söder om Sahara, imponerade både på de boende och hundratals ditresta fågelskådare. Om nu fågeln som häckar i Afrika har flugit hit själv eller är en insmugglad som sedan rymt förbryllar expertisen. Men en sällsynt juvel i höstmörkret var det på Ingarö. / TEXT O. FOTO: Roine Karlsson

»Visste du att ... Vaxholm fick fast förbindelse via Pålsundsbron först 1926 som då gick via Bogesundslandet?«

ÖFOLK Nålbindning är Marianne Kjellgrens hobby. Ett tusentals år gammalt hantverk där man slår garnöglor runt tummen och pillar med en nål. Efter tvätt och tovning blir det ett par outslitliga vantar.

TEXT O. FOTO: Eva Fischer

Tumme för nål och tråd

I **MARIANNE KJELLGRENS** kök i Öregrund skapas plagg av en tusenårig textil teknik som återfötts på nytt.

Det är gråmulet och havsvinden är ihärdig men innanför Marianne Kjellgrens dörr i Öregrund är det varmt och hemtrevligt.

– Välkommen, du kan hänga av dig i hallen, de andra är snart här, säger Marianne och går ut i köket.

I köket doftar det nybakade bullar och kaffepannan står redo att slås på. Snart tar *Anita Hedman*, *Ingegerd Fredriksson* och *Susanna Höglund*, som alla gått kurs för Marianne, plats runt köksbordet för att tillsammans ägna sig åt sitt gemensamma intresse – nålbindning.

– Åh, vad fint det blir, utbrister Marianne, när Ingegerd Fredriksson tar upp sina snart färdiga nålbundna vantar.

Medan Marianne håller upp kaffet berättar hon att nålbindning är en föregångare till dagens stickning och en textil teknik som är mycket gammal – troligen

flera tusen år. Nålbindningen blev utkonkurrerad och nästan helt bortglömd när stickningen kom till Norden, för cirka 400 år sedan. Även om nålbindningstekniken övergavs när man allmänt började lära sig att sticka överlevde den längst kustbandet i Roslagen och i den djupa finnsskogen i Värmland, berättar Marianne som sedan 20 år tillbaka ger kurser i nålbindningstekniken från sitt kök i Öregrund

– Nålbindning är en bit av vår historia och är ett kulturarv som jag verkligen brinner för.

I Danmark finns nålbundet arkeologiskt fynd som daterats vara 6 000–7 000 år gammalt och borta i Asien ännu äldre fynd. De vanligaste förekommande fynden är sildukar i tagel för mjölk och mjöl och inneskosulor med tåhatta, så kallade skobålingar och det är inte ovanligt att man hittar nålar liksom de som används idag.

– Det mest omtalade svenska historiska plagg är den så kallade Åslevanten som hittades 1918 i Åslemosse i Falköpingstrakten i

ALLT SOM BEHÖVS för att nålbinda är en tumme, ulltråd och en nålbindningsnål.

Västergötland, som daterats till 1510 och 1640, berättar Marianne.

Till skillnad från stickning, där maskorna förs över från ena stickan till den andra, innebär nålbindningen att man slår garnet i öglor runt tummen och sedan binder samman dem på ett varierande sätt med en speciell nål. Nålen är ungefär tio centimeter lång med ett stort öga och tillverkas oftast i trä, horn eller ben.

– Allt som behövs för att nålbinda är en tumme, ulltråd och en nålbindningsnål, säger Marianne.

Oftast använder man får-lammullsgarn till nålbindning men det går även att använda annat garn, så som hundhår, eller tagel. Ingegerd Fredriksson berättar att hon använder alpakaull.

Nålbindningstekniken är rikt varierande som kan ge mycket tätta, varma och slitstarka plagg beroende på den ull och plockteknik som används. Det vill säga hur öglorna görs runt tummen. Ju fler öglor och invecklat plockmönster ju tjockare och varmare

ÅSLEVANTEN

Fritjof Svensson i Korsgården satte torvspaden i marken på Åsle mosse en vårdag 1918. På en halvmeters djup stötte han på en textil – en vante, som han genast förstod måste vara väldigt gammal.

Han sköljde av vanten med mossvatten, tog hem den och när den torkat slog han in den i papper och lade den i en byrålåda. Han visade den ibland för nyfikna besökare. 1924 knackade en Lundaprofessor på och bjöd 25 kronor för vanten. Fritjof ville dock inte sälja och var mer förvånad över hur man kände till vanten ända nere i Lund.

Vanten blev liggande i byrålådan ända fram till 1933 då representanter för riksantikvarien till slut ändå fick köpa vanten för inte mindre än 300 kronor.

Åslevanten är en vänstervante, tillverkad i nålbindningsteknik. Efter en första pollenanalys troddes Åslevanten vara från 200–400-talet och var därför under många år ett anmärkningsvärt textilfynd. 2002 gjordes dock en kol-14 datering vilket i ett slag för-yngrade Åslevanten. Den är istället tillverkad någon gång mellan 1510 och 1640.

Originalen finns sedan 30-talet Statens Historiska Museum i Stockholm

KÄLLA: www.asleta.se (Åsle Tå Upplevelsemuseum)

och slitstarkare blir plagget. Plagg i ren ull är så pass vattenavvisande att det värmer, märkligt nog, även då plagget blir blött, berättar Marianne.

För att det nålbundna plagget ska bli riktigt tätt ska det efter nålbindningen tvättas och tovas. Plagget tvättas för hand med ett mildt diskmedel eller schampo och tovas genom att gnuggas med hjälp av en så kallade tovbräda i trä. Ett par vantar tar ungefär 25–30 timmar att färdigställa.

– Ett par nålbundna vantar är så gott som outhärliga. Dessa vantar fick jag av en 86-årig dam, som hon gjort i sin ungdom, när hon fick reda på att jag nålbinder, säger Anita Hedman och tar upp ett par vita vantar som knappt ser använda ut

Att lära sig nålbindning bara genom att försöka följa anvisningarna i en bok är svårt. Därför lärs tekniken oftast ut från människa till människa.

– Det bästa sättet är att på nära håll se hur man gör öglorna och binder ihop dem med nål och tråd, säger Marianne och

PLAGG I REN ULL är så pass vattenavvisande att det värmer, märkligt nog, även då plagget blir blött.

berättar att det finns nästan lika många tekniker som det finns nålbindare.

Nålbindning kräver mycket öga- handkordination, att man hela tiden fokuserar på arbetet.

– Det är inte som med stickning där man kan titta på TV samtidigt utan det kräver lugn och ro, säger Ingegerd och berättar att hon oftast nålbinder när resten av familjen har gått och lagt sig.

Under de senaste åren har Marianne sett ett växande intresse för nålbindning.

– Sedan lajv, som är ett slags medeltida rollspel, blev populärt bland ungdomar har nålbindning ökat explosionsartat, säger Marianne.

Alla säljer de sina nålbundna alster runt om på olika marknader i Roslagen. Under sommarhalvåret finns även Mariannes alster till försäljning i konsthantverksboden, Ekan i Öregrund. Härnäst kommer de att finnas på olika julmarknader.

I takt med kunskapen har Marianne utvecklat olika produkter i nålbindningsteknik och kan i dag, bland annat, stoltsera med egendesignade hattar och vantar.

– Nålbindning är oerhört roligt. 🧶

»Nålbindning är en föregångare till dagens stickning och en textil teknik som är mycket gammal – troligen flera tusen år.«

Torra dykningar i Dalarö

Res 300 år bakåt i tiden. Med hjälp av en fjärrstyrd undervattenskamera kan du nästa år torrskodd få se Dalarös vrak på nära håll, samtidigt som marin- arkeologer berättar dess spännande historia. TEXT: Hans Brandt

» DALARÖ FÅR ETT NYTT marint event. Den nya attraktionen kallas »torrddykning«. Man »dyker« utan att bli blöt. Följer man hela programmet ingår dessutom ett »vraksafari« med mera. Torrddykning innebär att besökaren sitter på land eller ännu troligare i en båt och betraktar Realtidsbilder på en storbildsskärm. Bilderna kommer från en undervattensrobot, en så kallad ROV som filmar och sänder till skärmen så att man ser i och omkring de gamla vraken vartefter roboten förflyttar sig under vattenytan. Parallellt berättar marin- arkeologerna om allt det historiska.

Tanken är att man startar i »Tullhuset« på Dalarö och får en historisk genomgång av sjöfarten kring Dalarö. Dessutom berättas om de 15-tal vrak i Dalarös närområde. Dalarö är mycket lämplig som bas för dessa torrddykningar och vraksafari då vraken finns nära. Vra-

ken från 1700-talet är välbevarade bland annat därför att förekomsten av skeppsmask är mycket ovanlig i dessa farvatten. Dalarö har en lång marin historia som »Den Stora Sjötullen« till Stockholm, lotsstation, knutpunkt för utrikes persontrafik med båt och som hamn för den dåtida örlogsflottan.

FOTO: PERNILLA FLYG SMM

FOTO: NINA EKLÖF SMM

Därefter finns möjlighet att se utställningen »Showroom Dalarö« också i Tullhuset. Dagligen året runt visas »Showroom Dalarö« med historia, bilder och upphittade föremål från de tre mest kända och välbevarade vraken, Anna-Maria, Jutholmsvraket och Dalarövraket.

Efter en kort promenad ner till Dalarös hamn är höjdpunkten, den så kallade ROVen i full aktion och »live« bilderna visas under tiden som marin- arkeologer berättar om det vi ser i och omkring vraket. I Dalarö hamn finns nämligen saltskutan Anna-Maria som sjönk i ham-

nen 1709 efter en brand ombord. Slutligen finns möjlighet att följa med på en båttur för att titta på platserna där gamla fartyg förlist och därigenom få ännu mer historia, kombinerat med ytterligare kunskap om öarna kring Dalarö.

Hela programmet, det vill säga historiegenomgången, vrakutställningen, se »live« hur undervattensroboten filmar vraken samt båtturen tar cirka tre timmar och beräknas komma igång 2013. Det finns få liknande »torrddykmöjligheter« och vad man känner till bara en motsvarighet i liten skala i USA.

Testerna som nu genomförs sker i ett samarbete mellan Sjöhistoriska Museet/ Statens Maritima Museer samt dess Estländska motsvarigheter och inom EU-projektet »SHIPWHER«. Haninge Kommun är samarbetspartner vad gäller besöken. Detta unika projekt förväntas också öka intresset för miljömedvetenheten och skärgården generellt. 🐬

Dalarös torrddyksutfärder

Pia Nelson Önfelt, 072-3020302, info@swedenbynature
Tullhuset Dalarö/Showroom Dalarö, se www.dalaro.se
Hur fungerar ROVen?
Se http://youtube.com/watch?v=obn_28rrkQs

W

FOTO: SKÄRGÅRDSSTIFTELSEN

Seglarprofil tar över KSSS:s roder

Johan Hedberg blir ny klubbdirektör för en av landets äldsta idrottsklubbar – 182 åriga Kungliga Svenska Segel Sällskapet, med cirka 5 500 medlemmar. Johan Hedberg har under åren som aktiv kappseglare blivit svensk, engelsk, australisk och venezolansk mästare. Han blev årets seglare i Sverige 1986 och har flera OS-medaljer. Förutom sina gedigna seglarkunskaper har han lång erfarenhet av VD-jobb. Både i Australien och Sverige. Närmast kommer han från en tjänst som koncernchef på Nordic Kitchen Group.

Anpassad snorkelstig invigd

I somras invigdes en ny snorkelstig särskilt anpassad för rörelsehindrade och synskadade på Björnö vid klipporna intill badplatsen Torpesand, längst ut på Ingarö i Värmdös skärgård. Undervattensleden är 200 meter lång på en till tre meters djup. Skyltar om livet under havsytan är försedda med handtag och diskborstar för att snorklare ska kunna hålla i sig och borsta bort eventuell växtlighet. En bottenlina visar stigens dragning. Skyltar på bojar vid ytan har försetts med blindskrift. Leden börjar vid en brygga anpassad för rörelsehindrade och även stigen dit är handikappvänlig. Projektet har finansierats av Skärgårdsstiftelsen och Världsnaturfonden WWF. Humana AB och Stockholms läns landsting har bidragit med en flytbrygga anpassad för rörelsehindrade.

Väddös crème fraiche till OS

Kocklandslaget hade med sig kilovis av Väddö Gårdsmejeris crème fraiche till OS i matlagning i Tyskland i oktober. Det är allra första gången något ur det lilla lokala roslagsföretagets sortiment åker utomlands för att användas i en tävling. Hur det gick vet vi inte i skrivande stund men det blev säkert gott.

Vi på XL-BYGG Spillersboda erbjuder:

- Dagliga utkörningar i Norrtälje området med egna kranbilar
- Gratis lånesläp
- Certifierade träexperter
- Upp till 90 dagars kredittid
- Stort sortiment på paneler och lister
- Allt tryckimpregnerat virke är NTR märkt
- Kvalitetsprodukter från kända leverantörer
- Paneler från eget hyvleri

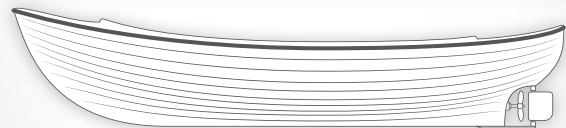

XL BYGG SPILLERSBODA
BYGGMARKNAD

PL 2500, Norrtälje, Tel 0176-20 55 50 Fax 0176-22 17 14,
Öppet: vardag 6.30 – 17, lördag 9 – 13, www.spillersboda.xlbygg.se

VÄDDÖ SNIPAN 605

HÄLLZON BÅTBYGGERI™

**HÄLLZON
BÅTBYGGERI**

Bygger och reparerar allt i glasfiber

Tel: 070-460 16 49

Mail: plastgubbe@gmail.com

A man wearing a fur-lined hat and a green jacket is looking through binoculars. He is positioned behind a stone wall, with a dense thicket of bare trees in the background. The scene is set in a natural, outdoor environment, likely a hunting ground for sea ducks.

Ändlös väntan

Jakt på sjöfågel är en gammal tradition. Ett sätt att leva. Gå upp tidigt, sätta sig tillrätta bakom en klippa med bössan i högsta hugg och andlost och tålmodigt vänta på att en and dyker upp i siktet.

TEXT: Anneli Blomberg FOTO: Angetha Tillnert

Naturtrogna vettar läggs ut som lockbete.

» **DET ÄR MED EN** skräckblandad förtjusning jag kliver i den vita, halvöppna båten och sätter mig bland vättar och vapen. Jag ska följa med ut på sjöfågeljakt för första gången i mitt liv. Jaktledare är Peter Windholz, 52 år, som både är jägare och snickare till yrket. Utöver viltvård anordnar han även skraddarsyddas jaktturner. Idag har

han med sig vännen och jaktkollegan *Johan Dahlqvist*, 41 år.

– Nu ska vi gasa på lite, säger Peter och drar igång motorn.

Vi utgår från utloppet vid Kaninholmen och Bruket på Blidös norra sida. Solen har precis vaknat och kikar fram bakom trädkronorna. Det öronbedövande dånnet och den starka motvinden fyller alla

»Fåglar har väldigt bra syn och minsta rörelse kan skrämja iväg dem. Du bör även tänka på att vara rätt klädd. Rött är dödsdömt och helst ska du ha kläder som kamouflerar med naturen, för att suddas ut siluetterna.«

sinnen. Kylan biter i ansiktet, den milda decemberdagen till trots och vindjackans luva kommer väl till pass. Jag känner stor tacksamhet till Peter som har lånat mig ett par täckbyxor.

Skärgården är kal, stenig, folktom och så skir att det gör ont i ögonen. Vi lägger till vid Söderholmarna och går i samlad tropp till ett redan förberett skåre, den lilla muren av stenar vi ska gömma oss bakom. Killarna lagar skåret med stenar från stranden och muttrar lite om lata badgäster som stjälar bumlingarna till sina grillplatser.

– Det här är det bästa kamouflaget man kan ha, säger Peter och sätter sig tillrätta på sittunderlaget.

Fåglar har väldigt bra syn och minsta rörelse kan skrämja iväg dem. Du bör även tänka på att vara rätt klädd. Rött är dödsdömt och helst ska du ha kläder som kamouflerar med naturen, för att suddas ut siluetterna.

Jag sätter mig så bekvämt jag kan bland torrt fjolårsgräs, mossa och taggbuskar. Nu gäller det att vara blickstill. Hur gör jag om jag blir kissnödig?

Vapensmaken är som baken

Peter och Johan laddar vapnen och spanar ut över fjärden. Generellt används två varianter av hagelgevär. Sidebyside (de två piporna bredvid varandra) och bockgevär (diagonala pipor). Valet beror mest på tycke och smak.

– Peter tycker att bockbössor är fjolliga, de går inte tillbaka i urminnes traditioner, retas Johan och visar upp sitt bockgevär.

Bruksvapen finns i alla prisklasser, från några hundralappar till guldgraverade dyrgripar upp mot halva miljonen.

– Det finns rika män som har grejer för hundratusentals kronor. De skryter om älgjakter, men har ofta inte har skjutit något alls, fnysar Johan.

Det går dock inte att peka ut en speciell typ av människor som jagar. Jakt har enligt

»Det öronbedövande dånet och den starka motvinden fyller alla sinnen.«

Peter varit på modet de senaste åren och ungefär 12 procent av de aktiva är numer kvinnor.

På dödslistan

En örn cirkulerar runt viken och ser över sina domäner. Någon säl syns inte till, men det händer att de vågar sig fram och nafsar i vättarna. Örnen rör sig mot en skock knipor som ligger på ett betryggande avstånd på andra sidan viken, utom skothåll.

– Vid den här tiden på året syns skrak, knipa och småänder. Ejdern håller på att försvinna, så dem låter jag bli att skjuta, säger Peter.

De flesta jägarna ser, enligt Peter, en stolthet i att hålla sig till både säkerhetsföreskrifter och etiska regler. De jagar endast då det är säsong och där djurbeståndet är tillräckligt stort. Ändå finns

det grupperingar som går hårt emot hela jägarsamfundet.

– Jag har varit uppsatt på en offentlig dödslista för att jag är med i vargdebatten. Motståndarna har dålig kunskap på området och resultatet blir bara att de provocerar och retar upp jägare, säger Johan uppgivet.

– Vänta, sitt still nu, satan de for, såg du var de tog vägen? Man ska egentligen åka ut innan soluppgången. Våra ansikten syns, konstaterar Peter.

För att döva besvikelsen värmer vi oss med hett kaffe och några mackor.

– Det här är ganska tålmodsprövande jakt, det kan ta timmar. Men jag slipper telefonen och en massa kackel runt örnen, ler Peter.

Han åker hit ut ganska ofta, förutsatt att fåglarnas flykt är rätt och att isen inte ligger. Säsongen börjar i augusti och håller

på januari ut. Framåt slutet av året, när det är lugnare i skärgården, blir fågeln allt mer oskygg. Den letar sig då närmare land för att söka lä. I fjol sköt han tvåsiffrigt varje morgon.

Ett familjeintresse

Redan som liten låg jakt och fiske Peter varmt om hjärtat. Han och hans vänner blev titt som tätt anmälda som saknade när turerna drog ut på tiden. Han kommer från en familj där jakten alltid har varit en naturlig del av livet.

– Vi tar reda på allting, det är sällan vi äter något som vi inte har jagat säger han.

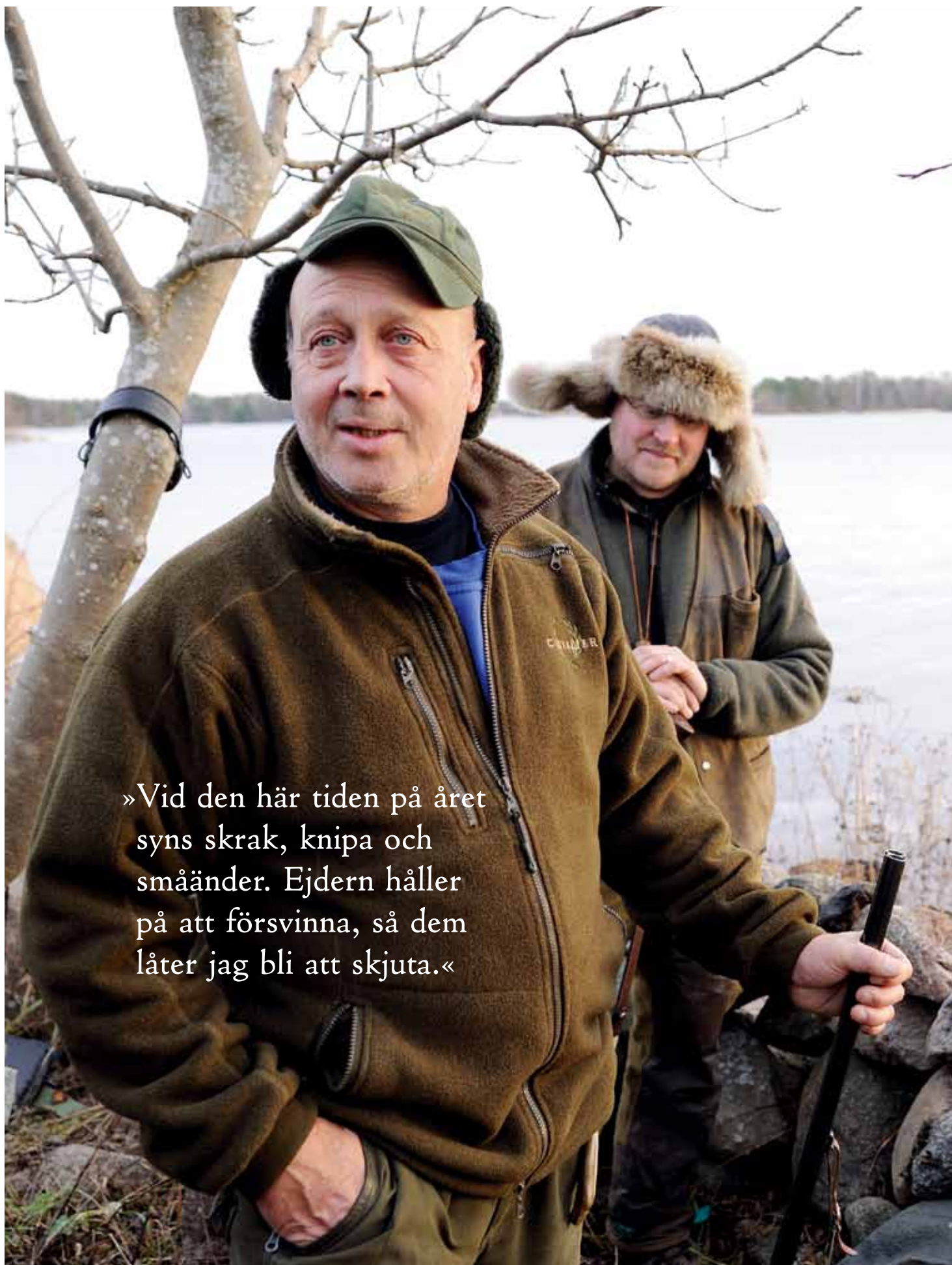
De gamla jaktraditionerna är viktiga för de flesta skärgårdsbor enligt Johan. I många familjer har jaktintresset funnits i ett flertal generationer och är fortfarande starkt etsat.

– Jag har en dotter på nio och en son på tolv och båda är intresserade. Min dotter kan på helt egen hand gräva ur ett rådjurshuvud för att göra en trofé, säger Johan stolt.

Plötsligt upptäcker vi ännu en skock fåglar som ljudlös glider på vattnet runt udden. Jag vågar knappt andas, än mindre röra mig ur min obekväma sittställning. Spänningen är påtaglig i nacke som luft och tiden står stilla innan öronbedövande knallar och patroner studsar omkring oss. Krutroken sticker i näsan och det ringer i örnen. Väntan är äntligen över och killarna rusar mot båten för att hämta in fångsten: tre stora, fina isskrakar.

– Hela jaktupplevelsen är viktig, men det är klart att det är roligt att få något också. Jag går inte och släpar på fyra kilo järn över axeln bara för att det är roligt, det ska ju utträtta någonting också, säger Peter och håller nöjd upp dagens fångst.

Är du intresserad av att själv komma ut på jakt? Peter anordnar skräddarsydda jakturer för allt förekommande jaktbart vilt. Kontakta: Peter Windholz, East coast förvaltning och viltvård, tel: 070–245 93 14. 🐾

»Vid den här tiden på året
syns skrak, knipa och
småänder. Ejdern håller
på att försvinna, så dem
låter jag bli att skjuta.«

W

FOTO: ROINE KARLSSON

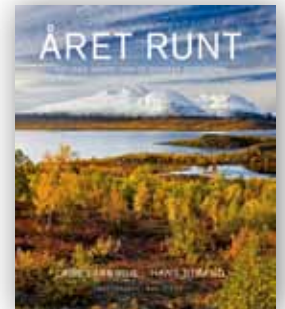
Skaparladan flyttade in i kyrkan

En söndag i höstas samlades 25 konstnärer i Rådmanö kyrka utanför Norrtälje för att skapa konst i det heliga och inspirerande rummet. »Målarsöndagen« bjöd också på en kort orgelkonsert. Initiativet kom till av en slump när kyrkoherde *Anders Skagerström* frågade *Jonna* och *Peppe Jakobsson* som driver Skaparladan med målarkurser, om det gick för sig att ha gudstjänst i deras stora fina lokal. Jonna som länge drömt om att få skapa i en kyrka var snabb att replikera: – Då byter vi. Då får vi måla i kyrkan. Så blev det ett lyckat samarbete. Gudstjänsten i Skaparladans lada sker någon gång i vinter.

Boktips
Möter årstiderna i hela Sverige

Året runt

Alla väder- och naturfantaster får här sitt lystmäte. Med mängder av vackra fotografier av Hans Strand möter vi årstiderna i hela Sverige. Från snötäckta fjällvidder och höstskimrande björkskog i norr till dramatiska klippor vid Kullen och poetiska bokskogar i söder. Lägg till detta en informativ och intressant text om väderfenomen och exempel ur den gamla Bondepraktikan, så har ni Året runt. På ett lättfattligt sätt beskriver Lage Larsson hur olika vädertyper uppstår och kopplar dem gärna till gammal folktro och talesätt. Till och med i bildtexterna serveras läsaren information som ytterligare höjer läsoplevelsen. Visste ni till exempel att en björk dricker cirka 800 liter vatten om dagen? Allt som allt har boken en given plats någonstans väl synligt både för den vackra framsidan men även för att lätt kunna plockas fram för en stunds läsning i höstruset.

/ Jessica Alm

TEXT: Lage Larsson, Johan Tell och Hans Strand
BOKFÖRLAGET Max Ström
ISBN: 978-91-7126-206-6

FOTO: PELLE NORBERG

Dagen D som i Dufour

»The D Day« eller »Dufour-dagen« gick av stapeln för första gången den 15 september. En stor eskadersegling med Dufour-segelbåtar från Nacka Strand till Sandhamn i Värmdös skärgård. 49 båtar deltog. Ända från Hudiksvall och Östergötland kom de. Vädergudarna var på gott humör och regnmolnen försvann. På kvällen blev det After sail på Alma bar samt mat och fest i sittbrunnarna. Norberg Yachting AB i samarbete med AB Beckerbåt/Dufour Yachts är mycket nöjda med eventet som nu ska bli en tradition.

»Visste du att ... italienare invandrade till Värmdö under 1940–70-talen för att arbeta i Gustavsbergs porslinsfabrik?«

BA SOLUTIONS AB
Bygger efter dina önskemål

Nybyggnation, Tillbyggnader, Grunder
Badrumsrenovering, Takarbeten, Kök
Markarbeten och Brygganläggningar

Tel: 0176-106 80 www.ba-solutions.se

Från skiss till färdigt hus

Välkommen till Blidöbygden

Kom och besök
Kulans bod & galleri
på Bromskärsvägen
Blidö
Tel 070 517 12 53
www.kulan.org

Yxlan
NICLAS GUSTAVSSON
BYGG & SNICKERI AB
076-881 61 77 • niclas@ngbygg.se

JIDSTRANDS
ENTREPRENAD
AB

GRUS – SAND – JORD
CONTAINER – MASKINTRANSPORTER
070-562 33 88 Jilde, 070-224 80 03 Fredrik
BROMSKÄRSVAGEN PL 2041, BLIDÖ

GRÄSKÖ
ARKIPELAG
SERVICE
ENTREPRENAD I SKÄRGÅRDEN
0708 - 455 863

ÅKE
ROXELL
ELINSTALLATIONER VILLAINSTALLATIONER LARM
0176-823 90 & 070-216 30 98

Lagerviks Båtvarv Blidö
Telefon: 0176-820 04
www.lagerviks.se info@lagerviks.se

GRÄSKÖ BÅTVARV
info@graskobatvarv.se
0176-452 55 • 070-853 63 13

Totte Grönwall Snickeri
0709 408 238

HASSES
SKÄRGÅRDSTJÄNST
SJÖFRAKT & BÅTTAXI
070-537 90 19
WWW.SKARGARDSTJANST.EU

REDMANS BYGG
070-471 69 54
FURUSUND

Furusunds Handelsträdgård
Vi öppnar för säsongen 1 april.
Trädgården 0176-803 90
www.furusundshandelsträdgård.se
Schakt & Markarbeten
Kontakt Lars-Göran Norstedt
073-036 35 96

Roslagens Skärgårdsservice AB
Sjötransporter
Muddring
Bryggor
Avlopp och grunder på öar
Ring 0708-11 59 19

Skärgårdens längsta julmarknad

Dalarös julmarknad börjar vid Kanalbron med »broavgift«. Stånden ringlar tätt längs huvudgatan ner till färjeläget. Därifrån går färjan till Ornös julmarknad på en genuin bondgård helgen därpå.

TEXT O. FOTO: Hans Brandt

Tomtefar åker gärna häst och vagn till Ornös julmarknad på en bondgård.

DALARÖ HAR säkerligen skärgårdens längsta julmarknad? Redan när du skall passera Kanalbron nära Dalarö gör du din entré till Julmarknaden och blir ombedd att betala den »frivilliga obligatoriska broavgiften«. Gör du det får du också en lott till det stora julletteriet.

Nästa stopp blir sannerligen »Torget« där du botaniseras i alla stånd med lokala

erbjudanden. I stånden hittar du till exempel *Clary* och *Christer Wahlström* som erbjuder färprodukter från Kymendö till exempel korvar, både grillade och kalla. I ett annat stånd huserar *Johan Borg* från Stegsholms Gård med dess produkter. Dessutom förstås andra lokala producenter och inte minst Sjöräddningssällskapets information också om det nya huset som skall byggas vid Kanalbron. För barnen

»Efter fem minuters promenad möts du av en genomgående genuin, levande julatmosfär. Barnen hälsar gärna på korna, hönsen eller tupparna eller tar en tur med de juldekorerade ponnyhästarna.«

finns ponnyhästar med julpyntning att ta en ridtur på.

Gående fortsätter du genom samhället och tittar in i de helgöppna och julpyntade butikerna och övriga stånd. Stanna gärna till vid *Harry Wistedt* och *Bernt Holmbergs* fiskständer vid Dalarö Bageri. Passerar inte, utan gå in i det gamla och sevärd Tullhuset med alla dess aktiviteter inklusive Turistbyrån. Om Turistbyråns chef *LO Landin* inte är alltför upptagen hinner du säkerligen utbyta några ord med honom eller han med dig! På tal om Turistbyrån så är den numera öppen året runt vilket helt och hållet är LOs förtjänst. Här i Tullhuset huserar också den aktiva Hembygdsföreningen.

På bottenvåningen finns »Saltskutan« som serverar mat och dessutom bland annat säljer hantverksprodukter och konstverk. Väldigt nära finns den året-om-öppna Våffelstugan vid Fiskarhamnen som drivs med hjälp av ungdomar och i Haninge Kommuns regi.

På väg från Tullhuset och Våffelstugan passerar du Dalarös fina, gamla kyrka och sedan är det inte långt till »Hotellbryggan« där de sista markandsplatserna är. Har du tur finns några gratisklappar kvar.

Därmed har du besökt Skärgårdens säkerligen längsta julmarknad det vill säga från Kanalbron till Hotellbryggan i Dalarö och på så sätt bidragit till att lysa upp decembermånaden i Skärgården.

Färjan till Ornös julmarknad

Men, vill du ha mer julmarknad tar du färjan, med eller utan bil, från Hotellbryggan, Dalarö till Hässelmara Gård på Ornö lördagen den 15 december. Eftersom det bara är några hundra meter till gården från färjeläget tog du inte bilen.

Solveig »Sollan« Sandström och Berra

Lindén driver Hässelmaras Gård och den gammaldags julmarknaden med sin lokala prägel har blivit ett begrepp för ö-borna och allt fler »fastlänningar«.

Efter fem minuters promenad möts du av en genomgående genuin, levande julatmosfär. Barnen hälsar gärna på korna, hönsen eller tupparna eller tar en tur med de juldekorerade ponnyhästarna.

De något äldre passar på att köpa närupptagen fisk från Anders Janson och Suchit »Tuy« Bangkung på Björkö, ägg eller lokala får-/köttprodukter från t.ex. Kymendö Gård eller Hässelmaras Gård. Eller varför inte passa på att köpa en färsk, nyfälld julgran!

» ... den gammaldags julmarknaden med sin lokala prägel har blivit ett begrepp för ö-borna och allt fler »fastlänningar«.«

I ladnan finns ett antal stånd med absoluta öprodukter från Ornö eller närliggande öar. Här finns t.ex. julbockar gjorda av grankvistar, hembakat bröd och textilier. Höjer du blicken ser du ett tjugotal levande får som finns alldeles bakom stånden och bildar en minnesvärd bakgrundsbild.

Men, du som är strategisk och skall köpa kött gör klokt i att ställa dig i kön till det ståndet på en gång. Strykande åtgång, lång kö!

När du vill ta igen dig rekommenderas varmt en fika med alla sorters kakor och

bröd till fast pris på Gårdskafeét.

Du och de dina börjar känna er nöjda och traskar ned till färjeläget och då är förhoppningen att skärgården, endast cirka 60 minuter från Stockholm city, har visat ett prov på genuinitet som blir till ett minne och som även lockar ut dig nu och nästa år till skärgårdens längsta julmarknad d.v.s. från Kanalbron, Dalarö till Hässelmaras Gård på Ornö. 🍪

Fakta: Dalarös julmarknad sker helgen 8-9 december och Hässelmaras Gårds julmarknad på Ornö lördagen den 15 december.

Vi kan södra skärgården

Specialister på fastigheter i Stockholms södra skärgård
08-501 518 80, www.dalaroskargard.se

Dalarö »Paradisets port«

Dalarö är Haninges kommuns äldsta tätort, ursprungligen ett gammalt lots- och tullsamhälle. Dagens Dalarö präglas till stor del av den bebyggelse som tillkom i slutet av 1800-talet, då samhället utvecklades till en populär sommarort för stockholmare. Den kulturhistoriska värdefulla bebyggelsen är av riksintresse. Dalarö med omgivande Schweizerdalen, Smådalarö och omgivande öar har en befolkning på cirka 2 700 personer.

Välkommen till Dalarö - Öppet året runt!

Endast 4 mil från Stockholm C - en timme med pendel/buss - ligger Dalarö.
En skärgårdsidyll med anor från 1600-talet.

På Dalarö njuter du i Stockholms bästa väder, promenerar i historisk miljö och lär dig något nytt varje gång. Dalarö museum, öppet varje dag, är mötesplats för rekreation och inspiration. Följ uppbyggnaden av Dalarö Marinpark med alla unika 1600-tals vrak. På Dalarö kan du äta, bo och konferera året runt. Välkommen till julborden från november och till julmarknaden 8-9 december. Se aktuell info (öppettider, resväg mm) på www.dalaro.se/oppetaretrunt

DALARÖ
företagarförening

www.ramirent.se

Jaktsäsongen i full gång!

Vi säljer jaktammunition, rostfria tigersågsblad, yxor och jakthandskar mm.

Hyr det du behöver från oss!

- Motorsågar
- Liftar
- Röjsågar
- Värmare
- Elverk

Välkommen in önskar Micke med personal.

NORRTÄLJE

Baldersgatan 21, Tel. 0176-779 80

NYNÄSHAMN

Mysingsvägen 1, Tel. 08-520 188 00

*Ladda ner
appen till din
mobil* gratis!*

* Fungerar för iPhone (App Store) och Nokia (Ovi Store).

Lyssna på Skärgårdsradion
var du än är (utan brus och
knaster). Perfekt mottagning
över hela världen!

 90,2
skärgårdsradion

skargardsradion.se

W

FOTO: ROINE KARLSSON

Stockholms skärgård **bäst**

Hela 28 procent av svenskarna tycker att Stockholms skärgård är bäst av alla skärgårdar i landet enligt en undersökning på den nylanserade webbsidan Utflykt i Sverige. På andra plats kommer Bohusläns skärgård med 14 procent av rösterna och på tredje Göteborgs skärgård med åtta procent. Minst röster fick Haparanda skärgård med sina noll procent. Bakom hemsidan ligger Fondberg och vinet Grand Sud Merlot.

Boktips
Vanliga
insekter på ett
ovanligt sätt

Kryp

En otroligt vacker bok som gärna får ligga framme. Med extrem förstoring får vi här stifta bekantskap med vanliga insekter på ett ovanligt sätt.

Under fotolinsen framträder en färg-

explosion i alla färger, som grönt, rött, blått och gult. Ulliga bin, skimrande sländor och ett och annat mångfacetterat flugöga fascinerar och trollbinder. När fotografen till och med lyckas få silverfiskar (nattsmyg) att se riktigt behagliga och närmast fantastiska ut, måste man ändå säga att alla djur är vackra. En intressant bonus är informationen vid varje bild som säger hur många exponeringar som behövs för varje enskilt foto samt vart bilden är tagen.

TEXT: John Hallmén, Lars-Åke Janzon

ISBN: 978-91-1-304063-9 FÖRLAG: Norstedts

Veteranbåten

Tidning för svensk veteranbåtskultur

Bli medlem du också!
5 nummer veteranbåtskultur per år.
Sätt in 250:- på PG 204697-7
eller BG 5418-1128.

Museiföreningen Sveriges Fritidsbåtar
www.veteranbaten.se
info@veteranbaten.se 08-783 79 04

LUFTVÄRMEPUMPARNA MED SVERIGES BÄSTA GARANTI OCH SERVICE!

Köp inte grisen i säcken!

Till skillnad från många andra levereras alltid våra luftvärmepumpar installerade, intrimmade och klara av behöriga yrkesmän.

Vi välkomnar LG i Sverigepumpsfamiljen.

Panasonic
ideas for life

LG
Life's Good

Vi har halverat värmekostnaden i fler än 150.000 villor.
NÄR BLIR DET DIN TUR?

Kontakta oss för kostnadsfri husanalys:

**ROSLAGENS STYR
INSTALLATION AB**

Stockholmsvägen 26 • Norrtälje

0176 - 774 50

Ett nyår utan raketer

I Stockholms norra skärgård ligger Arholma, en ö där man tagit fasta på det här med att fira nyår utan raketer. En outtalad vilja om att få njuta av skärgården i vinterskrud utan att bli avbruten av smällare sveper in ön lika omsorgsfullt som dimmorna från havet. Men tro inte att ett nyårsfirande ter sig tråkigt här ute, det är bara lite annorlunda.

TEXT: Gunnika Isaksson-Lutteman FOTO: Tomas Almbo

»Vädret är alldeles för vackert för att sitta inne och ugglas. Vi vandrar mot Österhamn som under storhetstiden var fylld med skutor.«

» VI ÄR EN HUNDRADELS sekund från att glömma hela nyårsmenyn i bilen som ska stå kvar vid Simpnäs brygga. När jag suktande slänger ett öga på medpassagerarnas överfulla matkassar som balanserar på passbåtens fördeck slår det mig att något väldigt väsentligt har glömts. I grevens tid langas även vår nyårspicknick upp på fördeck. Jag, pojkvännen och vår hund Diesel kan andas ut, för ingen av oss vill svälta på självaste nyårsafton. Passbåten Monsun är proppfull med glada nyårsfirare som antingen ska hälsa på vänner på ön, eller ta in på vandrarhemmet som vi. Arholma välkomnar oss med en öppen lanthandel och skrindor att transportera packningen på. Vi siktar mot Bull-August gård där vi ska bo. Solen lyser från en fullständigt klarblå himmel och på marken ligger ett tunt lager frost. Vi lämpar snabbt in våra grejer i »Stora Kammaren«, ett mysigt rum med spetsgardiner och tras mattor vävda av den förra värdinnan Karin. Nu är det *Jeannette* och *Thomas Andersson* som driver vandrarhemmet i den typiska Roslagsgården från tidigt 1900-tal.

Vintervandring

Men trots att vi har fått ett så hemtrevligt rum kastar vi oss lika fort ut igen. Vädret är alldeles för vackert för att sitta inne och ugglas. Vi vandrar mot Österhamn som på mitten av 1800-talet var fylld med

»Just det att vi ville göra något annorlunda på nyår? Vi är alla överens om att på Arholma råder lugnet.«

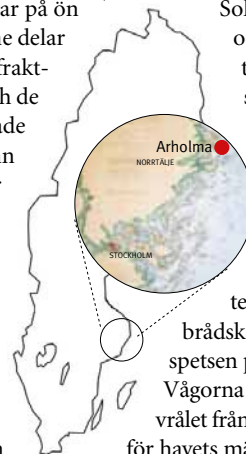
skutor. Vid jultid då Arholmas skutor samlades i hamn låg de så tätt att de gick att gå torrskodd över viken. Alla gårdar på ön ägde förr ett fartyg eller åtminstone delar av ett. Krimkriget medförde höga fraktpreiser som gav stora förtjänster, och de var då som Björköadelen grundade sina förmögenheter. I Österhamn har även skonare och roslagsskutor byggts av furu från ön. Öborna trodde att Skeppsrådet kom till fartyget med kölstocken. Om Skeppsrådet, eller Rådaren som man sa på Arholma, behandlades väl hjälpte det till varna för storm, reda ut trassliga tampar och väcka en sovande rorsman med en örfil.

Sommartid fylls visserligen den nuvarande gästhamnen till bredden av allehanda båtar, men idag speglas bara de tomma bryggorna i det stilla vattnet. Vi går förbi Arholma minneslund och lufsar vidare längs havet mot Batteri Arholma. Stigen knixar upp och ner på en mjuk bädd av frostiga barr. Vi kikar in i förut så hemliga försvarsbunkrar och passerar undan-

gömda sommarstugor. Lunchen äts på en omkullfallen stock med utsikt mot vattnet.

Solen värmer skönt i ansiktet och den varma chokladen från termoserna har aldrig smakat så gott som nu. Det är svårt att tro att det är sista dagen i december. Havet krusar sig för våra fötter och Diesel måste prompt doppa tassarna bara för att.

Vi lunkar vidare i långsamt tempo, för vi har verkligen ingen brådska alls. När vi närmar oss nordspetsen på ön river vinden i ordentligt. Vågorna piskar in mot klipporna och vrålet från havet är påtagligt. Men innanför havets mäktiga skådespel ligger en stilla insjö. Isen på sjön är nästan svart och har frusit i sjok som bildar ett mosaik-mönster av kristaller. Det frusna blåbärsriset kittlar på smalbenen när stigen smalnar av och vi viker av ut mot klippställarna igen. Vi söker efter Sjørådet som sägs visa sig på dessa stigar ibland. Det är ett ljusst vidunder i skepnad av en elefant säger de som sett det. Men allt vi

hittar är små, men gudomliga, sandstränder längs med stigen och det är nästan så att ett dopp lockar.

Batteri Arholma dyker upp ur tallskogen med sina logementhus i brunlaserat trä och kanoner som stadigt blickar ut över havet. Under kalla kriget huserade det över 1 000 man här som såg till att ryssarna inte vågade iscensätta sina krigsplaner. Nu går det att få en guidad tur genom den underjordiska och före detta topphemliga försvarsanläggningen. Vi lommar vidare längs grusvägen som tar oss förbi Ahlmans gamla pensionat. Den gula villan sträcker upp sig alldeles bredvid den spektakulära midsommarstängan. Dansbanan tronar på sin klipphöjd intill och det är nästan att vi kan ana Arholmavalsen klinga bakom frostiga rutor. Snart är vi tillbaka vid vandrarhemmet och dess ombonade gillestuga.

När mörkret faller sätter matlusten in. Vi lagar till vår nyårssupé i vandrarhemmets gemytliga kök där vi får sällskap av Gabrielle och Bernt som också är här för att fira ett annorlunda nyår. Lagom till kaffet vågar sig även paret som bor i längan in till oss och förgyller vår kväll ytterligare. Jag vet inte om det är avsaknaden av civilisationen som gör att vi har så trevligt, eller det faktum att vi alla är här av samma anledning. Just det att vi ville göra något annorlunda på nyår? Vi är alla överens om att på Arholma råder lugnet. Här

»På Arholma smäller inga fyrverkerier av klockan tolv. Istället går öborna med gäster i ett långt fackeltåg över ön för att samlas vid Arholma kyrka ...«

går det inte att stressa upp sig och det är helt okej att ta en tupplur på maten innan man beger sig till kyrkan för att få uppleva de Arholmianska nyåret.

I pannlampans sken

Innan klockan slår tolv går mitt sällskap på nattvandring till Arholmas kändaste siluett, Båken. Förr ett sjömärke och lotsutkik, numera utsiktstorn och konstgalleri. Det sägs att Båken byggdes av sten från ruinen av Lidö slott som härjades svårt av ryssarnas härjningar på 1700-talet. Pannlamporna kastar sitt vita sken över den steniga stigen som brant leder upp till Båkberget. Det känns spännande att vandra i mörkret. Båken är stängd nu men vi står en stund på höjden och blickar ut över havet. Tankarna fladdrar iväg till Svartingen, en svart katt av anmärkningsvärd storlek som sägs stryka kring Båken nattetid. Flera är dem som vittnat om att de blivit utstirrade av gula pupiller innan katten vigt klättrat upp för fasaden för att sätta sig på taket. Inga gula

pupiller lyser upp mörkret i natt, så vi vänder neråt igen mot kyrkan.

På Arholma smäller inga fyrverkerier av klockan tolv. Istället går öborna med gäster i ett långt fackeltåg över ön för att samlas vid Arholma kyrka och lyssna på när ö-profilen Frasse inlevelsefullt läser dikten "Nyårsklockorna" bättre än självaste Jarl Kulle. Vi ansluter till fackeltåget på Kvarnberget och lyssnar till kyrkklockorna som får ringa in det nya året. Stämningen är på topp när alla önskar varandra ett gott nytt år. Gemenskapen är stark på ön och även fast vi inte är med i gänget så känner vi oss omfamnade av skärgårdsborna på tolvslaget. Kanske att vi precis har hittat det mest fulländade sättet att fira nyår på?

Det är i alla fall så vi känner när vi låter Monsun föra oss tillbaka till verkligheten på nyårsdagen. Passbåten klyver den tunna isen som hunnit lägga sig i viken under natten. Jag vänder ansiktet mot Båken och fyller lungorna med skärgårdsluft innan jag vinkar farväl till Arholmas karakteristiska kännetecken. ☺

DIN BYGGHANDEL!

Räfsnäs Såg AB

Telefon 0176-402 65, 406 22
info@rafsnassag.se
www.rafsnassag.se

Fritidsbyn
KAPELLSKÄRET

Vandrarhem STF Camping SCR
Gästhamn Aktiviteter
Tel 0708-800 838

ALLT FÖR BÅTEN

WWW.GRADDOMARINA.SE

Bröllop & Fest

RÅDMANSÖ BYGDEGÅRD
Gräddö • 0176-406 09
www.radmanso-bygdegard.se

ICA nära **Gräddö** **LÅGPRIS BENSIN**
Skärgårdshandel

Välsorterad ICA-butik med eget Café

ATG & Svenska Spel • Posten
Ombud för Systembolaget • DVD-uthyrning • Grill/Café

Butik: 0176-400 12 • Café: 0176-400 11

PARLMAKERIET

0739-526 189
www.parlmakeriet.se

Present & Gårdsbutik

Sväng av vid mjölkpallen på
E18 efter Södersviksavfarten
0176-428 06 **Välkomna!**

Mauds
HEMSLÖJD

Refsnäs 0176-403 92 eller 070-547 19 36

FRÖTUNA TAXI & BUSS AB
*Vi kör dig lungt
och säkert*

ABONNERING AV BUSSAR
Telefon 0176-26 90 65
www.frotunataxiobuss.se

Sjöviken Fastighet AB

**Vi hjälper dig med det du
inte hinner med. Städa, skotta snö,
putsa fönster, klippa gräs mm.**
Tel: 070-425 25 26, 0176-160 27

KAPELLSKÄRET
RESTAURANG/CAFÉ

TELEFON 0176-440 50
JUSSI@KAPELLSKARET.SE
WWW.KAPELLSKARET.SE

**ENSKÄRS
SJÖTRANSPORT**
070-692 83 83

www.enskarssjotransport.se

Välkommen till Rådmansö

öster om Norrtälje, väster om Åland, mitt i Roslagen

Hällristningen i Kapellskär är från 1752 då kung Adolf Fredrik och hans mannar låg och väntade på väder för att segla till Finland.

Äldre män hos anrika träbåtar

Ett gäng mogna farbröder träffas varje torsdag för att renovera gamla allmogebåtar. Det kallas »gubbdagis«. Halva nöjet är att ses. Gemensamt har de passionen för träbåtar.

TEXT: Josefin Ekberg FOTO: Roine Karlsson

Arne Fredriksson och Lars Bergström från föreningen Allmogeåtars arbetslag Norrtälje.

– Här har vi en isbåt efter en kopia från Svenska Högarna, berättar *Lars Bergström*, eldsjäl och en av grundarna till föreningen Allmogeåtars arbetslag Norrtälje.

Varje torsdag klockan 11 samlas ett gäng glada gubbar i Långgarns före detta skola strax utanför Norrtälje mitt i Roslagen. Uppslutningen är total. Endast allvarlig sjukdom eller älgjakt kan hindra att alla är närvarande. I och utanför det anrika skolhuset ligger ett flertal ålderstigna båtar. Vi kikar in i skolhuset. Rummet har högt i tak. Fullt med gamla och nya verktyg ligger eller hänger prydligt uppradade längs

väggarna. Hyvlar av olika storlekar. Där ligger en rubank. Någon frågar vetgirigt varför den kallas »rubank«. Vi ser ut som frågetecken och tänker att »Google« får väl svara på det. Sen.

Golvet är täckt av ett fint lager av träspån. Det doftar gott. Längs ena väggen ligger en trave bräder med en handmålad skylt som det står »teak« på. Här inne har en skolfröken eller magister lärt små barn alfabetet och multiplikationstabellen. Nu har det blivit en träslöjdsal för äldre herrar och gamla träbåtar.

– Det där är en snipa i mahogny från Bohuslän. Den här har vi fått från

»Golvet är täckt av ett fint lager av träspån. Det doftar gott. Längs ena väggen ligger en trave bräder med en handmålad skylt som det står »teak« på.«

Vagnsunda. Det är en roddsump. »Skärgårdens folkvagn« kallas den. Och där ligger en Petterssonbåt som gått mellan Simpnäs och Arholma med badgäster. Hon är byggd på Vätö. Hos Norrvikens varv, visar Lars.

På Petterssonbåten står några svartvita bilder och minner om båtens fornstora glansdagar utanför Simpnäs. Ett kvitto visar att den inköptes för 733 kronor och 50 öre den 23 april 1923. Gissar att den går att sälja för bra mycket mer idag. Mitt bland alla renoveringsobjekt växer skrovet till en sprillans ny så kallad GKSS-eka fram. Ett sidoprojekt som kommer att ta sina år att slutföra. Mallarna har man gjort från grunden.

– Det tog tid, berättar gruppens cirkelledare *Arne Fredriksson*.

Arne är den i gänget som växt upp med båtbyggeriet sedan barnsben och har det i sina gener. Han övertog Mora Varv i Bergshamra efter sin far. Där byggdes större snipor, så kallade »Mora varvssnipor«. Farfar byggde även han båtar.

– Jag blev tillfrågad om jag ville bli lärare här när jag gick i pension. »Aldrig i livet«, sa jag »det är färdigt med båtbyggeri för min del nu«. Jag åkte hit av ren nyfikenhet och blev kvar, berättar han på klingande »rospiggiska«.

– Jag fick ett återfall, kan man säga, förklarar han.

Arne fyllde tomrummet efter båtbyggaren *Einar Jansson* från Massum som gått bort 89 år gammal. Femton år har gått och torsdagarna är veckans höjdpunkt.

Har ni trevligt? Sitter ni och ljuger ihop historier för varann?

– Inte vi inte. Det kallas TEORILEKTION, förtydligar Arne med låtsat allvar i tonen.

Fruarna då? Får de vara med ibland?

– Ja, vi brukar ha en träff i november–december i Folkets Hus då vi åter gott tillsammans. Det brukar vara jättetrevligt, svarar han.

Ibland åker de på studiebesök. Man

Äldre män hos ANRIKA TRÄBÅTAR

har bland annat varit till ett båtmuseum i Roskilde. Där fanns det en gammal båt från Roslagen.

Postrotebåtar först

I skolhuset huserar även en biodlarförening. Under trädgårdens äppelträd står bikupor sida vid sida med allmogebåtar. Ett förfallet vrak ligger uppochned i gräset och ser ut att aldrig mer bli sjösatt. Men dess historia kan männen berätta om. Även om hoppet är ute vill man veta så mycket som möjligt om alla båtarnas ursprung.

– Det här är en roddsump från Löparö, säger Lars.

En annan båt är till salu. Bredvid står en pall av trä. Den ser hemsnickrad ut. Det är den också. Behöver man något är det bara att snickra ihop det tycks det som. Ikea? Släng dig i väggen.

Just idag räkar det vara »städdag« men vi ser ingen som viftar med sopkvast. Alla verkar pyssla med någon båt istället. På lördag blir det Öppet hus och 30-årsjubileum ska firas. Någon undrar om det ska vara finskjorta på då. Så högtidligt blir det inte. Det går bra att komma med sina fläckiga arbetskläder.

Det finns tre arbetslag som kommer till Långgarn. »Gubbdagiset« är äldst med

sina 70 till 81 år. På tisdags- och torsdagskvällar snickrar de yngre förmågorna som inte gått i pension än. Alla är välkomna till Långgarn för att lära sig hantverket. Det behövs inga förkunskaper. Studiecirklar drivs i ABF:s regi.

Verksamheten började 1982 av de fyra eldsjälarna *Torsten Thunell, Lars Eriksson, Lars Bergström* och *Lennart Löfström* som ville bevara Roslagens båtbyggartraditioner. Då med båtbyggaren Einar Jansson som ledare.

– Det började med att vi rustade postrotebåten Xylografen, berättar Lars.

– Sedan började vi bygga en ny båt Einar af Massum, fortsätter han.

Bägge båtarna brukar delta i allmogebåtstävlingen Postrodnen över Ålands hav varje år. Men det är inte Långgarns gubbdagis som rör om nu någon skulle tro det. Däremot har man varit med och rott kyrkbåten i Länna några gånger.

Genom åren har det blivit ett antal träbåtar som räddats från förfall. Ett viktigt vårdande av vårt kulturarv. Innan tyskarna köper upp vår träbåtsskatt. Folket som

sedan länge förstått att uppskatta förnissad yta och gediget trähantverk. Det går bra för vem som helst att lämna in sin slitna träeka för renovering i Långgarn. Men ... Lars varnar:

– Det är lång väntetid.

Här råder varken stress eller prestationskrav.

– Ibland kan man prata bort en hel dag, avslöjar Arne.

Gänget passar på att slöjda lite hantverk också emellanåt. Öskar, vedkorgar, nyckelringar med mera. Föreningen brukar vara med på industrimuseum Pythagoras

julmarknad i Norrtälje. Det var där vi sågs första gången. Köpet blev då en så kallad »räddningsplanka« som julklapp till svärsonen, även han båtbyggare (fast av moderna snipor i plast dock). Tyckte

att han kunde behöva en praktisk tudelad planka med handtag som innehåller små nubbeflaskor. Tillverkad av härliga män som snickrar på riktiga gamla hederliga snipor, ekor, ökor, sumpar och andra allmogebåtar. 🐼

FOTO: ROINE KARLSSON

Bevingade ord

Ruggigt många gäss betar på strandängarna, lortar ner vid båtbyggarna och skrämmer folk. Men framåt vinterhalvåret när de har flugit söderut så blir det tomt. Då kan man roa sig med att ta tillvara deras kvarlämnade vingpennor.

TEXT: Magdalena Lindelöw

VID NYKÖPINGS SMÅBÅTSHAMN har gässen varit en plåga under flera år. Vissa områden är så starkt förorenade av deras spillning att båtägarna har svårt att ta sig till och från båtarna utan att trampa i den. Gässen är dessutom ganska aggressiva, speciellt när de vaktar sina ungar. Den vitkindade gåsen har ökat dramatiskt i antal under senare år. Inte så konstigt kanske då vi bjuder in den med gröna och finklippta strandängar att beta på.

Fler åtgärder har gjorts av kommunen för att få gässen att välja andra platser som är mer lättillgängliga.

Vid småbåtshamnen i Spelhagen har staket, nät och roterande inflygningshinder satts upp för att hålla fåglarna borta.

Den vitkindade gåsen är fridlyst men i år har länsstyrelsen gett tillstånd att skjuta 25 fåglar på begränsade platser. Man vill inte utrota gåsen utan få den att flytta till områden där den gör mindre skada.

Inget ont som inte har något gott med sig. Som till exempel alla fina vingpennor gässen lämnar efter sig. Liksom alla fåglar ruggar gässen och byter fjädrar i cykler.

Detta gör de för att alltid hålla fjäderdräkten i trim.

En kul idé är att plocka de kraftigas-

te vingpennorna och tillverka skrivdon av. Vingpennor, ofta från gås, har använts som skrivverktyg sedan 300-talet. På latin heter fjäder just penna. Det är ett trevligt höstpysel att skära till sina egna pennor som sedan kan komma väl till pass när det är dags att skriva julkort. Att skriva med en äkta gåspenna är inte bara av historiskt intresse. Det är ett fantastiskt följsamt verktyg. Vingen består av keratin liksom våra naglar och är mjuk och behaglig att skriva med i jämförelse med till exempel ett stålstift.

Beroende på storlek på fjädrarna kan man få olika bredd på pennorna. Man kan göra pennor av kråkfjädrar också men lättast är att använda en större fjäder av gås eller svan. Välj gärna den kraftigaste vingpennan från vänstervingen (om du är högerhänt). Den ligger bäst i handen när det är dags att skriva. Man behöver inte välja fjädrarna med den finaste fanen eftersom man ändå skär bort den för att inte bli petad i ögat när man skriver. 🐾

Att tillverka en fjäderpenna

Tvätta den i diskmedel eller lägg den i frysen för att få bort eventuell ohyra. Låt den stå i vatten ett dygn. Skär av spetsen på vingen så man kommer åt röret den består av. Med t.ex. en virknål kan man då komma åt att rensa inuti pennröret. När man fått ut allt skräp ska man härda pennan genom att doppa pennröret i het sand ett par gånger. Se till att det kommer in sand i röret också, men man får vara försiktig så man inte bränner fingrarna. Pennan får en genomskinlig yta efter hårdningen. Nu börjar arbetet att skära till en bra spets så man kan göra fina och skarpa bokstäver. En vass och bra pennkniv samt tålmod är vad som krävs. Gåspennans ände formas med kniv till en smal spets som skars tvärt av. Spetsen måste ha en långsgående skåra i mitten för att bläcket ska rinna ned i ett jämnt flöde.

Bilden har fotografen tagit,
utan någon ersättning.

Annonssidan är
skänkt av tidningen
du läser.

Havet är fritt.

Radarn och sökarljuset
är också gåvor.

Räddningsbåten är
skänkt av en
privatperson.

Frivilliga sjöräddare
ställer upp utan lön.

Kläderna har de
frivilliga betalt själva.

Livflotten har vi fått
av en medlem.

ALLT I DEN HÄR ANNONSEN ÄR GRATIS.

Rubriken är gjord av reklambyråer
som jobbar ideellt.

Så mycket pengar som möjligt ska gå till att rädda liv. Och så lite som möjligt till administration och andra omkostnader – som till exempel reklam. Det är målet för Sjöräddningssällskapet. Vi får nämligen inga bidrag av staten utan litar helt på gåvor och frivilligt arbete.

Texten kostar heller
ingenting. Skribenten skickar
inga fakturor.

Ett bra sätt att stödja oss är att bli medlem på sjoraddning.se. Du kan också ringa 077-579 00 90 eller sätta in en slant på pg 90 05 00-0. Även om den här annonsen är gratis, behöver vi pengar till allt från bränsle och reservdelar till utrustning och utbildning.

Logotypen tog designbyråer fram utan kostnad.

Vi kämpar för ett skräpfritt hav!

Varje år hamnar stora mängder skräp i våra hav. Skräp som dödar djur och som kostar stora summor pengar. Stiftelsen Håll Sverige Rent arbetar hårt för att minska den marina nedskräpningen – genom kampanjer och konkreta insatser.

Nu går det att stödja oss i vårt arbete genom att sätta in ett bidrag på vårt 90-konto. Läs mer på www.hsr.se.

W

Boktips
Hjälp från
oväntat håll

Den unge, den gamle och havet

När jämnåriga kamraten hoppar av den planerade Atlantseglingen får nittonårige segelinstruktören Thomas Grahn hjälp från oväntat håll. Den snart

sjuttioårige segellegenden Sven Yrvind erbjuder sig att följa med en bit på resan mot Amerika. Efter bara en månads förberedelser ger de sig iväg i Kapten Grahns gamla Vega. Under resans gång tvingas de lösa problem som uppstår så som trasig motor, läckande båt och inredning som inte håller måttet. Det är en spännande bok och klart läsvärd, oavsett man planerar en Atlantsegling själv eller bara nöjer sig med att drömma lite grann. Framförallt visar den att ingenting faktiskt är omöjligt! / Jessica Alm

FOTO: MIKAEL SUNDELL

TEXT: Yrvind och Grahn
ISBN: 978-91-1-303806-3
FÖRLAG: Nautiska biblioteket Norstedts

Flytande sjöbodar vid marina

Herrängs Marina i norra Roslagen har i år sjösatt åtta flytande sjöbodar. Boytan är cirka 30 kvadratmeter och består av ett rum med pentry och sovloft. Bodarna har altandäck mot söder och väster samt egen båtplats. Dusch och wc finns i närliggande serviceanläggning. De flytande sjöbodarna hyrs ut årsvis omöblerade och kan disponeras året om. En fortsatt utbyggnad sker mot efterfrågan. Bakom satsningen står Fastighets AB Saltsjön.

Glöm all latrinhantering

Med Cinderella förbränningsstolett blir det ca en kaffekopp aska/person och månad att ta hand om...

Så rent... så enkelt...

08-615 25 25 www.fritidstoa.se

Fritidstoa
förbränningsstoletter

MARINFLYTBRYGGAN

Egen tillverkning
Lager
Helhetslösningar
Flytbryggor i trä
Flytblock
Ponton- & hamnbryggor
Båt- & badbryggor
Bojar och bommar
Förtöjningsmaterial
Tillbehör

MARINFLYTBRYGGAN

Allt för hamnen

Tel. 0176-22 16 35 / 070-812 65 28 www.marinflytbryggan.se

MASTERVOLT

Generatorer Startmotorer
Båt/Bilelektriska

ELHÅ Bil & Båtel
Erstagatan 16, Stockholm
08-640 20 20, 070-540 50 00
www.elha.se

Vi har material för trädgård & strand

Natursten • Jord Aterförsäljare Hasselforsjord
Grus • Krossprodukter
Containers • Transporter

Även leverans i storsäck!

Rodenåkarna
0176-767 50. www.rodenakarna.se

Kom och besök
Kulans bod & galleri på
Bromskärsvägen, Blidö.
Tel 070-517 12 53
www.kulan.org

Isvintern -63 på Rödlöga

Blidökonstnären Erik »Kulan« Wennberg förevigar minnen ur sitt liv med att måla tavlor. Den här föreställer den stränga isvintern 1963 ute på Rödlöga. Han berättar som om det vore igår:

– **GÖSTA HANDLAR'N** sågade bort is runt sin fiskebåt med en lång issåg. Det kunde vara 30 centimeter tjock is. Ett tufft jobb. Han skojade med ungarna och sa »Det är värst för den som ligger under isen«.

Vintern 1963 gick till historien som en av de strängaste. Det var lättare att gå på isen än att försöka bryta den.

–Svenska Björns fyrskepp hade lämnat sin position och låg vid Köpmanholm. Isbrytar'n hade fastnat och det var stopp vid Söderarm med fullt av packis.

Konstnären målar upp en svunnen tid ute på Rödlöga. Där bodde kanske 7–8 personer fastboende då. Den legendariske handlar**en Gösta Söderman** hade bunkrat för vintern med torrmjöl*k* i stora lass och

salt fisk och rökt skinka i jordkällaren. Affären öppnade han alltid om det råkade komma folk förbi.

– Det var ett annat sätt att leva, säger Kulan.

Vintern fördrev man tiden med att laga nät, renovera eller bygga båt och lyssna på batteridrivna radio. TV och el fanns inte. I alla fall inte på Rödlöga. När våren anlände, tullbåten och livräddningskryssaren kom och de första sommargästerna dök upp blev Gösta störrig efter vinterns lugna period. Stockholmarna kom med nya baciller och årets första förkylning drabbade de isolerade öborna. Gösta behövde i alla fall inte tänka på sjösättning. Hans fiskebåt låg i året runt. / JOSEFIN EKBERG

Guiden

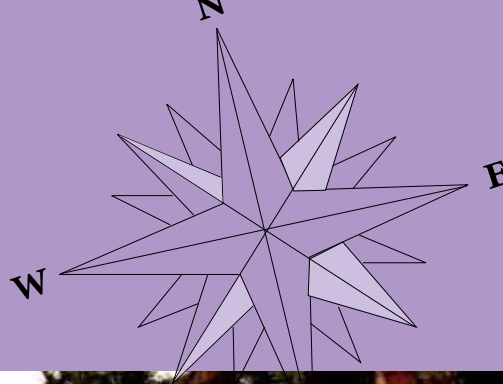

FOTO: ROINE KARLSSON

Siggesta Gård är en av alla skärgårdens julmarknader med närproducerat hantverk och julmat.

Din Skärgårdsguide

Hjälper dig att hitta alla krogar, vandrarhem, spa, sjötaxi, svävare och sjöräddning. Och mycket mycket mer ...

Nytta o. nöje

Julmarknader 2012

Östhammar/Öregrund

- 3 NOVEMBER** kl 11-15. Gräsö Gårds julmarknad, Gräsö.
24 NOVEMBER kl 11-15. Julmarknad i Norrboda Bygdegård, Gräsö.
2 DECEMBER kl 15-19. Skyltsöndag/julmarknad i Östhammar.
8 DECEMBER kl 15-19. Julmarknad i Öregrund.
9 DECEMBER kl 10-16. Julmarknad på Bruksgården i Harg.
15 DECEMBER kl 10-14. Norrskedika julmarknad.
16 DECEMBER kl 11-16. Forsmarks bruks julmarknad.

Norra skärgården

- 24 NOVEMBER** kl 11-16. Brogårdens julmarknad i Roslagsbro.
25 NOVEMBER kl 10-15. Vätö julmarknad.
1 DECEMBER kl 11-15. Bergshamra julmarknad. Bygdegården Brogården.
1 DECEMBER kl 11-15. Singö Skärgårdsslöjds julmarknad.
1 DECEMBER kl 11-14. Julmarknad på Färsna Gård, Norrtälje.
1 DECEMBER kl 11-15. Julmarknad på Björkö.
1 DECEMBER kl 12-15. Julbasar på Skebobruks Museum.
1 DECEMBER kl 11-16. Julmarknad hos Carlbergs i Bergshamra.
1-2 DECEMBER kl 11-15. Julmarknad hos Brevikslogen, Rådmansö.
2 DECEMBER kl 11-16. Julmarknad på Tolvmansgården, Rimbo.

- 2 DECEMBER** kl 11-15. Julmarknad i Edsbro Åsavallen.
1 DECEMBER kl 10-15. Hallstavik julmarknad.
8 DECEMBER kl 12-15. Kapellskärsboden och Sladdstycket, Kapellskär.
8 DECEMBER kl 12-16. Barnens julstök i Vikingabyn, Svanberga.
8 DECEMBER kl 10-16. Blidö julmarknad. s/s Blidösund åker kl 09 från slottskajen i Stockholm.
9 DECEMBER kl 11-17. Norrtälje julmarknad.
9 DECEMBER kl 11-15. Pythagoras Julmarknad, Norrtälje.
15 DECEMBER. Julmarknad tillbaka på Gräddö brygga.
16 DECEMBER kl 11-15. Julmarknad på Sundsta Säteri.
16 DECEMBER kl 10-15. Julmarknad på Barnens ö, Vaddö.

Mellersta skärgården

- 24 NOVEMBER.** Visit Skärgårdens julmarknad, Strandvägen, Stockholm.
24 NOVEMBER kl 11-15. Stavsnäs julmarknad.
1 DECEMBER kl 11-15. Julmarknad på Sandhamn.
1 DECEMBER kl 11-16. Julmarknad hos Skärgårdsmuseets Nämndöfilial, Värmdö.
1-2 DECEMBER kl 10-16. Mjölнарströms julmarknad, Ljusterö.
2 DECEMBER kl 12. Julmarknad i Ingarö hembygds-museum.
8-9 DECEMBER kl 10-16. Julmarknad på Sandhamn.
8 DECEMBER. Möja julmarknad. Möja dansbana.
8-9 DECEMBER kl 10-16. Mjölнарströms julmarknad, Ljusterö.

- 8-9 DECEMBER** kl 11-16. Siggesta Gårds julmarknad, Värmdö.
8-9 DECEMBER kl 11-16. Lions julmarknad, Vaxholm.
15 DECEMBER. Ljusterö torgs julmarknad och Lucia.
15-16 DECEMBER kl 12-16. Julmarknad på Bogesunds slottsvandrarhem, Vaxholm.
15 DECEMBER kl 12-16. Bondens egen marknad. Vaxholm.

Södra skärgården

- 15-18 NOVEMBER.** Julmarknad på Taxinge slott, Näsby.
22-25 NOVEMBER. Julmarknad på Taxinge slott, Näsby.
1 DECEMBER kl 10-15. Julmarknad på Muskö Hembygds-gård.
1-2 DECEMBER kl 10-16. Gårdsjulmarknad på Björkdals gård, Muskö.
2 DECEMBER kl 11-15. Julmarknad på Hembygds-gården, Nynäshamn.
1-2 DECEMBER. Utö julmarknad.
2 DECEMBER kl 10-16. Trosa Julmarknad.
2 DECEMBER kl 11-15. Röda Korset Nynäshamns julmarknad på Möteplats Kupan i Nynäshamn.
8 DECEMBER kl 11-15. Julmarknad på Torö bygdegård, Nynäshamn.
8-9 DECEMBER kl 11-17. Tullgarns slotts julmarknad. Trosa
8-9 DECEMBER kl 10-15. Dalarö julmarknad – skärgårdens längsta läs mer på sid 64.
8-9 DECEMBER kl 11-16. Julmarknad i Nynäshamns gästhamn. Tomten åker wakeboard. Ånglok från Stockholm.
9 DECEMBER kl 10-16. Vagnhärads julmarknad.
9 DECEMBER. Julmarknad i Västerby bygdegård, Norra Sorunda.

- 9 DECEMBER.** Julmarknad hembygds-gården i Nyble, Ösmo.
8-9 DECEMBER. Utö julmarknad.
15-16 DECEMBER, Utö julmarknad.
15 DECEMBER kl 10-15. Hässelmara gårds julmarknad, Ornö – ett guldkorn läs mer på sid 64.
15 DECEMBER kl 11-14. Julmarknad på Torö, hembygds-huset. Nynäshamn
15-16 DECEMBER kl 11-17. Tullgarns slotts julmarknad. Trosa

Sörmland

- 24 NOVEMBER** kl 10-15. Julmarknad på Öster Malma. Nyköping
2 DECEMBER kl 11-16. Julmarknad på Stora Torget, Nyköping.
8 DECEMBER kl 10-16. Julmarknad i Pål Jungs Hage, Nyköping
15 DECEMBER kl 10-14-30. Bondens egen julmarknad Stora Torget, Nyköping.

Åland

- 1 DECEMBER** kl 10-15. Lilla julmarknaden - Jan Karlsgård, Kastelholm.
5-6 DECEMBER kl 09-15. Mariehamns julmarknad Torget, Mariehamn.
15-16 DECEMBER kl 11-16. Sjökarverets julmarknad, Mariehamn.

Med reservation före ev ändringar. Vill du också synas här nästa år? Hör av dig.

Krogar

Öregrund/Östhammar

FORSMARKS WÄRDSHUS, FORSMARK 0173-501 00
www.forsmarkwardshus.se
STRANDNÄRA, ÖREGRUND
www.strandnaraoregrund.se

Norra skärgården

BERGBY GÅRD KURS & KONFERENS, HÄVERÖ
0175-312 55, www.bergby.com
BLIDÖ WÄRDSHUS, BLIDÖ
0176-825 99
www.blidowardshus.se
COLLINS OSTBOD, NORRTÄLJE
0176-177 70
www.collinsostbod.se
FEJANS KROG, FEJAN
0176-430 42, www.fejan.se
GRISSEHAMN GÅRD, GRISSEHAMN
0175-302 52, 070-755 73 51
www.grisslehamngard.se
HOTELL HAVSBADEN, GRISSEHAMN
0175-309 30
www.hotellhavsbaden.se
KAPELLSKÄRET, RÅDMANSÖ
0176-440 50
www.kapellskaret.se
LB I HAMNEN, GRISSEHAMN
070-273 20 42
www.l8ihammen.se
LANGER'S HOTELL, HÄVERÖDAL
0175-224 25
www.langerhotell.se
LIDÖ WÄRDSHUS, LIDÖ
www.lidövardshus.se
LINANÄS THAI & SALLADSBAR, LJUSTERÖ
0720-30 25 68
www.linanashamn.com
LYRAN KONFERENS MARHOLMEN, NORRTÄLJE
0176-20 81 00 (restaurangen)
www.lyrankonferens.se
PENSIONAT GRANPARKEN, NORRTÄLJE, 0176-103 34
www.pensionatgranparken.se
SKÄRGÅRN RESTAURANG & BAR, LJUSTERÖ
08-542 485 50 (sommartid)
www.skargarn.net
S/S NORRTELJE, NORRTÄLJE
0176-191 40,
www.ssnorrtelje.se
ÅTELLET I NORRTÄLJE
0176-70 04 50, www.atellet.se

Mellersta skärgården

BAGERIET BAR & RESTAURANG, STAVSNÄS, 08-571 504 60
www.stavsnashembageri.se
BULLANDÖ KROG, VÄRMDÖ
08-571 458 54 (sommartid)
www.bullandokrog.se
CAFÉ SJÖSTUGAN, LILLSVED, VÄRMDÖ
070-310 72 70 (sommartid)
www.cafesjostugan.se

FINNHAMNS CAFÉ & KROG
08-542 464 04,
www.finnhamn.se
GRINDA WÄRDSHUS, GRINDA
08-542 494 91
www.grindawardshus.se
HAMNKROGEN/KLART SKEPP, STOCKSUND, 08-85 35 00,
www.stocksundsgruppen.se
NORRA STAVSUDDA HANDEL,
08-571 650 78
www.stavsudda-handel.se
NYCKELVIKENS HERRGÅRD, NACKA
08-718 00 21
www.nyckelvikens.com
PÄRLAN PÅ MÖJA, 08-571 641 85
www.parlanpamoja.se
RESTAURANG OXDJUPET, VÄRMDÖ
073-968 49 29
www.oxdjupet.com
RESTAURANG PONT, HÄGERNÄS STRAND
08-756 32 20
www.restaurangpont.se
RESTAURANG LADUGÅRDEN, VÄRMDÖ
08-562 801 11
www.siggestagard.se
RESTAURANT J, NACKA STRAND
08-601 30 25
www.restaurantj.com
SANDHAMNS WÄRDSHUS,
08-571 530 51
www.sandhamns-wardshus.se
SEGLARHOTELLET I SANDHAMN
08-574 504 00
www.sandhamn.com
SKEPPSKATTENS HAMNKROG, ÅKERSBERGA
08-543 521 53 (sommartid)
www.skeppskattenshamn.krog.se
SVA MARGA FOOD PÅ MAGASINET, VAXHOLM
08-541 325 00
www.lagagodmat.se
VITA GRINDARNA, DJURÖ
08-571 678 98 (sommartid)
www.vitagrindarna.se
WIKSTRÖMS FISK, MÖJA
08-571 641 70
www.wikstromsfisk.se
YASURAGI HASSELUDDEN, SALTSJÖ BOO
08-747 64 00, www.yasuragi.se

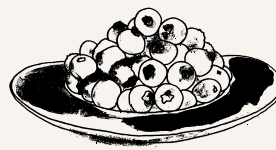
Södra skärgården

ANTONS KROG, FD MAMSELL TROSA
0156-127 49,
www.antonskrog.se
BOMANS HOTELL & RESTAURANT
0156-525 00, www.bomans.se
BÅTSHAKET, ÅLÖ, 08-501 574 63
www.batshaket.se (sommartid)
DALARÖ HOTELL BELLEVUE, DALARÖ
08-501 504 10
www.dalarohotel.com
KROGEN PÅ ORNÖ, ORNÖ
08-501 560 00,
www.ornokrog.se
KYMENDÖ SERVICE, DALARÖ
08-501 542 65
www.kymendo.se
LUDVIGSBERGS HERRGÅRD, MUSKÖ
08-500 545 10 el 070-918 41 00
www.ludvigsbjerg.se

NYNÄS HAVSBAD, NYNÄSHAMN
08-520 604 00
www.nynashavsbad.se
SJÖBLOMS ÖJABOD, LANDSORT
08-520 341 11
www.landsort.nu
TRE SMÅ RUM, TROSA
0156-121 51
www.tresmarumitrosa.se
TROSA STADSHOTELL & SPA
0156-170 70
www.trosastadshotell.se
UTÖ WÄRDSHUS, UTÖ
08-504 203 00
www.utovardshus.se

Åland

BRUDHÅLL HOTELL & RESTAURANT, KÖKAR, +358 (0)18 559 55
www.brudhall.com
KÄRINGSUND RESORT & CONFERENCE, ECKERÖ,
+358 (0)18 380 00
www.karingsund.ax

»Lite gott
att äta och
någonstans
att bo.«

Café

Öregrund/Östhammar

ADAS KAFFESTUGA, ÖSTHAMMAR
0173-129 99
www.adaskaffestuga.se
GRÄSÖ KONSTKAFÉ, GRÄSÖ
0173-343 66,
070-523 59 14
www.konstkafe.com
STRANDNÄRA, ÖREGRUND
www.strandnaraoregrund.se
SUNDBODEN, ÖREGRUND
0173-133 64, 0709-46 84 18
www.sundboden.se
ÖREGRUNDS HEMBAGERI & CAFÉ, ÖREGRUND, 0173-300 31

Norra skärgården

COLLINS OSTBOD, NORRTÄLJE
0176-177 70
www.collinsostbod.se
GRISSEHAMN GÅRD, GRISSEHAMN
0175-302 52, 070-755 73 51
www.grisslehamngard.se

KAFÉ KVARNUDDEN, GRÄDDÖ
0176-400 50 (sommartid)
www.kvarnudden.nu
KNAPPKARLSSON KAFÉ & KROG, BARNENS Ö (sommartid)
0176-933 83
www.knappkarlsson.se
L8 I HAMNEN, GRISSEHAMN
070-273 20 42
www.l8ihammen.se
PYTHAGORAS INDUSTRIMUSEUM, NORRTÄLJE, 0176-100 50
www.pythagorasmuseum.se

Mellersta skärgården

BAGERIET BAR & RESTAURANG, STAVSNÄS, 08-571 504 60
www.stavsnashembageri.se
CAFÉ SJÖSTUGAN, LILLSVED, VÄRMDÖ, 070-310 72 70
www.cafesjostugan.se
DOMARUDDENS FRILUFTSGÅRD, ÅKERSBERGA, 08-540 208 25
www.domarudden.se
GRINDA WÄRDSHUS, GRINDA
08-542 494 91
www.grindawardshus.se
VAXHOLMS HEMBYGDSGÅRDS CAFÉ, VAXHOLM, 08-541 319 80
www.facebook.com/vaxholms-hembygdsgardscafe
VITA GRINDARNA, DJURÖ
08-571 678 98
www.vitagrindarna.se

Södra skärgården

HÄSSELMARA GÅRD, ORNÖ
08-501 544 00
hasselmaragard@hotmail.com
KAFÉ RADIOKAKAN, NYNÄSHAMN
08-520 132 00
www.kaferadiokakan.se
KYMENDÖ SERVICE, DALARÖ
08-501 542 65
www.kymendo.se
ORNÖ BÅTVARV, ORNÖ
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se
SJÖBLOMS SERVICE, LANDSORT
08-520 341 20, 0709-562 561
www.sjoblomsservice.se
TRE SMÅ RUM, TROSA
0156-121 51
www.tresmarumitrosa.se

Åland

ULFSBY GÅRD, JOMALA
+358 18 310 40, www.ulfsby.ax

Hotell/pensionat/B&B

Öregrund/Östhammar

ANKARGÅRDEN, ÖREGRUND
0173-305 12
www.ankargarden.se
HOTELL FLORAS TRÄDGÅRD, ÖREGRUND
0173-316 60,
www.hotellflora.se

HOTELL ROSENBERG, SNESSLINGE
0173-170 00
www.rosenbergroslagen.se
KLOCKARGÅRDEN, ÖREGRUND
0705-55 65 85
www.klockargardenoregrund.se
LANGER'S HOTELL, HÄVERÖDAL
0175-224 25
www.langerhotell.se
STRANDHOTELLET, ÖREGRUND
0173-316 00
www.strandhotellet.nu
SUNDSVEDEN TURISTANLÄGGNING, SUNDSVEDEN, 0173-702 42
www.sundsvedenturist.se
UDDENS B & B, ÖREGRUND
0173-302 20, 070-316 59 99
www.uddensbb.se

Norra skärgården

BERGBY GÅRD KURS & KONFERENS, HÄVERÖ, 0175-312 55
www.bergby.com
GRISSEHAMN GÅRD, GRISSEHAMN
0175-302 52, 070-755 73 51
www.grisslehamngrad.se
HOTELL HAVSBADEN, GRISSEHAMN 0175-309 30
www.hotellhavsbaden.se
KAFÉ KVARNUDDEN, GRÄDDÖ
0176-400 50,
070-677 52 72
www.kvarnudden.nu
LIDÖ VÄRDHUS, LIDÖ
0176-404 99,
www.lidövardshus.se
LYCKHEM SKÄRGÅRDSPENSIONAT, BJÖRKÖ
0176-940 27, www.lyckhem.nu
MATS PERSGÅRDEN B&B, GRISSEHAMN, 0175-302 25
www.matspersgarden.com
PENSIONAT GRANPARKEN, NORRTÄLJE, 0176-103 34
www.pensionatgranparken.se
RASTABORG COUNTRY HOUSE, LJUSTERÖ 08-542 402 26
www.rastaborg.se
SVEN FREDRIKSSON BED & BREAKFAST, NORRTÄLJE
070-209 42 43
www.svenfredriksson.com
WIK BED & BREAKFAST, NORRTÄLJE
0176-27 03 22, 070-789 69 98
www.wikbnb.se
ÅTELLET I NORRTÄLJE
0176-70 04 50, www.atellet.se

Mellersta skärgården

ARTROOM B&B, VAXHOLM
070-594 60 99
www.visitroslagen.se
BOGESUNDSGÅRDEN, VAXHOLM
08-541 322 40, 070-752 73 03
www.bogesundsgarden.se
DJURÖNÅSET, DJURÖ,
08-571 490 00
www.djuronaset.com
GRINDA VÄRDHUS, GRINDA
08-542 494 91
www.grindawardshus.se

HOTELL BLÅ BLOM, GUSTAVSBERG
08-574 112 60,
www.blablom.se
HOTELL VEGA, VAXHOLM
08-541 304 00
www.vegavaxholm.com
INGMARSÖ NORRGÅRD, INGARSÖ
0733-57 26 74,
0708-77 03 34
www.ingmarsonnorrgard.se
LJUNBERGSGÅRDEN, TYNNINGÖ
08-541 390 93
www.ljungbergsgarden.se
MÖJA GÄSTHEM, MÖJA
0709-49 45 20
www.mojagasthem.se
SEGLARHOTELLET I SANDHAMN
08-574 504 00
www.sandhamn.com
VAXHOLMS B&B, VAXHOLM
0703-725 333
www.vaxholmsbedandbreakfast.se
VILLA PARADIS B&B, VAXHOLM
0768-67 67 20
www.villaparadis.se
VÄSBY GÅRD & KONFERENS, LJUSTERÖ,
08-542 410 65
www.vasbygard.com

Södra skärgården

BOMANS HOTELL & RESTAURANT
0156-525 00,
www.bomans.se
DALARÖ HOTELL BELLEVUE, DALARÖ
08-501 504 10
www.dalarohotel.com
LUDVIGSBERGS HERRGÅRD, MUSKÖ
08-500 545 10 el
070-918 41 00
www.ludvigsgberg.se
NYNÅS HAVSBAD, NYNÅSHAMN
08-520 604 00
www.nynashavsbad.se
SJÖBLOMS ÖJABOD, LANDSORT
08-520 341 11,
www.landsort.nu
SKÄRGÅRDSHOTELLET, NYNÅSHAMN
08-520 111 20
www.skargardshotellet.com
TRE SMÅ RUM, TROSA
0156-121 51
www.tresmarumitrosa.se
TROSA STADSHOTELL & SPA
0156-170 70
www.trosastadshotell.se

VILL DU OCKSÅ SYNAS HÄR?
För 500 kronor ex moms är platsen din. I ett helt år.

Åland

BRUDHÅLL HOTELL & RESTAURANT, KÖKAR, +358 (0)18 559 55
www.brudhall.com
PARK ALANDIA HOTEL, MARIEHAMN
+358 (0)18 141 30
www.vikingline.se/
parkalandiahotel
PENSIONAT SOLHEM, MARIEHAMN
+358 18 163 22
www.visitaland.com/solhem

Vandrarhem

Öregrund/Östhammar

EPOKGÅRDEN, ÖREGRUND
0173-302 00,
www.epokgarden.se

Norra skärgården

ARHOLMA NORD – ARCHIPELAGO LODGE, ARHOLMA,
0176-560 40
www.arholmanord.se
BLIDÖ VÄRDHUS, BLIDÖ
0176-825 99
www.blidowardshus.se
FEJANS KROG, FEJAN
0176-430 41, www.fejan.se
SJÖVIKEN FASTIGHET, GRÄDDÖ
0176-160 27 el 070-425 25 26
STF FRITIDSBYRN KAPELLSKÄRET, RÅDMANSÖ
0176-441 69,
070-880 08 38
STF LIDÖ VÄRDHUS, LIDÖ
0176-404 99,
www.lidövardshus.se
STF LYCKHEM SKÄRGÅRDSPENSIONAT, BJÖRKÖ
0176-940 27,
www.lyckhem.nu
STF VANDRARHEMMET HVILAN, NORRTÄLJE, 070-792 81 82,
www.bopahvilan.se

Mellersta skärgården

BOGESUNDSGÅRDEN, VAXHOLM
08-541 322 40, 070-752 73 03
www.bogesundsgarden.se
GÄLLNÖ VANDRARHEM, GÄLLNÖ
08-571 66 117
www.gallno.se
MÖJA GÄSTHEM, MÖJA
0709-49 45 20
www.mojagasthem.se
STF BOGESUNDS SLOTTSVANDRARHEM & KONFERENS, VAXHOLM
08-541 750 60, www.bogesunds-slottsvandrarhem.se
STF FINNHAMNS VANDRARHEM
08-542 462 12
www.finnhamn.se
STF GRINDA VANDRARHEM, GRINDA
08-542 494 91
www.svenskaturistforeningen.se

Södra skärgården

EKUDDENS VANDRARHEM, GÅLÖ
0707-60 92 90
www.ekuddensvandrarhem.se
GRUNDETS VANDRARHEM, RÖGRUND, 08-571 561 10,
www.grundet.se
LANDSORTS VANDRARHEM, LANDSORT, 08-520 341 05,
www.landsort.com
STF STUDIO LAGNÖ, LAGNÖVIKEN
0156-224 70,
www.studiolagno.se

SJÖBLOMS ÖJABOD, LANDSORT
08-520 341 11, www.landsort.nu
UTÖ STUGA, UTÖ
0702-510 121
www.utostuga.se

Rum

Öregrund/Östhammar

BO & KAJAK, ÖREGRUND
070-280 54 42, www.bokajak.se

Norra skärgården

HÄVERÖDAL'S GÄSTHEM, HÄVERÖDAL, 070-755 73 51
SJÖVIKEN FASTIGHET, RÅDMANSÖ
0176-160 27, 070-425 25 26
VILLA SJÖVIK, LJUSTERÖ
08-542 415 29 el 0708-811 875
www.villasjovik.com

Mellersta skärgården

IDÖBORG KONFERENS & RETREAT, IDÖBORG, 08-571 590 66
www.idoborg.se
STRÖMSKA HUSET, MÖJA
0709-34 96 56, 0709-86 12 51
www.strom.loka.moja.dinstudio.se

Stugor

Öregrund/Östhammar

BO & KAJAK, ÖREGRUND
070-280 54 42
www.bokajak.se
LICO GUIDESERVICE, ÖREGRUND
070-311 37 35
www.licoguideservice.se
RÄVSTEN STUGBY & FRITIDSSOMRÅDE, GRÄSÖ,
0173-360 18
www.ravsten.se
SUNNANÖ CAMPING, ÖREGRUND
0173-300 64
www.sunnanocamping.com

Norra skärgården

BLIDÖ TURISTBYRÅ, BLIDÖ
0176-825 30
www.blidoturistbyra.se
GRISSEHAMNS MARINA & CAMPING
0175-330 30 (camping)
0175-306 49 (marina)
www.grisslehamnsmarina.se
LIDÖ VÄRDHUS, LIDÖ
0176-404 99,
www.lidövardshus.se
LJUSTERÖ SKÄRGÅRDSCENTER, LJUSTERÖ, 08-542 424 01
www.ljusteroskargardscenter.se
LYCKHEM SKÄRGÅRDSPENSIONAT, BJÖRKÖ, 0176-940 27
www.lyckhemhb.se
SANDVIKEN CAMPING & HAVSBAD, VÄDDÖ, 0176-503 15
www.sandvikencamping.se

STF FRITIDSBYNN KAPELLSKÄRET,
RÅDMANSÖ, 0176-441 69,
070-880 08 38
STIFTELSEN BARNENS DAG,
BARNENS Ö
08-508 439 00, www.stbd.se

Mellersta skärgården

DOMARUDDENS FRILUFTSGÅRD,
ÅKERSBERGA, 08-540 208 25
www.domarudden.se
FJÄRDEN, www.fjarden.se
GRINDA STUGBY, GRINDA
08-542 494 91
www.grindawardshus.se
GÄLLNÖ VANDRARHEM, GÄLLNÖ
08-571 66 117, www.gallno.se
HUSARÖBRÖDERNA ÖSTERMAN,
HUSARÖ
08-542 450 86, 0709-349 650
www.husaro.com
IDÖBORG KONFERENS & RETREAT,
IDÖBORG,
08-571 590 66
www.idoborg.se
MÖJA GÄSTHEM, MÖJA
0709-49 45 20
www.mojagasthem.se
STF FINNHAMN, FINNHAMN
08-542 462 12,
www.finnhamn.se
VILLA PARADIS B&B, VAXHOLM
0768-67 67 20,
08-541 314 35
www.villaparadis.se
VITA GRINDARNA, DJURÖ
08-571 678 98
www.vitagrindarna.se

Södra skärgården

ORNÖ BÅTVARV, ORNÖ
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se
SJÖBLOMS SERVICE, LANDSORT
08-520 341 20, 0709-562 561
www.sjoblomservice.se
TROSA HAVSBAD & CAMPING
0156-124 94
www.trosahavsbad.se
UTÖ STUGA, UTÖ
0702-510 121,
www.utostuga.se
UTÖ VÅRDShUS, 08-504 203 00
www.utovardshus.se

Åland

KÄRINGSUND RESORT &
CONFERENCE, ECKERÖ,
+358 (0)18 380 00
www.karingsund.ax

Konferens

Öregrund/Östhammar

RÅVSTENS STUGBY & FRITIDS-
OMRÅDE, GRÄSÖ
0173-360 18,
www.ravsten.se

Norra skärgården

FEJANS KROG, FEJAN
0176-430 41, www.fejan.se
HOTELL HAVSBADEN, GRISSLEHAMN
0175-309 30
www.hotellhavsbaden.se
LANGER'S HOTELL, HÄVERÖDAL
0175-224 25
www.langerhotell.se
LIDÖ VÅRDShUS, LIDÖ
0176-404 99,
www.lidovardshus.se
LYRAN KONFERENS MARHOLMEN,
NORRTÄLJE
0771-16 17 00 (bokningen)
www.lyrankonferens.se
STIFTELSEN BARNENS DAG,
BARNENS Ö
08-508 439 00, www.stbd.se
SÖDERARM - FYREN I ÅLANDS HAV
0176-432 12,
www.soderarm.com
ÅTELLET I NORRTÄLJE
0176-70 04 50, www.atellet.se

Mellersta skärgården

BOGESUNDSGÅRDEN, VAXHOLM
08-541 322 40, 070-752 73 03
www.bogesundsgarden.se
BOGESUNDS SLOTTSVANDRARHEM
& KONFERENS, VAXHOLM
08-541 750 60, www.bogesunds-
slottsvandrarhem.se
DJURÖNÄSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com
DOMARUDDENS FRILUFTSGÅRD,
ÅKERSBERGA, 08-540 208 25
www.domarudden.se
GRINDA VÅRDShUS, GRINDA
08-542 494 91
www.grindawardshus.se
HOTELL BLÅ BLOM, GUSTAVSBERG
08-574 112 60, www.blablom.se
IDÖBORG KONFERENS & RETREAT,
IDÖBORG, 08-571 590 66
www.idoborg.se
LJUNGBERGSGÅRDEN, TYNNINGÖ
08-541 390 93
www.ljungbergsgarden.se
MÖJA GÄSTHEM, 0709-49 45 20
www.mojagasthem.se
OUT SEGLINGSEVENEMANG, RINDÖ
08-618 00 80, www.out.se
SAILING EVENTS, VÅRMDÖ
08-571 471 00
www.sailingevents.se
SANDHAMNSGUIDERNA, SANDHAMN,
GRÖNSKÄR
08-640 80 40, 070-347 43 09
www.sandhamnsguiderna.se
SEGLARHOTELLET I SANDHAMN
08-574 504 00
www.sandhamn.com
SIGGESTA GÅRD, VÅRMDÖ
08-562 801 20
www.siggestagard.se
SKÅVSJÖHOLM, ÅKERSBERGA
08-540 267 00
www.skavsjoholm.se
VÅSBY GÅRD, LJUSTERÖ
08-542 410 65,
www.vasbygard.se

Södra skärgården

GRUNDETS VANDRARHEM, RÖGRUND
08-571 561 10, www.grundet.se
KYMENDÖ SERVICE, DALARÖ
08-501 542 65
www.kymendo.se
LAGNÖ STUDIO, TROSA
0156-224 70,
www.studiolagno.se
LANDSORTS VANDRARHEM, LANDSORT,
08-520 341 05,
www.landsort.com
LUDVIGSBERGS HERRGÅRD, MUSKÖ
08-500 545 10 el 070-918 41 00
www.ludvigsberg.se
SJÖBLOMS ÖJABOD, LANDSORT
08-520 341 11, 070-531 90 80
www.landsort.nu

Åland

BRUDHÅLL HOTELL & RESTAURANT,
KÖKAR, +358 (0)18 559 55
www.brudhall.com
ULFSBY GÅRD, JOMALA
+358 18 310 40, www.ulfsby.ax

Bröllop

Öregrund/Östhammar

FORSMARKS VÅRDShUS, FORSMARK,
0173-501 00
www.forsmarkwardshus.com

Norra skärgården

BRÖLLOP PÅ SÖDERARM
0176-432 12
www.soderarm.com
LYRAN KONFERENS MARHOLMEN,
NORRTÄLJE
0771-16 17 00 (bokningen)
www.lyrankonferens.se
RÅDMANSÖ BYGDEGÅRD, GRÄDDÖ
0176-406 09
www.radmanso-bygdegard.se

Mellersta skärgård

DJURÖNÄSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com

Södra skärgården

LUDVIGSBERGS HERRGÅRD, MUSKÖ
08-500 545 10 el 070-918 41 00
www.ludvigsberg.se

Sjötaxi/båtturer

Norra skärgården

ALLT I SJÖTJÄNST, SÖDERÖRA
0176-850 15, 070-625 44 01
www.alltissjotjanst.se
ENSKÄRS SJÖTRANSPORT,
RÅDMANSÖ, 070-692 83 83
www.enskarssjotransport.se

GRÄDDÖ SJÖTAXI MINI, GRÄDDÖ
076-793 76 17
www.graddosailandrow.se
GRÄSKÖ ARKIPELAGSERVICE,
GRÄSKÖ, 070-845 58 63
HASSES SKÄRGÅRDSTJÄNST, XYLAN
070-537 90 19,
www.taxibat.nu
KROKHOLMENS SJÖTRAFIK,
ARHOLMA, 0707-43 43 59
LICO GUIDESERVICE, ÖREGRUND
070-311 37 35
www.licoguideservice.se
PER ELIASSON SJÖTJÄNST,
ROSLAGEN, 070-660 03 62
www.per-eliasson.se
ROSLAGENS SJÖTRAFIK, SÖDERÖRA
070-691 38 58
www.roslagenssjotrafik.se
STRIDSBÅT 90, NORRTÄLJE
072-208 08 96,
www.battaxi.nu

»En tur
ut på
böljan blå«

Mellersta skärgården

NYBROVIKEN SJÖTAXI, SOLNA
08-655 00 85
www.nybrovikensjotaxi.com
ROSLAGENS SJÖTRAFIK, STAVSNÄS
070-691 38 58
www.roslagenssjotrafik.se
SANDHAMNSGUIDERNA,
SANDHAMN, GRÖNSKÄR
08-640 80 40, 070-347 43 09
www.sandhamnsguiderna.se
SANDHAMNS REDERI, SANDHAMN
070-591 04 66, 08-571 530 36
SOLBERGA GÅRD, RUNMARÖ
08-571 520 61
www.solbergagard.nu
STAVSNÄS BÅTTAXI, STAVSNÄS
08-571 501 00, www.battaxi.se
TUR TILL SJÖSS HC AB,
ÅKERSBERGA 0760-835 082 el
0704-239 704 (maj-sep)
0043-6991-942 68 54 (okt-apr)
www.turtillsjoss.com

Södra skärgården

KYMENDÖ SERVICE, DALARÖ
08-501 542 65
www.kymendo.se

SYNAPSEN, NYNÄSHAMN

070-572 19 17,
www.skargard.se

UTÖ REDERI AB

08-679 58 30 (turupplysning)
08-571 546 10 (godsbokning)
08-501 570 25 (kontoret)
www.utorederi.se

Trosa/Sörmland

TROSA REDERI, 073-655 18 21
www.trosarederi.se

Hela skärgården

BLIDÖSUNDSBOLAGET

08-34 30 90
www.blidosundsbolaget.se
STRÖMMA TURISM OCH SJÖFART AB
08-12 00 40 00,
www.stromma.se
WAXHOLMSBOLAGET
08-679 58 30 (turupplysning)
www.waxholmsbolaget.se

Åland

BRUDHÅLL HOTELL, KÖKAR
+358 (0)18 559 55
www.brudhall.com
ECKERÖLINJEN, GRISSLEHAMN
0175-258 00
www.eckerolinjen.se

Svävare

Norra skärgården

ENSKÅRS SJÖTRANSPORT, REFSNÄS
070-692 83 83
www.enskarssjotransport.se

Mellersta skärgården

NORRA STAVSUDDA HANDEL,
STAVSUDDA
08-571 650 78
www.stavsudda-handel.se
SVISCH AIR, SVARTSÖ
070-211 13 81
www.svischair.se
TRAFIKLINJER ANDERS THORÉN,
DJURHAMN 070-311 94 54
www.trafiklinjer.se

Fiske

BACKA BÅTCHARTER, VÄDDÖ
0176-934 10, 0706-61 39 92
www.backabåtcharter.se
BLIDÖ FISKE & SKÄRGÅRDSGUIDE,
070-239 33 59,
070-593 29 31
www.blidofiske.se
CATCH & RELAX, VAXHOLM
08-544 913 20, 070-509 61 11
www.catchrelax.se
LICO GUIDESERVICE, ÖREGRUND
070-311 37 35
www.licoguideservice.se

RÅVSTEN STUGBY & FRITIDSOMRÅDE,

GRÄSDÖ 0173-360 18,
www.ravsten.se

SANDHAMNSGUIDERNA, SANDHAMN, GRÖNSKÄR

08-640 80 40, 070-347 43 09
www.sandhamnsguiderna.se

TROSA HAVSBAD & CAMPING

0156-124 94,
www.trosahavsbad.se
TUR TILL SJÖSS HC AB, ÅKERSBERGA
0760-835 082 el
0704-239 704 (maj-sep)
0043-6991-942 68 54 (okt-apr)
www.turtillsjoss.com

Båtuthyrning

Norra skärgården

GRÄDDÖ SAIL & ROW, GRÄDDÖ
076-793 76 17
www.graddosailandrow.se

Mellersta skärgården

FJÄRDEN, www.fjarden.se

Södra skärgården

TROSA HAVSBAD & CAMPING
0156-124 94, www.trosahavsbad.se

Charter/event

Norra skärgården

BACKA BÅTCHARTER, VÄDDÖ
0176-934 10, 0706-61 39 92
www.backabåtcharter.se
BLIDÖ FISKE & SKÄRGÅRDSGUIDE,
070-239 33 59,
070-593 29 31
www.blidofiske.se
LINJETTCHARTER, NORRTÄLJE
0176-23 05 15, 070-571 85 50
www.linjettcharter.se
STIFTELSEN BARNENS DAG,
BARNENS Ö
08-508 439 00,
www.stbd.se
STRIDSBÅT 90, NORRTÄLJE
072-208 08 96, www.båttaxi.nu

Mellersta skärgården

CATCH & RELAX, VAXHOLM
08-544 913 20, 070-509 61 11
www.catchrelax.se
EVENTSEGLING.SE, LIDINGÖ
08-55 11 65 50
www.eventsegling.se
GASTRORALLY SWEDEN,
STOCKHOLM, 070-761 99 00
www.gastrorally.se
HAMNKROGEN/KLART SKOPP,
STOCKSUND, 08-85 35 00,
www.stocksundsgruppen.se
IDÖBORG KONFERENS & RETREAT,
IDÖBORG 08-571 590 66,
www.idoborg.se

NYBROVIKEN SJÖTAXI, SOLNA

08 655 00 85
www.nybrovikensjotaxi.com
OUT SEGLINGSEVENEMANG, RINDÖ
08-618 00 80, www.out.se

SANDHAMNSGUIDERNA, SANDHAMN/GRÖNSKÄR,

08-640 80 40
www.sandhamnsguiderna.com

SAILING EVENTS, VÄRMDÖ

08-571 471 00
www.sailingevents.se

SEASAFARI RIB CHARTER & EVENT, VAXHOLM

08-541 757 00, 0738-00 31 60
www.seasafari.se

STALL BEATELUND ISLANDSHÄSTAR, INGARÖ

08-570 103 10
www.stallbeatelund.se
TUR TILL SJÖSS HC AB, ÅKERSBERGA
0760-835 082 el
0704-239 704 (maj-sep)
0043-6991-942 68 54 (okt-apr)
www.turtillsjoss.com

»Omväxling förnöjer«

Lägerverksamhet

MÖJA GÄSTHEM, MÖJA

0709-49 45 20
www.mojagasthem.se
STIFTELSEN BARNENS DAG,
BARNENS Ö
08-508 439 00, www.stbd.se
VÄSSARÖLÄGRET, ÖSTHAMMAR
070-755 64 65 (endast grupper)
www.aventyretvassaro.se

Roddbåtar

GRÄDDÖ SAIL & ROW, GRÄDDÖ
076-793 76 17
www.graddosailandrow.se

Kajak/kanot

Norra skärgården

BO & KAJAK, ÖREGRUND
070-280 54 42, www.bokajak.se
KAJAK & UTELIV, RÅDMANSÖ
0176-403 15
www.kajak-uteliv.com

LIDÖ VÄRDSHUS, LIDÖ,
0176-404 99,
www.lidovardshus.se

Mellersta skärgården

GRINDA GÄSTHAMN, GRINDA

08-542 494 91
www.grindawardshus.se

IDÖBORG KONFERENS & RETREAT,

IDÖBORG, 08-571 590 66
www.idoborg.se

INGMARSÖ KAJAKUTHYRNING, INGMARSÖ

08-542 463 63, 0735-52 35 08
www.ingmarsokajak.se

NORRA STAVSUDDA HANDEL

08-571 650 78
www.stavsudda-handel.se

SOLBERGA GÅRD, RUNMARÖ

08-571 520 61
www.solbergagard.nu

STALL BEATELUND ISLANDSHÄSTAR, INGARÖ

08-570 103 10
www.stallbeatelund.se
VITA GRINDARNA, DJURÖ
08-571 678 98
www.vitagrindarna.se

Södra skärgården

TROSA HAVSBAD & CAMPING
0156-124 94,
www.trosahavsbad.se

Kajakturer

Norra skärgården

VILLA SJÖVIK, LJUSTERÖ
08-542 415 29 el 0708-811 875
www.villasjovik.com

Mellersta skärgården

INGMARSÖ KAJAKUTHYRNING,
INGMARSÖ, 08-542 463 63,
0735-52 35 08
www.ingmarsokajak.se
STOCKHOLM ADVENTURES
08-642 24 91
www.stockholmadvatures.se
SANDHAMNSGUIDERNA
08-640 80 40, 070-347 43 09
www.sandhamnsguiderna.se

Spa

DJURÖNÅSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com
HOTELL HAVSBADEN, GRISSLEHAMN
0175-309 30
www.hotellhavsbaden.se
NYNÄS HAVSBAD, NYNÄSHAMN
08-520 604 00
www.nynashavsbad.se
TROSA STADSHOTELL & SPA
0156-170 70
www.trosastadshotell.se

<p>Badtunna/Bastu</p>	<p>Cykel</p>	<p>Norra skärgården</p>	<p>Hantverk/Inredning</p>
<p>DJURÖNÅSET, DJURÖ 08-571 490 00 www.djuronaset.com RÄVSTEN STUGBY & FRITIDSOMRÅDE, GRÄSÖ 0173-360 18, www.ravsten.se SJÖBLOMS SERVICE, LANDSORT 08-520 341 20, 0709-562 561 www.sjoblomsservice.se ULFSBY GÅRD, JOMALA +358 18 310 40, www.ulfsby.ax</p>	<p>Norra skärgården FORSMARKS WÄRDSHUS, FORSMARK 0173-501 00 www.forsmarkwardshus.se VANDRARHEMMET HVILAN, NORRTÄLJE, 070-792 81 82 www.bopahvilan.se Södra Skärgården ORNÖ BÅTVARV, 08-501 581 00 www.ornobatvarv.se SJÖBLOMS SERVICE, LANDSORT 08-520 341 20, 0709-562 561 www.sjoblomsservice.se TROSA HAVSBAD & CAMPING 0156-124 94, www.trosahavsbad.se</p>	<p>ARHOLMA HANDEL 0176-560 12, www.arholma.nu BLIDÖ WÄRDSHUS, BLIDÖ 0176-825 99 www.blidowardshus.se COLLINS OSTBOD, NORRTÄLJE 0176-177 70 www.collinsostbod.se ICA BAROMETERN, BJÖRKÖ 0176-930 04 www.ica.se/barometern ICA GRÄDDÖ SKÄRGÅRDSHANDEL, RÅDMANSÖ, 0176-400 12 ICA VÄDDÖ KASSEN, ÄLMSTA 0176-778 80 LUNDKOVALL KÖTT, NORRTÄLJE 0707-23 70 61 www.lundkovallkott.se</p>	<p>Öregrund/Östhammar EDBLAD & CO, ÖREGRUND 0173-303 38 www.edbladco.com Norra skärgården BREVIKSLOGEN, RÅDMANSÖ 0176-428 06 EDBLAD & CO, NORRTÄLJE 0175-77 21 28 www.edbladco.com EDBLAD & CO, GRISSLEHAMN 0175-77 21 27 www.edbladco.com KULANS BOD & GALLERI, BLIDÖ 070-517 12 53, www.kulan.org L8 I HAMNEN, GRISSLEHAMN 070-273 20 42 www.l8ihammen.se LINNELADAN, PENNINGBY 0176-26 60 37, www.linneladan.se LJUSEXPO/MA-INTERIÖR, NORRTÄLJE 0176-22 02 40 www.ma-interior.se MALVA KRUKMAKERI, NORRTÄLJE 0730-562 655 www.malvakrukmakeri.com MAUDS HEMSLÖJD, RÄFSNÄS 0176-403 92</p>
<p>Boule</p>	<p>Åland</p>	<p>Mellersta skärgården</p>	<p>Mellersta skärgården</p>
<p>DJURÖNÅSET, DJURÖ 08-571 490 00 www.djuronaset.com VITA GRINDARNA, DJURÖ 08-571 678 98 www.vitagrindarna.se</p>	<p>BRUDHÅLL HOTELL & RESTAURANT, KÖKAR, +358 (0)18 559 55 www.brudhall.com</p>	<p>GRINDA LANTHANDEL. GRINDA 08-542 494 91 www.grindawardshus.se INGMARSÖ LIVS, INGMARSÖ 08-542 460 20 ingmarsolivs@telia.com NORRA STAVSUDDA HANDEL, N STAVSUDDA, 08-571 650 78 www.stavsudda-handel.se SVARTSÖ LANTHANDEL, SVARTSÖ 08-542 473 25 www.svartsolanthandel.se</p>	<p>VILL DU OCKSÅ SYNAS HÄR? För 500 kronor ex moms är platsen din. I ett helt år.</p>
<p>Volleyboll</p>	<p>Gårdsbutik</p>	<p>Södra skärgården</p>	<p>Mellersta skärgården</p>
<p>DJURÖNÅSET, DJURÖ 08-571 490 00 www.djuronaset.com VITA GRINDARNA, DJURÖ 08-571 678 98 www.vitagrindarna.se</p>	<p>BONDENS MATBOD, SIGGESTA GÅRD, VÄRMDÖ, 08-570 245 30 www.bondensmatbod.se HÄSSELMARA GÅRD, ORNÖ 08-501 544 00 hasselmaragard@hotmail.com SOLBERGA GÅRD, RUNMARÖ 08-571 520 61 www.solbergard.nu</p>	<p>SJÖBLOMS SERVICE, LANDSORT 08-520 341 20, 0709-562 561 www.sjoblomsservice.se SÖDERTÄLJE GÄSTHAMN, 08-550 647 12, 070-310 64 49 www.sghc.net</p>	<p>BLAND KOBBAR OCH SKÅR, VAXHOLM, 08-541 314 00 www.blandkobbaroskar.se EDBLAD & CO, GAMLA STAN 08-551 119 28, www.edblad.com SOLBERGA GÅRD, RUNMARÖ 08-571 520 61 www.solbergagard.nu</p>
<p>Minigolf/golf</p>	<p>Ridning</p>	<p>Åland</p>	<p>Södra skärgården</p>
<p>Norra skärgården BLIDÖ WÄRDSHUS, BLIDÖ 0176-825 99 www.blidowardshus.se GRISSLEHAMNS MARINA & CAMPING 0175-330 30 (camping) 0175-306 49 (marina) www.grisslehamnsmarina.se</p>	<p>STALL BEATELUND ISLANDSHÄSTAR, INGARÖ 08-570 103 10 www.stallbeatelund.se STALL SIGGESTA GÅRD, VÄRMDÖ 08-570 243 50 www.stallsiggesta.se STRIDSBY GÅRD, VÄDDÖ 0176-911 11, www.stridsbygard.se</p>	<p>ULFSBY GÅRD, JOMALA +358 18 310 40 www.ulfsby.ax</p>	<p>BLAND KOBBAR OCH SKÅR, VAXHOLM, 08-541 314 00 www.blandkobbaroskar.se EDBLAD & CO, GAMLA STAN 08-551 119 28, www.edblad.com SOLBERGA GÅRD, RUNMARÖ 08-571 520 61 www.solbergagard.nu</p>
<p>Mellersta skärgården</p>	<p>Yoga</p>	<p>Bageri</p>	<p>Södra skärgården</p>
<p>VITA GRINDARNA, DJURÖ 08-571 678 98 www.vitagrindarna.se</p>	<p>IDÖBORG KONFERENS & RETREAT, IDÖBORG, 08-571 590 66 www.idoborg.se</p>	<p>BAGERIET BAR & RESTAURANG, STAVSNÄS, 08-571 504 60 www.stavsnashembageri.se TRE SMÅ RUM, TROSA 0156-121 51 www.tresmarumitrosa.se ÖREGRUNDS HEMBAGERI & CAFÉ 0173-300 31</p>	<p>Öregrund/Östhammar STRANDNÄRA, ÖREGRUND www.strandnaraoregrund.se</p>
<p>Södra skärgården</p>	<p>Livsmedel</p>	<p>Åland</p>	<p>Södra skärgården</p>
<p>DALARÖ BANGOLF, DALARÖ 0708-19 35 00 www.dalarobangolf.se</p>	<p>Öregrund/Östhammar</p>	<p>G & D SOLBACKA SMYCKEN, ECKERÖ, +358 18 380 21 www.aland.net/solbacka SALT, MARIEHAMN +358 18 215 05, www.salt.ax ULFSBY GÅRD, JOMALA +358 18 310 40, www.ulfsby.ax</p>	<p>Åland</p>
<p>Åland BRUDHÅLL HOTELL & RESTAURANT, KÖKAR, +358 (0)18 559 55 www.brudhall.com</p>	<p>Öregrund/Östhammar</p>	<p>Åland</p>	<p>Åland</p>

Loppis/antikt

HÄSSELMARA GÅRD, ORNÖ
08-501 544 00
hasselmaragard@hotmail.com

Galleri/Konst

Norra skärgården

KULANS BOD & GALLERI, BLIDÖ
070-517 12 53,
www.kulan.org

Mellersta skärgården

BLAND KOBBAR OCH SKÅR, VAXHOLM, 08-541 314 00
www.blandkobbaroskar.se
GALLERI ANN-LOUISE BÄCKSTRÖM, KALVANDÖ GÅRD, VÄRMDÖ
www.teamart.se
för vägbeskrivning

Södra skärgården

KONSTPOOLEN, NYNÄSHAMN
08-711 77 88
www.konstpoolen.se

Konstkurser

SKAPARLADAN, RÅDMANSÖ
070-747 08 07, 070-747 76 62
www.skaparladan.se

Museum

Norra skärgården

BATTERI ARHOLMA, ARHOLMA
0176-560 40
www.batteriarholma.se
FORSMARKS KRAFTVERK
0173-500 15
www.vattenfall.se/forsmark
PYTHAGORAS INDUSTRIMUSEUM, NORRTÄLJE, 0176-100 50
www.pythagorasmuseum.se
SJÖFARTSMUSEET, ÄLMSTA
0176-502 59
www.sjofartsmuseet.se

Mellersta skärgården

MÖJA HEMBYGDSMUSEUM, MÖJA
0705-73 83 13
www.hembygd.se/
stockholm/moja
SKÄRGÅRDSMUSEET, STAVSNÄS
08-571 502 14
www.skargardsmuseet.org
VAXHOLMS FÄSTNINGSMUSEUM, VAXHOLM
08-541 718 90 (info), 08-541 333 61 (bokning)
www.vaxholmsfastning.se

Sörmland

FEMÖREFORTET, OXELÖSUND
Information och gruppbokning
0155-383 50 (turistbyrå)
www.femorefortet.se

Åland

SJÖKVARTERET, MARIEHAMN
+358 (0)18 160 33
www.sjokvarteret.com
ÅLANDS JAKT & FISKEMUSEUM, ECKERÖ, +358 (0)40 588 67 16
www.visitaland.com/jaktfiskemuseum

Byggnadsvård

INGMARSÖ NORRGÅRD, INGARSÖ
0733-57 26 74, 0708-77 03 34
www.ingmarsonnorgard.se

Barnens verkstad

PYTHAGORAS INDUSTRIMUSEUM, NORRTÄLJE,
0176-100 50
www.pythagorasmuseum.se

Gästhamn

Norra skärgården

BLIDÖ WÄRDSHUS, BLIDÖ
0176-825 99
www.blidowardshus.se
FRITIDSBYNN KAPELLSKÅRET, RÅDMANSÖ,
070-880 08 38
FURUSUND MARINA
0768-03 09 71
www.promarina.se
GRISSEHAMNS MARINA & CAMPING
0175-330 30 (camping)
0175-306 49 (marina)
www.grisslehamnsmarina.se
LIDÖ WÄRDSHUS, LIDÖ
0176-404 99 (konferens)
404 98 (krog),
www.lidokrog.nu
LINANÄS GÄSTHAMN, LJUSTERÖ
08-542 400 10
www.linanashamn.com
NORRTÄLJE MARINA
0768-03 09 71
www.promarina.se

Mellersta skärgården

GRINDA WÄRDSHUS
08-542 494 91, www.grinda.se
INGMARSÖ KAJAKUTHYRNING, INGARSÖ
08-542 463 63, 0735-52 35 08
www.ingmarsokajak.se
WAXHOLMS HAMN, VAXHOLM
08-541 322 00
www.waxholmhamn.se

Södra skärgården

NYNÄSHAMNS GÄSTHAMN
08-520 116 35
www.nynashamn.se/gasthamn
ORNÖ BÅTVARV, 08-501 581 00
www.ornobatvarv.se
SJÖBLOMS SERVICE, LANDSORT
08-520 341 20, 0709-562 561
www.sjoblomsservice.se
SKANSHOLMENS SJÖKROG, MÖRKÖ
08-551 550 66
www.skansholmen.com
SÖDERTÄLJE GÄSTHAMN
08-550 647 12, 070-310 64 49
www.sghc.net
TROSA GÄSTHAMN
0156-161 11, 070-227 36 31
www.trosagasthamn.se

Åland

BRUDHÅLL HOTELL & RESTAURANT, KÖKAR, +358 (0)18 559 55
www.brudhall.com

»Kasta loss
och segla till
nästa hamn«

Marina/varv

Norra skärgården

BERGSHAMRA VARV, BERGSHAMRA, 0176-26 20 68
www.bergshamraravarv.se
GRISSEHAMNS MARINA
0175-306 49
www.grisslehamnsmarina.se
GRÄDDÖ MARINA, RÅDMANSÖ
0176-409 00
www.graddomarina.se
LAGERVIKS BÅTVARV, BLIDÖ
0176-820 04, www.lagerviks.se

Mellersta skärgården

DYVIKS MARINA, ÅKERSBERGA
08-543 543 00, www.dyvik.se
MÖRTVIKENS MARINA, ÅKERSBERGA
070-645 07 10
www.mortvikensmarina.se
SVINNINGE MARINA, ÅKERSBERGA
08-540 631 55
www.svinningemarina.se

Södra skärgården

ORNÖ BÅTVARV, ORNÖ
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se

Turistbyråer

BLIDÖ TURISTBYRÅ,
0176-825 30
www.blidoturistbyra.se
DESTINATION DALARÖ
08-501 508 00,
www.dalarno.se
INFORMATION ÖSTERÅKER
08-540 815 10,
www.roslagen.se
MUSKÖ TURISTBYRÅ,
08-500 454 10
www.ludvigsgberg.se
MÖJA TURISM,
08-571 640 53
www.mojaturistinfo.se
NORRTÄLJE TURISTBYRÅ
0176-719 90,
www.roslagen.se
NYKÖPINGS TURISTBYRÅ
0155-24 82 00
www.visitnykoping.se
NYNÄSHAMNS TURISTBYRÅ
08-520 737 00
www.visitnynashamn.se
NÄTTARÖ TURISTBYRÅ, NÄTTARÖ
08-520 400 55
turistbyra@nattaro.se
ORNÖ TURISTBYRÅ,
08-501 563 05
www.orno.se (sommartid)
OXELÖSUNDS TURISTBYRÅ
0155-383 50
www.visitoxelosund.se
TROSA TURISM
0156-522 22,
www.trosa.com
UTÖ TURISTBYRÅ,
08-501 574 10
www.utoturistbyra.se
VAXHOLMS TURISTBYRÅ
08-541 314 80,
www.roslagen.se
VISIT VÄRMDÖ
08-570 346 09,
www.varmdo.se
VÄDDÖBYGDENS TURISTINFORMATION,
0176-20 89 00
www.vaddobygden.se
ÖREGRUNDS TURISTBYRÅ
0173-305 55
www.roslagen.se (sommartid)
ÖSTHAMMARS TURISTBYRÅ
0173-178 50,
www.roslagen.se

Hela skärgården

VISIT SKÄRGÅRDEN, 08-10 02 22
www.visitskargarden.se

Åland

ÅLANDS TURISTFÖRBUND
+358 (0)18 240 00
www.visitaland.com

Sjöpolisen

POLISEN, 114 14
SJÖPOLISEN I STOCKHOLMS LÄN
08-401 69 71
TIPS TILL SJÖPOLISEN
0739-10 00 01,
www.polisen.se
www.batsamverkan.se

Sjöräddningen

(vid allvarlig olycka ring 112)
ARKÖSUND, 0705-80 81 24
MÖJA, 0705-80 81 22
RÄFSNÄS, 0705-80 81 18
TROSA, 0705-80 81 23
VAXHOLM, 0705-80 82 01
ÖREGRUND, 0705-80 81 17

Övrigt

Arkitekt

KREAPLAN ARKITEKTKONTOR,
ÖSTHAMMAR,
0173-100 10
www.kreaplan.se

Avlopp

ROSLAGENS SKÄRGÅRDSSERVICE,
BLIDÖ
0708-11 59 19
ROSLAGSLÄNNA ALLSERVICE AB,
NORRTÄLJE,
070-252 82 72
www.markentreprenad.nu

Badrum/kakel

ROSLAGENS KAKEL, NYSÄTTRA
0733-85 34 96

Barnkläder

LITTLE ME, VAXHOLM
08-541 302 11,
www.littleme.se

Bergsprängning

NJ MARK, 070-602 32 42

Bilar

HÖGLUNDS BIL & MOTOR,
NORRTÄLJE,
0176-174 30,
www.hoglundsbil.se

Bio

BLIDÖ BIO, BLIDÖ
0176-820 26,
www.blidobio.se
STUDIO LAGNÖ,
0156-224 70,
www.studiolagno.se

Blommor

FURUSUNDS HANDELSTRÄDGÅRD
0176-803 90

Brunnsborrning

BRUNN EKOVÄRME,
070-750 90 94

Bryggor

BA SOLUTIONS, NORRTÄLJE
0735-05 55 86
www.ba-solutions.se
HESELIIUS BYGG & EL, STOCKHOLM
070-533 76 06
www.sjotransporter.com
MARINFLYTBRYGGAN,
SPILLERSBODA,
0176-22 16 35
www.marinflytbyggan.se
ROSLAGENS SKÄRGÅRDSSERVICE,
BLIDÖ
0708-11 59 19
SJÖMASKINER, KATRINEBERG
08-500 404 00
www.sjomaskiner.com

Bränneri

NORRTÄLJE BRENNERI, LOHÅRAD
0176-22 72 75
www.norrteljebrenneri.se

Bygg

BA SOLUTIONS, NORRTÄLJE
0735-05 55 86
www.ba-solutions.se
FREDRIK SJÖBLOMS BYGG, FURUSUND
0176-807 24,
070-543 39 07
www.www.sjoblomsbygg.se
FROMS BYGG, NORRTÄLJE
070-770 03 08
NICLAS GUSTAVSSON BYGG &
SNICKERI, YXLAN
0768-81 61 77, www.ngbygg.se
NILS SCHÖNBERGS BYGG &
FASTIGHETSSERVICE, BERGSHAMRA
0176-26 05 21, 0709-260 521
www.schonbergsbygg.se
REDMANS BYGG, FURUSUND
070-471 69 54
www.redmansbygg.se
SÄLLSTRÖM FINSNICKERI & BYGG,
BERGSHAMRA,
0708-26 13 34
TOMAS ÅKERLUND BYGG, NORRTÄLJE
070-795 48 51
TOTTE GRÖNWALL SNICKERI,
FURUSUND, 0709-40 82 38
ÖSTANÅ BYGGNADS, ÅKERSBERGA
08-540 647 92, 070-371 54 87
www.ostanabygg.se
VÄTÖ BYGGARE, VÄTÖ
0176-23 45 31, 070-339 02 09
www.vatobyggare.se

Båtar/båtbyggeri

ALUKIN ALUMINIUMBÅTAR,
NORRTÄLJE 0176-22 44 40,
www.alukin.se

BÅTFIXAREN, NORRTÄLJE
070-845 65 75
ERIKSSONS BYGGERI &
BÅTBYGGARSKOLA, INGARSÖ
08-542 461 36
HÄLLZON BÅTBYGGERI, VÄDDÖ
0176-544 46, 070-460 16 49

VILL DU OCKSÅ SYNAS HÄR?
För 500 kronor ex moms är
platsen din. I ett helt år.

Båtdynor/kapellmakeri

BRUNDINS DYNOR & BÅTKEPPEL,
ÅKERSBERGA,
070-417 44 01
www.brundinskapell.se
HANTVERKAR'N, BERGSHAMRA
070-879 32 33
www.hantverkarn.info
KAPELLMAKARNA, STOCKHOLM
08-669 55 80
www.kapellmakarna.se

Båttillbehör

BÅTMAGNETEN, VÄRMDÖ
08-571 685 70
www.batmagneten.se

Bärgning

AB BILBÄRGARNA I ROSLAGEN/FALCK
RÄDDNINGSKÅR
0176-184 80, 020-38 38 38
www.roslagsassistans.se
ROSLAGLARM, 0176-177 55,
0175-703 66, 0173-600 50,
www.roslagslarm.se

Catering / Servering

SIR PERCYS CATERING, SIMPNÄS
0176-525 12, 070-175 91 88
www.sirpercyscatering.se

Diesel/Olja

STOCKHOLMS DIESEL & OLJEHANDEL,
SOLNA
08-730 09 09
www.stockholmdiesel.se

Däck/verkstad

VAXHOLMS DÄCK,
08-541 335 50
www.vaxholmsdack.se

El/reparationer mm

ELGUBBEN, DJURHAMN
0708-11 12 03,
www.el-gubben.se
ELHÅ BIL & BÅTEL, STOCKHOLM
08-640 20 20,
www.elha.se
ERNST DANIELSSONS EL AB, BLIDÖ
070-853 55 88
www.ernstdanielssonsel.se
GÖRAN WESTERBERGS
ELEKTRISKA AB, NORRTÄLJE
0176-23 93 13,
070-33 44 646 (Ove)

HESELIIUS BYGG & EL AB,
STHLM
070-533 76 06
www.sjotransporter.com
ROSLAGENS STYRINSTALLATION,
NORRTÄLJE
0176-774 50
www.roslagens-styr.se
ÅKE ROXELL EL, BLIDÖ
0176-823 90, 070-216 30 98

Fastighets- reparationer/service

SÖREN SEGERBLADS ALLSERVICE,
NORRTÄLJE
070-544 68 65

Fastighetsmäklare

DALARÖ SKÄRGÅRDSFÖRMEDLING
08-501 518 80
www.dalartoskargard.se

Festvåning

HAMNROGREN/KLART SKEPP,
STOCKSUND,
08-85 35 00,
www.stocksundsgruppen.se
RÅDMANSÖ BYGDEGÅRD, GRÄDDÖ
0176-406 09
www.radmanso-bygdegard.se

Fisk/skaldjur/rökeri

NYNÄS RÖKERI, NYNÄSHAMN
08-520 100 23
www.nynasrokeri.se

Frisör

RITA EKLUND, LJUSTERÖ
08-542 415 31

Färg

ANDERS MÅLERI, ÅKERSBERGA
070-591 50 50
www.andersmaleri.com
FLÜGGER FÄRG, NORRTÄLJE
0176-20 61 00,
www.flugger.com
FLÜGGER FÄRG, ÅKERSBERGA
08-540 804 20
www.flugger.se
RÖDFÄRGARNA, UPPSALA
070-142 66 62
www.rodffargarna.se

Grus/jord

JIDSTRANDS ENTREPRENAD AB,
BLIDÖ, 070-562 33 88
REDERI AB SKÄRGÅRDSGRUS,
GÄLLNÖ, 08-570 331 95,
070-571 95 80
www.skargardsgrus.se
RODENÅKARNA, NORRTÄLJE
0176-767 50,
www.rodenakarna.se
ROSLAGSLÄNNA ALLSERVICE AB,
NORRTÄLJE,
070-252 82 72
www.markentreprenad.nu

Gräv/Markarbeten

ANDERS ENTREPRENAD &
MASKINSERVICE, BLIDÖ
070-920 30 89

Guldsmed

GULDSMEDERNA, NORRTÄLJE
0176-156 56
www.guldsmederna.se
PORATHS GULD, NORRTÄLJE
0176-101 63
www.guld.net

Hemsidor /Datorhjälp

CIALINE, RIMBO
0709-14 07 81,
www.cialine.se

Hushållsnära tjänster

SJÖVIKEN FASTIGHET,
RÅDMANSÖ
0176-160 27,
070-425 25 26

Hälsokost

NORRTÄLJE HÄLSOCENTER,
NORRTÄLJE
0176-26 84 88
www.norrtaljihalsocenter.se

Kakel

ROSLAGENS KAKEL, NORRTÄLJE
0733-85 34 96

Kamin/spis

ELDABUTIKEN SÖDERLINDS
VEDSPISAR, NORRTÄLJE
0176-142 00
www.soderlindsvedspisar.se
SPISDOKTORN, ÅKERSBERGA
08-540 203 95
www.spisdoktorn.se
ÅKERSBERGA VEDSPISAR
08-540 205 45
www.akersbergavedspisar.se

Kläder

4WORK YRKESKLÄDER, NORRTÄLJE
010-199 35 30
www.4work.se

Kök/badrum

KÖKSODEN I SEBENDE
0176-126 63,
www.koksboden.net

Markiser/ persienner

JANSSONS MARKISER, NORRTÄLJE
0176-177 95
www.janssonsmarkiser.com
RIMBO MARKIS & PERSIENN
0175-700 47

Marinservice

EKBERG MARINSERVICE,
NORRTÄLJE
072-236 0 236
www.ekbergmarinservice.se
WAXHOLMS MARIN &
UTBORDARSERVICE, VAXHOLM
08-541 312 00
www.utbordarservice.se

Maskinuthyrning

HYRESHUSET, LJUSTERÖ
08-542 419 00
www.hyreshuset.se
RAMIRENT, NORRTÄLJE
0176-779 80
www.ramirent.se
RAMIRENT, NYNÄSHAMN
08-520 168 00
www.ramirent.se

Minireningsverk

MILJÖ & BIOTEKNIK,
08-608 21 60
www.miljochbioteknik.se

Muddring

ROSLAGENS SKÄRGÅRDSSERVICE,
BLIDÖ
0708-11 59 19

Måleri

VIKLUNDS MÅLERI, RÅDMANSÖ
0176-22 50 89,
070-533 21 05
www.viklundsmaleri.com

Nagelskulptör

MADELEINE EKLUND, LJUSTERÖ
08-542 415 31

Plåtslagare

OVE EKLUND, LJUSTERÖ
08-542 415 31

Radiokanal

SKÄRGÅRDSRADION,
08-506 121 90
www.skargardsradion.se

Researrangör

FJÄRDEN, www.fjarden.se

Resebyrå

FREYS RESEBYRÅ, NORRTÄLJE
0176-555 95
www.freysresebyra.se
VISIT SKÄRGÅRDEN, 08-10 02 22
www.visitskargarden.se

Roddbåtar

CANADIAN CLASSIC BOATS,
070-516 86 20,
www.canadianclassicboats.se

Rör

ÅKE MATTSSON RÖR, NORRTÄLJE
0176-22 01 00
www.akemattssonror.se

Silver/Smycken

ARTROOM, VAXHOLM
070-594 60 99,
www.artroom.nu
PÅRLMAKERIET, RÅDMANSÖ
0739-526 189
www.parlmaakeriet.se

Sjökort/kompasser mm

PAPPERSTUGAN. ÄLMSTA
0176-523 69
www.pappersstugan.com

VILL DU OCKSÅ SYNAS HÄR?
För 500 kronor ex moms är
platsen din. I ett helt år.

Sjötransporter/ godstrafik

BA SOLUTIONS AB, ROSLAGEN
0735-05 55 86 (Norrtälje)
0708-307 297 (Gräddö)
0737-070 778 (Grisslehamn)
www.ba-solutions.se
HESSLIUS BYGG & EL AB, STHLM
070-533 76 06
www.sjotransporter.com
KROKHOLMENS SJÖTRAFIK,
ARHOLMA, 0709-373 845
ROSLAGENS SKÄRGÅRDSERVICE,
BLIDÖ
0708-11 59 19
SJÖENTREPRENADER
K LINDBERG AB, INGMARSÖ,
08-542 463 20
sjoentreprenaderklindberg.com
SKÅN SJÖ FRAKT AB, NÄMDÖ
08-571 590 40, 070-750 90 90
SKÄRGÅRDSTRANSPORTER, LÅDNA
08-570 331 95,
070-831 41 10
UTÖ REDERI AB
08-679 58 30 (turupplysning)
08-571 546 10 (godsbokning)
08-501 570 25 (kontoret)
www.utorederi.se

Strumpor/ underkläder

SOMMARBACKENS ULLBOD
0221-516 79,
www.ullboden.se

Såg/snickeri

BERGSHAMRA SÅG & SNICKERI
0176-26 02 10
www.bergshamrasag.se
MICHAEL EKLUND, LJUSTERÖ
08-542 415 31
RÅFSNÄS SÅG, 0176-402 65,
www.rafsnassag.se
XL BYGG SPILLERSBODA
0176-20 55 50
www.spillersboda.xlbygg.se

Tandläkare

TEAM THOMSSON,
ÅKERSBERGA
08-540 881 00
www.teamthomsson.se

Taxi/buss

FRÖTUNA TAXI & BUSS,
GRÄDDÖ
0176-26 90 65
www.frotunataxiobuss.se

Toalett

FRITIDSTOA,
08-615 25 25,
www.fritidstoa.se

Trädfällning

INGARÖ TRÄDFÄLLNING
08-571 444 60
www.ingarotradfallning.se

Trädgårds- skogsmaskiner /service

PELLES SERVICE, SKOG
& TRÄDGÅRD, HALLSTAVIK
0175-225 70

Utbildningar, kurser

ERIKSSONS BYGGERI &
BÅTBYGGARSKOLA, INGMARSÖ
08-542 461 36
EVENTSEGILING.SE, LIDINGÖ
08-551 165 50
www.eventsegling.se
MARINA LÄROVERKET,
STOCKSUND
08-85 32 00
www.marinalaroverket.se
SKÄRGÅRDSKONSULTEN,
TROSA
070-958 66 98
www.skargardskonsulten.se
TROSA TRAFIKSKOLA,
0156-195 15
www.trosatrafikskola.se

Vatten/VVS

CEWE VATTENTEKNIK
0736-14 45 70
www.cewvattenteknik.se
ROSLAGSLÄNNA ALLSERVICE,
NORRTÄLJE.
070-252 82 72
www.markentreprenad.nu

Veterinär

KVISTHAMRA VETERINÄRLINKIK,
NORRTÄLJE
0176-22 33 02

Åkeri

KJELL JANSSON ÅKERI, GRÄDDÖ
070-37 00 522 (Kjell)
070-230 23 50 (Rikard)

Servicefolk »Vi hjälper dig med allt möjligt. Från tvätta båten, bärga bilen till spränga berg och borra brunn.«

Byggvaror av rätta virket
Vi levererar till Er med bil eller egen båt i mellanskärgården.

BERGSHAMRA SÄG
0176-26 02 10 • www.bergshamrasag.se

**SÄLLSTRÖMS
FINSNICKERI & BYGG**

0708-26 13 34
www.sallstrombygg.se

R. Viklund's Måleri

Vi utför all slags målning, kakel och klinker i skärgården med egen båt och även i Sthlms län.

Tel/fax 0176-22 50 89 • info@viklundsmaleri.com
Mobil 070-533 21 05 • www.viklundsmaleri.com

Flugger färg

Baldersgatan 25, Knutby Torg
tel 0176-206 100
Vardagar 7-18, Lördag 10-14
www.flugger.se

båt magneten

Båttillbehör • Fiske • Dyk • Fritid

Fagerdalavägen 11 A • 139 52 Värmdö
08-571 685 70
www.batmagneten.se

Brunn Eko-Värme AB
Brunn och bergvärme
Egna sjötransporter

Jonas: 070-712 59 34
Sten: 070-750 90 94, Niklas: 070-851 41 39
www.bevab.nu, info@bevab.nu

Falck

Bilbärgning Dygnet Runt!
Norrtälje 0176-184 80

ALUKIN
aluminiumbåtar

0176-22 44 40
070-557 66 57
peter@alukin.se
WWW.ALUKIN.SE

NJ-Mark
**BERG-
SPRÄNGNING
I ROSLAGEN**
070-602 32 42

GÄLLER DET **Träbåtar?**
DÅ GÄLLER DET OCKSÅ OSS!
Nyhet! Båttvätt!

Båtbyggarskola
Fullständig varvsrörelse

**ERIKSSONS BÅTBYGGERI
& BÅTTVÄTT**
Box 15, 130 25 INGARSÖ
08-542 461 36 batservice@swipnet.se

**HALLZON
BÅTBYGGERI**

Bygger och reparerar allt i glasfiber
Tillverkare av Arrowbåtarna och Vaddösnipan

Östernäs, Vaddö
Tel 0176-544 46 • 070-460 16 49
plastgubbe@gmail.com

Froms Bygg

ANDERS: **070-770 03 08**
fromsbygg@etanet.se

**ALEX EKBERG
MARINSERVICE**

BYGGER, RENOVERAR OCH
UPPDATERAR DIN BÅT

ALEX@EKBERGMARINSERVICE.SE
TEL 072-236 0 236
WWW.EKBERGMARINSERVICE.SE

**WAXHOLMS MARIN &
UTBORDSERVICE AB**

Authorised distributor for:

- YAMAHA**
- BAT-TECHNIQUE**

Authorised service centre for:

- YAMAHA**
- MERCUY**
- ETWAVE**
- SUZUKI**
- JOHNSON**
- MARINER**

- Försäljning
- Service
- Reparation
- Förvaring
- Montering

Waxholms Marin & Utbordservice AB
Utbordsvägen 3a
145 33 Waxholms

Tel: 08-541 212 00
Fax: 08-541 181 00
Mail: waxholmsmarin.se

Ingarö Trädfällning

08-571 444 60
www.ingarotradfallning.se

Värmdö
Skärgårdstransporter AB

Transporterar allt från grus till hus.
 Även entreprenadmaskinsarbeten.
 08-570 331 95, 070-831 41 10

Beställ din köttlåda hos oss!

Lundkovall Kött
 KÖTT FRÅN ROSLAGEN

www.lundkovallkott.se
 Marianne tel 070 - 519 34 19

BRUNDINS DYNOR OCH BÅTKAPELL

Nyttillverkning & reparation av dynor och kapell
 Kapellvävt • Båtmattor • Inredningar

070-417 44 01

www.brundinskapell.se

Dags att färga dina
 ekonomibyggnader?

Ring oss på
 070-142 66 62

www.rodifargarna.se

Sören Segerblads
Allservice

Fastighetsreparationer och Service

070-544 68 65 Sören
 sora@spray.se

NORDANVIND

leveranser i Stockholms
 skärgård och Mälaren

sand • grus • jord

070-349 22 04
 www.nordanvind.se

Servicefolk »Vi hjälper dig med allt möjligt. Från fälla träd, byta däck till sjötransporter och ullstrumpor.«

Strumpor och underkläder
 av mjukaste ull

Sommarbackens Ullbod
 0221-51679 • www.ullboden.se

SKÄRGÅRDSGRUS

M/F Solskär

LEVERERAR GRUS/BADSAND
 UTLÄGGES

070-571 95 80
 www.skargardsgrus.se

ROSLAGENS KAKEL
 0733 85 34 96

Allt inom
 kakel & klinker

roslagenskakel@gmail.com

Malva
Krukmakeri

Reserbjudet stängs
 Öppet må-lör 11-15
 Välkommen!

0730-36 28 53 • www.malvakrukmakeri.com

Spirit of Roslagen...

NORRTELJE BRENNERI
 www.norrteljebrenneri.se

0176-22 71 30

Kvisthamra Veterinär Klinik

Telefontid: 9-11
 0176-22 33 02
 Akut: 070-643 68 10

Bergsgatan 26 Norrtälje
 www.kvisthamraveterinarklinik.se

Goes 520 Steel
49.900 kr
 Plogpaket på köpet!

PELLES SERVICE
 SKOG & TRÄDGÅRD

Kampanj! Så långt lagret räcker.

0175-225 77 • www.pellesservice.com

JIDSTRANDS
ENTREPRENAD
AB

GRUS - SAND - JORD
 CONTAINER - MASKINTRANSPORTER

070-562 33 88 Jidde, 070-224 80 03 Fredrik
 BROMSKÄRSVÄGEN PL 2041, BLIDÖ

- TAXI
- EVENT
- UTFLYKTER
- SJÖTRANSPORT

STRIDSBÅT 90

Kontakta oss för något utöver det vanliga
 072 - 208 08 96 www.battaxi.nu

Servicefolk »Vi hjälper dig med allt möjligt. Från bygga brygga, fixa avlopp till målning och ny bil.«

HÖGLUNDS
BIL AB

Björnövägen 15, Görla, Norrtälje
0176-174 30 • www.hoglundsbil.se

Vaxholms Däck AB

En komplett däckverkstad

Petersbergsvägen 5 • 185 34 Vaxholm
08-541 335 50 • 070-532 99 56
vaxholmsdackab@telia.com
www.vaxholmsdack.se

EL GUBBEN AB

Allt inom el, vvs, bygg,
marinteknik, försäljning
0708-11 12 03
www.el-gubben.se

Lantlig inredning
KÖK, BADRUM, KAKEL, GARDEROBER
Vi snickrar, bygger och kaklar

Köksboden
Sibende

ÖPPET ONS-FRE 11-17, LÖR-SÖN 11-15
Tel 0176-126 63 • koksboden@tele2.se
www.koksboden.net

BÅTFIXAREN
070-845 65 75

Glasfiber - Formar - Pluggar - Reparation
Försäkringsarbeten - reparation av båtar
Industriarbeten

Båtfixaren • tel. 070-845 65 75
batfixaren@hotmail.com

Nils Schönbergs
BYGG & FASTIGHETSSERVICE

Certifierad Kontrollansvarig

www.schonbergsbygg.se

Tel. 0176-26 05 21
0709-42 42 43

1960 2012

FURUSUNDS EL

VÅR KUNSKAP - ER SÄKERHET

www.furusundsel.se, info@furusundsel.se
EGEN SERVICEBÅT I ROSLAGEN
Roslagen 0176-88 424, Stockholm 08-704 22 75

Elinstallation
Styr & regler • Datanät

Göran Westerbergs Elektriska AB

Vreta Hammarby • info@gwelab.se
0176-23 93 13 • Ove 070-33 44 646

BRYGGBEKYMME?

Vi utför allt i bryggor och kajer
Pålning • Muddring • Bogsering
Sjötransporter

Sjöentreprenader AB

Box 47 • 130 25 Ingmarsö
Tel: 08-542 463 20 • Mobil: 070-347 49 01
Mail: sjoentreprenader@ingmarso.com

ÖSTANÅ BYGGNADS AB

0176-507 15

070-371 54 87 Lennart

M/S Containa: 070-750 90 90

Bobcatgrävare

SKÅN SJÖ FRAKT AB

Låt oss visa skärgården! Vi finns i den.
Reguljär direktbåt Sandhamn - Stavsnäs

Båttaxi ≥ 120 p
Skärgårdsturer
Åretrunt-charter
Mat & Dryck

ROSLAGENS SJÖTRAFIK AB
"Tärnan" & "Gudungen" • 070-691 38 58
www.roslagenssjotrafik.se

SJÖHUS

Bryggor, kajer, båthus
Muddringsarbeten
Bogseringar, transporter

SJÖMASKINER

08-500 404 00 / 0705-27 87 87 (86)

TOMAS ÅKERLUND BYGG AB

070 - 795 48 51

KJELL JANSSONS

RRJ ÅKERI AB

070-370 05 22 (Kjell)
070-230 23 50 (Rikard)
www.kjelljansson.se

W

S

Knäck vår fågelnöt

» **ATT SÄTTA UT HAVREKÄRVE** till småfågeln vid jul är en flera hundraårig gammal tradition. Vi har alltid velat dela med oss av helgernas överflöd. Mata fåglar har dag blivit en folk-rörelse och en hobby för många. Det omsätts miljontals kronor på frön, talgbollar och automater för vinterns fåglar. Gäster vid de dukade borden smäller i sig över 15 000 ton fågelfrö per år. I genomsnitt köper varje småhusägare 7,5 kilo viltfågelfrö per år. Det finns fågelbloggar och hemsidor med tips om matning.

Fågelräkningen »Vinterfåglar inpå knuten« en helg i slutet av januari är ett populärt nöje bland fågelmatarna. Då räknar de alla individer vid sina fågelbord. Här kan alla vara med och bidra till ökad kunskap om våra övervintrande fåglar. Den vanligaste besökaren vid de svenska matborden i vintras var talgoxen med 146 932 besök följt av pilfinkens 110 269 och blåmesens 94 337.

Testa dina fågelbordskunskaper i MagasinSkärgårds fågelnöt.

/ TEXT O. FOTO: Roine Karlsson

Tävling
Vinn praktiska räddningsfilter i fickformat från Waterline Design.

Para ihop rätt namn med rätt siffra/bild.

A: Talgoxe **B:** Pilfink **C:** Blåmes **D:** Domherre **E:** Grönsiska
F: Gulspurv **G:** Grönfink **H:** Nötväcka **I:** Svartmes **J:** Gråsiska

(Rätt svar kan se ut så här 1=C, 2= D, 3=E)

Magasin Skärgård ber att få gratulera förra numrets vinnare på tävlingen »Vad för vadare?«. **Annica Forss**, Trosa, **Birgitta Robertsson**, Kalmar och **Kerstin Köhler**, Östhammar. Rätt svar var: 1C, 2G, 3F, 4B, 5E, 6A, 7D.

»Mata fåglar har dag blivit en folkrörelse och en hobby för många.«

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Gammaldags Julmarknad

i Norrtälje Stad söndag 9/12 kl 11-17

Välkommen till en riktig gammaldags julmarknad med lokala hantverk som t.ex. hemstöpta ljus, hemvävt, trähantverk, tomtar, kransar, keramik och julkärvar, samt bakverk, karameller, rökt korv och fisk mm. från lokala producenter.

**Butikerna har
öppet 11-16**

Tag med familj, vänner,
bekanta och få en försmak
av julen.

**Öppet alla dagar
fram till jul!**

**Gör dina julinköp
i julklappsstaden
Norrtälje!**

**Kröning av
Roslagens Lucia**
Stora torget ca 16.00

Louise Tamp, Roslagens Lucia 2011

Hjärtligt välkommen önskar

NORRTÄLJE HANDELSSTAD

i samarbete med

Har du...

- rätt pris?
- rätt service?
- rätt leverantör?

Vi erbjuder snabba och trygga leveranser av diesel, eldningsolja och smörjmedel!

Välkommen att testa oss!

Köp två helfat smörjmedel senast den 30/11 så får du fraktfri leverans!

Stockholms Diesel
& Oljehandel AB

Din lokala leverantör av diesel,
eldningsolja och smörjmedel.

Telefon: 08-730 09 09

www.stockholmsdiesel.se

